

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

**Fakulta biomedicínského inženýrství
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**

Súčinnosť zložiek IZS pri teroristickom útoku

Cooperation of Integrated Rescue System in a terrorist attack

Diplomová práca

Študijný program : Ochrana obyvatelstva
Študijný odbor : Civilní nouzové plánování

Vedúci práce : Kpt. Mgr. Václav Hes

Andrea Hodoníková

Kladno, máj 2019

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Hodoníková** Jméno: **Andrea** Osobní číslo: **474864**
Fakulta: **Fakulta biomedicínského inženýrství**
Garantující katedra: **Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**
Studijní program: **Ochrana obyvatelstva**
Studijní obor: **Civilní nouzové plánování**

II. ÚDAJE K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Název diplomové práce:

Súčinnosť zložiek IZS pri teroristickom útoku

Název diplomové práce anglicky:

Cooperation of Integrated Rescue System in a Terrorist Attack

Pokyny pro vypracování:

Predmetom diplomovej práce bude ucelený pohľad na problematiku terorizmu a činnosť zložiek IZS pri možnom teroristickom útoku. Teoretická časť diplomovej práce bude zameraná na popis súčasného stavu danej problematiky, s dôrazom na objasnenie platnej legislatívy, rozdelenie jednotlivých zložiek IZS a na popis existujúcich typových činností, ktoré sa orientujú na riešenie podobnej udalosti. Ako súčasť praktickej časti študent namodeluje teroristický útok na predom vybranom priestranstve s výskytom väčšieho počtu osôb, pomocou dostupných softwarových nástrojov. Modelovaniu bude predchádzať SWOT analýza vybraného územia s identifikáciou silných a slabých stránok. Výstupom diplomovej práce bude návrh opatrení, ktoré môžu viesť k zefektívneniu riešenia a postupov pri budúcich teroristických útokoch.

Seznam doporučené literatury:

- [1] TICHÝ, Lukáš a kol., Terorizmus a energetika na Blízkom východe a v severní Africe, dopady pro EU a ČR, ed. 1., Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2017, ISBN 978-80-87558-29-4
- [2] EICHLER, Jan, Bezpečnostní a strategická kultura USA, EU a ČR, ed. 1., Praha: Karolinum, 2011, ISBN 9788024619569
- [3] ŠENOVSÝ, Michail, ADAMEC, Vilém, HANUŠKA, Zdeněk, Integrovaný záchranný systém, ed. 2., Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007, ISBN 978-80-7385-007-4

Jméno a příjmení vedoucí(ho) diplomové práce:

Mgr. Václav Hes

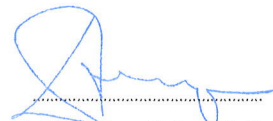
Jméno a příjmení konzultanta(ky) diplomové práce:

Datum zadání diplomové práce: **01.10.2018**

Platnost zadání diplomové práce: **18.09.2020**

prof. MUDr. Leoš Navrátil, CSC., MBA, dr.h.c.
podpis vedoucí(ho) katedry

prof. MUDr. Ivan Dylevský, DrSc.
podpis děkana(ky)

III. PŘEVZETÍ ZADÁNÍ

Student(ka) bere na vědomí, že je povinnen(a) vypracovat diplomovou práci samostatně, bez cizí pomoci, s výjimkou poskytnutých konzultací. Seznam použité literatury, jiných pramenů a jmen konzultantů je třeba uvést v diplomové práci.

02.11.2018

Datum převzetí zadání

Podpis studenta(ky)

Prehlásenie

Prehlasujem, že som diplomovú prácu s názvom **Súčinnosť zložiek IZS pri teroristickom útoku** vypracovala samostatne, iba s použitím prameňov, ktoré uvádzam v zozname bibliografických odkazov.

Nemám závažný dôvod proti použitiu tohto školského diela v zmysle § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorskom, o právach súvisejících s právom autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V Kladně dne 13.05.2019

.....
podpis

Poďakovanie

Moja najväčšia vďaka patrí Kpt. Mgr. Václavovi Hesovi za spoluprácu pri vedení diplomovej práce, za poskytnutie rád, návrhov materiálov. Ďalej moje poďakovanie patrí Ing. Staňkovi za srdečnú ochotu poskytnuté konzultácie. Na záver by som rada poďakovala mojej rodine najbližším priateľom za ich podporu pri písaní diplomovej práce.

Abstrakt

Diplomová práca sa zaoberá popisom zásahu zložiek IZS pri teroristickom útoku Nástražným výbušným systémom, ktorý sme namodelovali na Výstavisku v pražských Holešovicích.

Cieľom teoretickej časti bolo objasniť krátku históriu terorizmu vo svete v ČR, spoločensky právne vymedziť pojem „terorizmus“. Nezabudli sme sa venovať aj základnému rozdeleniu zložiek IZS, ktoré sa danou problematikou zaoberajú. Ďalším cieľom teoretickej časti bolo rozobratie problematiky NVS, ich rozdelenie, konštrukcia a spôsoby výroby. Ako uzatvorenie teoretickej časti sme uviedli najznámejšie teroristické útoky, ktoré boli vykonané práve Nástražným výbušným systémom.

Cieľom nadväzujúcej praktickej časti bolo pomocou SWOT analýzy identifikovať silné a slabé stránky oblasti, kde sa teroristický útok odohrá, teda na Výstavisku Praha. Aby sme mohli uskutočniť náš ďalší cieľ, a to popis zásahu zložiek IZS pri teroristickom útoku, vytvorili sme scenár udalosti s využitím modelácie výbuchu Nástražným výbušným systémom v programe TerEx. Aj na základe scenára popisu zásahu sme na záver vytvorili návrhy k zvýšeniu efektivity pri zásahu zložiek IZS, tak aj odporúčenia pre obyvateľstvo, ktoré môže byť teroristickým útokom zasiahnuté.

Kľúčové slová

Terorizmus; teroristický útok; zložky IZS; NVS; TerEx; modelácia výbuchu; SWOT analýza.

Abstract

The Master's thesis describes the intervention of the bodies of the Integrated Rescue System during the terrorist attack by the Booby Explosive System, which we modeled at the Exhibition Grounds in Holešovice, Prague.

The aim of the theoretical part was to clarify the short history of terrorism in the world and in the Czech Republic and to properly define the term "terrorism". We also described the basic division of Integrated Rescue System bodies that deal with this issue. Another aim of the theoretical part was to analyze the problems of the explosive systems, their distribution, construction and production methods. In the conclusion of the theoretical part, we mentioned the most notable terrorist attacks that were made by the Booby Explosive System.

The aim of the follow-up practical part was to use SWOT analysis to identify the strong and weaknesses of the area where the terrorist attack takes place - the Prague Exhibition Grounds. In the next step, an event scenario was created using the explosive model generated by TerEx software. Finally, based on the scenario of intervention, we have made proposals to increase the effectiveness of the intervention of the bodies of the Integrated Rescue System, as well as recommendations for the population that may be affected by the terrorist attack.

Keywords

Terrorism; terrorist attack; bodies of the Integrated Rescue System; Booby explosive system; TerEx; explosion modeling; SWOT analysis.

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Terorizmus	12
2.1 Vývoj pojmu.....	12
2.1.1 Vývoj pojmu v medzinárodných regionálnych organizáciách.....	14
2.2 Definícia terorizmu v ČR	18
2.3 Spolupráca na európskej úrovni v spojitosti s hrozbou použitia CBRN látok.....	21
2.4 Druhy formy terorizmu.....	23
2.5 Teroristické techniky metódy	26
2.6 IZS.....	27
2.6.1 Základné zložky IZS	27
2.7 Typové činnosti.....	33
2.8 Ostatné orgány v ČR pre boj s terorizmom.....	34
2.8.1 Ministerstvo vnútra ČR.....	35
2.8.2 BIS.....	36
2.8.3 PČR jej útvary	37
Stupne ohrozenia terorizmom	39
Pyrotechnická služba ČR.....	40
2.9 NVS	43
2.9.1 Výbušniny a výbuch.....	43
2.9.2 Delenie výbušnín.....	44
2.9.3 Účinky NVS.....	48
2.9.4 Konštrukcia NVS.....	49

2.9.5	Využitie výbušnín pri zostrojovaní NVS	51
2.10	Najznámejšie teroristické útoky s použitím NVS.....	54
3	CIELE práce a hypotézy.....	58
4	Metodika	60
5	Výsledky.....	62
5.1	SWOT analýza.....	62
5.2	Scenár udalosti	66
5.2.1	Charakter MU	66
5.2.2	Modelácia v programe TerEx	67
5.2.3	Základná činnosť pri riešení MU	70
5.2.4	Časové vymedzenie zásahu.....	70
5.2.5	Stupeň poplachu.....	71
5.2.6	Určenie Veliteľa zásahu	72
5.2.7	Štáb veliteľa zásahu.....	72
5.2.8	Spolupráca s orgánmi činnými v trestnom konaní	73
5.2.9	Organizácia miesta zásahu	73
5.2.10	Úroveň riadenia zásahu	75
5.3	Úlohy, sily a prostriedky zložiek IZS.....	79
5.3.1	Úlohy PČR.....	79
5.3.2	Úlohy HZS ČR a jednotiek PO	85
5.3.3	Úlohy ZZS	90
5.3.4	Úlohy poskytovateľov akútnej lôžkovej starostlivosti.....	94
6	Diskusia	97
7	Záver	105

8	Zoznam použitých skratiek.....	106
9	Zoznam použitej literatúry.....	108
10	Zoznam použitých obrázkov.....	113
11	Zoznam použitých tabuliek.....	114
12	Zoznam príloh	115

1 ÚVOD

Ešte na začiatku 90. rokov nebol terorizmus považovaný za hrozbu, hovorilo sa skôr o riziku. Náhľad na tento jav sa začal meniť až v druhej polovici minulej dekády, po tom, ako prišli prvé teroristické útoky s desiatkami mŕtvych, stovkami zranených vyrovnávanie sa s veľkými materiálnymi škodami. Šokovaná verejnosť sa musela v miestach po celom svete bolestne vyrovnávať s dôsledkami krutých akcií bezohľadných teroristov. Medzníkom vo vnímaní sa stal 11.09.2001.

V súčasnej dobe môžeme otvorene hovoriť o teroristických útokoch, ktoré sa odohrávajú po celom svete, nevyklučujúc ani starý kontinent Európu. Tieto teroristické činy, tak ako aj iné katastrofy, so sebou nesú priame dopady v podobe zranených ľudí, smrteľné straty na životoch, straty na majetku a infraštruktúre. Síce si to na prvý pohľad neuvedomujeme, terorizmus má za následok aj narušenie plynulého chodu ekonomiky, ktorá plynie z neschopnosti spotrebiteľov a obchodníkov prispôbiť sa novým okolnostiam, ktoré daná situácia priniesla. V prípade terorizmu je tu jeden faktor, ktorý ma na chovanie spotrebiteľov, firiem a i štátu zvláštny význam. Je to strach, ktorý často ústi v neracionálne konanie. Často dochádza k unáhlenému konaniu spôsobeného strachom či panikou, čo vedie k negatívnym dôsledkom. Obavy z bezpečnostných rizík majú taktiež vplyv aj na cestovných ruch. Rozsiahli terorizmus v niektorej krajine môže taktiež podlamovať dôveru spotrebiteľov a investorov.

Aj toto sú dôvody, prečo by sme sa mali pokúšať proti terorizmu bojovať snažiť sa účinne mu predchádzať. Samozrejme takýto boj nie je zadarmo, všetky štáty, ktoré sa o to pokúšajú musia investovať nemalé finančné náklady. Priame straty na majetkoch a životoch, náklady na záchranné práce a obnovu územia, náklady na lekársku starostlivosť a humanitárnu pomoc. nepriame, dopady

súvisiace s očkovaním, prípadne straty na cestovnom ruchu, alebo dopady na výkonnosť ekonomiky či produktivitu práce. [1]

V práci sa budeme venovať aj problematike Nástražných výbušných systémov (NVS). Tie musíme brať ako globálnu hrozbu. Síce v určitej podobe existovali už v histórii, v posledných desiatkach rokov sa vďaka teroristickým útokom po celom svete a informáciám o týchto útokoch, dostávajú do povedomia všetkých ľudí a zanechávajú v nich hlboké dojmy, obavy a negatívne emócie, pocit strachu. Bohužiaľ je teda pravdou, že globalizácia so sebou prináša pre kriminálne či teroristické skupiny a jednotlivých povstalcov možnosť ľahko získavať informácie o výrobe NVS, navzájom si tieto skúsenosti, znalosti, taktiky a techniky vymieňať.

S hrozbou NVS sa teda priamo či nepriamo stretávame všetci, ich riešením sa však zaoberajú jednotlivé zložky Integrovaného záchranného systému (IZS). V práci si predstavíme jednotlivé zložky IZS a ich funkcie pri riešení mimoriadnych udalostí s prítomnosťou NVS. V praktickej časti práce sa pokúsime namodelovať samotný teroristický útok na verejnom priestranstve. Výsledkom bude zaznamenanie priebeh záchranej akcie zo strany zložiek IZS možné návrhy na zlepšenie pri budúcich podobných udalostiach.

2 TERORIZMUS

Terorizmus je svetový fenomén neexistuje krajina, ktorá by sa s ním nestretla alebo nebola jeho existenciou dotknutá. Napriek tomu, jeho všeobecná medzinárodne prijatá definícia doteraz neexistuje. Jeho definovanie je náročné aj dôvodu rôznych motivácií, ktoré k terorizmu jednotlivým teroristickým činnom vedú, napríklad ako národnooslobodzovací boj, boj proti korupcii či náboženský boj. Taktiež je páchaný rôznymi prostriedkami metódami.[2] Aj napriek tomu sa vždy vyskytli snahy o tvorbu všeobecnej definície, ktorú by bolo možné použiť ako termín v medzinárodnom práve. Tieto snahy boli často prijímané s obavami. Výhradu k takémuto jednotnému presnému definovaniu vyjadruje Gerald Seymour, vo svojom románe roku 1975 *Harry's Game* to tvrdením „*pre jedného teroristu, pre druhého bojovník za slobodu.*“ Tento výrok prevzali mnohí autori a dokonca sa vyskytuje aj v materiáloch amerického Centra pre výskum terorizmu pod názvom „*One Democracy s Terrorist Is Another Democracy s Terrorist* “ [3] Musíme si však uvedomiť, že pokiaľ chceme terorizmus trestať, teda jeho vykonávateľov, je potrebné formulovať presné záujmy hodnoty, ktoré terorizmus ohrozuje. Iba takto je možné terorizmus kriminalizovať riešiť jeho vykonávanie v trestnoprávnej kategórii. Taktiež bez presnej definície tohto pojmu nie je možné presne určiť kto je jeho odporca a kto podporovateľom. Táto nejednoznačnosť sa naplno ukázala po roku 2001, kedy už bolo potrebné aby sa štáty spojili na medzinárodnej úrovni a začali efektívne proti tomuto fenoménu bojovať.

2.1 Vývoj pojmu

Do II. svetovej vojny sa o terorizme hovorilo hlavne v spojitosti s Veľkou francúzskou revolúciou. V slovníku z 18. storočia je význam odvodený zo slova *terror* ako označenie pre extrémny strach. Práve v tomto období bolo slovo

terorizmus použité prvýkrát, a to v súvislosti s Robespierrovou vládou teroru. V tej dobe bol teda tento termín chápaný ako štýl vládnutia založený na násilnom potlačovaní opozície. [4] V priebehu 19. storočia sa s množiacimi atentátmi proti predstaviteľom vládnej moci hlavne v Rusku postupne v celej Európe nadobudol terorizmus iný význam, a to ako prejav individuálneho násilia smerujúceho proti štátu. [5] Tento význam však taktiež nebol správny, pretože bol stále chápaný ako čin zameraný iba proti štátu, nie však aj ako útok na jednotlivcov alebo určité skupiny ľudí, často nie politického zamerania.

Po druhej svetovej vojne bol z hľadiska definovania významný vznik Organizácie spojených národov (OSN), na ktorej pôde sa väčšina jednaní o terorizme odohrala. Vznikli mnohé návrhy, napríklad v roku 1954 *Návrh Kódexu trestných činov proti mieru a bezpečnosti ľudstva*, ktorý po mnohých rokoch nakoniec nebol prijatý. Príčinou bola aj atmosféra studenej vojny. Obnovený dialóg bol až po spáchaní teroristického útoku na olympijských hrách v Mníchove v roku 1972. [5] Na základe tejto udalosti USA pripravili návrh *Úmluvy o predchádzaní a trestaní určitých zločinov medzinárodného terorizmu*. Ani ten však neobsahoval presnú definíciu terorizmu čo vyústilo k tomu, že ho nakoniec Valné zhromaždenie OSN taktiež zamietlo. OSN však vytvorilo niekoľko rezolúcií, v ktorých uložilo štátom mnoho obecných povinností k prevencii a represii teroristických činov. Až v roku 2004 prijala OSN definíciu tohto pojmu a to „*trestné činy, vrátane tých proti civilistom, spáchané s úmyslom spôsobiť smrť alebo vážne telesné zranenia, alebo branie rukojemníkov, s cieľom vyvolať stav hrôzy u verejnosti, skupiny osôb alebo určitých osôb zastrašiť verejnosť alebo donútiť vládu či medzinárodnú organizáciu k tomu, aby niečo konala či sa určitého konania zdržala, ktoré predstavujú trestné činy v rámci a definícií medzinárodných dohovorov a protokolov o terorizme* ” Táto definícia zo súčasného hľadiska obsahovala mnoho chýb, tvorila však dobrý základ pre ďalšie debaty o jednotnom vymedzení terorizmu. [5]

Prvá relevantne platná úmluva, ktorá obsahuje definíciu terorizmu, je Medzinárodná úmluva o potlačovaní financovania terorizmu (*International Convention on the Suppression of the Financing of Terrorism*), ktorá bola podpísaná v roku 1999 v New Yorku. Definíciu tvoria dva prvky. Prvým prvkom je stanovenie presných akcií, ktoré prehlasuje za terorizmus a druhým je práve prvé abstraktné definovanie terorizmu v medzinárodnom práve a vzťahuje sa na „iné konanie, ktoré je zamýšľané k usmrteniu alebo vážnemu zraneniu civilistov alebo akejkol'vek inej osoby, ktorá sa aktívne nezúčastňuje na nepriateľských akciách za situácie ozbrojeného konfliktu, keď cieľom takéhoto konania je v jeho podstate či kontextu zastrašiť obyvateľstvo alebo donútiť vládu alebo medzinárodnú organizáciu, aby niečo vykonala alebo sa nejakého činu zdržala” [6]

2.1.1 Vývoj pojmu v medzinárodných regionálnych organizáciách

Okrem definície v medzinárodnom práve sa o vymedzenie pojmu terorizmu snažili aj regionálne organizácie, ako napríklad Organizácia amerických štátov (OAS), ktorá sa zamerala hlavne na činy, ktoré súvisia s vydieraním. Rada Európy ktorá v roku 1977 prijala Európsku úmluvu o potlačovaní terorizmu, zameranú proti násilným trestným činnostiam proti životu, telesnej integrite či osobnej slobody, tiež činy proti majetku, pokiaľ spôsobia hromadné ohrozenie osôb. Rada Európy však bola v priebehu rokov v tejto oblasti stále aktívna, o čom svedčí aj druhá úmluva z roku 2005 ktorá vo svojej preambule uvádza : „teroristické činy svojou povahou alebo súvislosťami majú za účel vážne zastrašiť obyvateľstvo, alebo neoprávnene nútiť vládu alebo medzinárodnú organizáciu, aby niečo vykonala alebo sa zdržala konania alebo vážne destabilizovať alebo zničiť základné politické, ústavné, hospodárske alebo sociálne štruktúry krajiny alebo medzinárodnej organizácie.” [7] Taktiež ukladá povinnosť štátom kriminalizovať tieto jednania: „verejné podnecovanie k páchaníu teroristického činu, regrutovanie k terorizmu, výcvik na terorizmus.” [7]

Liga arabských štátov, ktorá zlučuje 22 štátov tvorených prevažne Arabmi, prijala v roku 1998 Arabskú úmluvu o potlačovaní terorizmu. Bola to prvá medzinárodná organizácia, ktorej členovia sú štáty s prevažne moslimskou populáciou, a ktorá prijala právny inštrument tohto typu. Avšak úmluva zaznamenáva postoj a spoločenské hodnoty týchto krajín, čo ukazuje aj preambula „*právo národov bojovať akýmikoľvek prostriedky vrátane ozbrojeného boja proti cudzej okupácii a agresii* “. .“ [8] Úmluva však uvádza aj definíciu terorizmu „*akýkoľvek násilný čin alebo hrozba týmto činom (spôsob prevedenia), bez ohľadu na jeho motívy či účely, spáchaný pri sledovaní individuálneho alebo kolektívneho zločineckej zámeru (okolnosti spáchania), snažiaci sa vyvolať medzi ľuďmi paniku, vzbudiť strach ich poškodením alebo vydaním v nebezpečenstve ohrozenia života, slobody či bezpečí, alebo snažiaci sa spôsobiť škodu na životnom prostredí, na verejných alebo súkromných zariadeniach a majetku, či sa ich zmocniť alebo je okupovať alebo sa snažiaci poškodiť národné zdroje.*“ („*Any act or threath of violence, whatever its motives or purposes, that occurs in the advancement of an individual or collective criminal agenda and seeking to sow panic among people, causing fear by harming them, or placing their lives, liberty or security in danger, or seeking to cause damage to the enviroment or to public or private installations or property or to occupying or seizing them, or seeking to jeopardise a national resource.*“ [8]

Ďalšie organizácie, ktoré sa taktiež zaoberali stále zaoberajú tvorbou správnej definície terorizmu pre svoje účely sú napr. Spoločenstvo nezávislých štátov a Africká únia. Hoci Európska únia (EU) je taktiež iba regionálnou medzinárodnou organizáciou, na poli boja proti terorizmu má nezastupiteľnú hodnotu. Právne kroky ako napríklad v roku 1975 vytvorenie skupiny TREVI (Terrorisme- Radicalisme-Extremisme -Violence Internationale), v rámci ktorej si štáty medzi sebou vymieňali relevantné informácie, taktiež uzatvorenie Dublinskej dohody v roku 1979 na základe ktorej bola aplikovaná Európska dohoda o potlačovaní terorizmu, ktorá stanovuje ciele pre spoločné riešenie trestných činov. [9]

Ďalej za zmienku stojí Deklarácia o terorizme v roku 1995, ktorá vyjadruje presvedčenie, že terorizmus predstavuje hrozbu pre demokraciu ale taktiež odhodlanie proti nemu bojovať. Hlbšiu spoluprácu naviazali štáty po útokoch 11.sptembra 2001, kde stanovili zoznam teroristických organizácii a zaviedli európsky zatýkací rozkaz. Taktiež vznikli snahy o zavedenie jednotlivej definície terorizmu v členských štátoch a taktiež trestnoprávných predpisov. Táto snaha vyvrcholila 27. 12. 2001, kedy bol vydaný Spoločný postoj Rady EU o použití zvláštnych opatrení k boji proti terorizmu, ktorý vymedzenie terorizmu obsahuje. Teroristický trestný čin definuje ako *„úmyselné konania vymedzené vo vnútroštátnych právnych predpisoch ako trestné činy, ktoré môžu vzhľadom na svoju povahu alebo kontext vážne poškodiť krajinu alebo medzinárodnú organizáciu, ak bola spáchané s cieľom:*

- *závažným spôsobom zastrašiť obyvateľstvo, alebo*
- *neoprávnene nútiť vládu alebo medzinárodnú organizáciu, aby konala určitým spôsobom, alebo aby sa rokovania zdržala, alebo*
- *vážne destabilizovať alebo zničiť základné politické, ústavné, hospodárske alebo sociálne štruktúry krajiny alebo medzinárodnej organizácie.”* [10] Taktiež stanovuje to čo musí obsahovať teroristické trestné činy, pretože bez toho sú iba bežnými trestnými činmi. Sú nimi : a) útoky na životy môžu spôsobiť smrť; b) útoky na fyzickú integritu osoby; c) únos alebo branie rukojemníka; d) spôsobenie rozsiahleho poškodenia štátneho alebo verejného zariadenia, dopravného systému, infraštruktúry, vrátane informačného systému, pevnej plošiny na kontinentálnom šelfe, verejného miesta alebo súkromného majetku, ktoré môže ohroziť ľudské životy alebo spôsobiť značné hospodárske straty; e) zmocnenie sa lietadla, lode alebo iných prostriedkov verejnej alebo nákladnej dopravy; f) výroba, vlastnenie, získanie, preprava, dodávka alebo použitie zbraní, výbušnín alebo zbraní jadrových, biologických alebo chemických, ako aj výskum vývoj biologických a chemických zbraní; g) vypúšťanie nebezpečných látok, zakladanie požiarov, záplav alebo výbuchov, ktorých následkom je ohrozenie

ľudských životov; h) narušenie alebo prerušenie dodávok vody, elektrickej energie, alebo iného základného prírodného zdroja, ktorých následkom je ohrozenie ľudských životov; i) vyhrážky spáchaním niektorého z činov uvedených v písmenách a) až h).

Hrozba spáchaním ktorýchkoľvek z činov uvedených:

- vedenie nejakej teroristickej skupiny.

- podiel na aktivitách niektorej teroristickej skupiny, napríklad dodávaním informácií alebo materiálnych zdrojov alebo financovaním jej aktivít akýmkoľvek spôsobom s vedomím skutočnosti, že takýto podiel prispeje k trestnej činnosti skupiny [10] Definícia sa tak skladá z troch prvkov, a to charakter činu, spôsob prevedenia činu a zámer páchatel'a. Aj vďaka tomu je táto definícia chápaná ako veľmi komplexná.

Hrozbou, riešením definíciou sa zaoberá aj medzinárodná organizácia NATO, hlavne bezprostredne po udalostiach roku 2001, na základe ktorej vznikol tzv. RTO (NATO Research and Technology Organization- Organizácia NATO pre obranný výskum a technológie). Ide o odborný tím, ktorého úlohou je boj proti terorizmu (Countering Terrorism). Práca tímu sa začala v apríli 2002 za účasti členských štátov a agentúr. Odborný tím pracoval na scenároch a upravených metodologických analýzach z čoho vzniklo 40 typových scenárov. Na základe tejto práce boli uskutočnené aktivity ako založenie spoločného pochopenia terorizmu ako bezpečnostnej výzvy; preskúmanie množstva triediacich hľadísk a definícií pre potreby podpory komunity RTO a členia terorizmu; identifikácia hlavných výskumných aktivít o terorizme v NATO ale aj v iných štátoch, ktoré môžu prispieť k tomuto výskumu; vyvinutie pružnej metodológie pre charakterizovanie, vypracovanie a dokumentovanie teroristických scenárov, ktoré môžu uspokojiť potreby a požiadavky potenciálnych užívateľov scenárov; vyvinutie prehľadu hlavných rysov teroristických scenárov, ktoré môžu byť využité k štúdiám a analýzam pri predchádzaní alebo riešení terorizmu; stanovenie doporučení metodického

postupu k identifikácii teroristického aktu, taktiež hlavné rysy scenára pre prijatie následných opatrení; odporúčenie dlhodobej vedeckej štúdie na tému : „Operácie čeliace terorizmu 2020“ , ktorá by mala viesť k vypracovaniu zjednotenej terminológie. [11]

2.2 Definícia terorizmu v ČR

ČR považuje úijné aktivity v rámci boja proti terorizmu za kľúčové. Oproti iným členským štátom má však obmedzené skúsenosti ako v oblasti radikalizácie, tak aj so zahraničnými bojovníkmi. ČR sa aktívne podieľa na rôznych platformách a pracovných skupinách (napr. sieť pre zvyšovanie povedomia o radikalizácii, pracovná skupina DUMAS, podporne orientovaná skupina Focal Point Travellers, internetové fórum EÚ, poradný tím pre strategickú komunikáciu ohľadom Sýrie (SSCAT), protiteroristická iniciatíva pre západný Balkán (WBCTi) a implementuje úijné nástroje s cieľom posilniť národné kapacity v boji proti terorizmu. Všeobecne ČR podporuje intenzívnejšiu spoluprácu a výmenu informácií medzi bezpečnostnými službami, a to tak na úrovni EU, ako aj v rámci iných platforiem. [12]

Taktiež vláda ČR schválila vo svojom uznesení č.385 z dňa 10.4. 2002 Národný akčný plán boja proti terorizmu, ktorý je pravidelne aktualizovaný vždy k dátumu 31.12. Môžeme povedať, že sa jedná o kľúčový verejne prístupný dokument, ktorý obsahuje všetky základné úlohy, ktoré by mala ČR splniť pre zvýšenie pripravenosti zeme a reakcie na prípadný teroristický útok. Zároveň tento dokument predstavuje jasnú deklaráciu zeme o schopnostiach dodržať svoje záväzky, ktoré vyplývajú z jej členstva v Severoatlantickej aliancii a členstva v EU. Z hľadiska opatrení, ktoré tento dokument deklaruje sa jedná o oblasti :

- Bezpečnostné - vojenské a policajné (kontroly osôb a vozidiel, stráženie kľúčových budov a pod.).
- Legislatívne (právne ošetrovanie celej agendy).
- Operatívne (možnosť použitia operatívnych prostriedkov v boji proti terorizmu).
- V rámci hraničných kontrol a imigračnej politiky.
- Zamerané na zamedzenie financovania terorizmu a jeho aktivít.
- Organizačné - nariadenia, umožnenie a uľahčenie spolupráce medzi spravodajskými službami a silovými rezorty v rámci štátov, rovnako ako v medzinárodnom meradle.
- Previerky zamestnancov (najmä u letiskového personálu).
- V rámci oblasti civilnej ochrany (zaistenie krytov, vody a potravín pre prípad krízy)
- Riešenie finančného pokrytia vzniknutej situácie (dodatočné mzdové investičné náklady, poisťovníctvo).

Národný akčný plán boja proti terorizmu je materiál, ktorý v rámci ČR obsahuje súhrnné opatrenia, ktorých cieľom je zvýšiť pripravenosť krajiny na možnosť teroristického útoku proti jej záujmom doma aj vo svete. Spadajú tu aj kroky na posilnenie bezpečnosti civilného letectva, kritickej infraštruktúry, opatrenia na skvalitnenie fungovania IZS alebo azylových procedúr. Znenie "Národného akčného plánu proti terorizmu" je každoročne aktualizované prijatím uznesenia vlády ČR.

Akčný plán sa skladá z troch samostatných dokumentov. Jedná sa o "Legislatívne návrhy v oblasti vnútornej bezpečnosti" a "Protiteroristický balíček" (dokument nie je verejný), ktoré oba obsahujú konkrétne kroky, ktoré majú viesť k zníženiu rizika teroristického útoku a s ním spätých negatívnych následkov. Tretím dokumentom je potom "Návrh opatrení na zvýšenie bezpečnosti na medzinárodných letiskách v ČR", ktorý obsahuje niektoré

opatrenia v oblasti bezpečnosti civilného letectva. [13] Koordinátorom aktivít, súvisiacich s prípravou, vyhodnotením každoročnou aktualizáciou Národného akčného plánu boja proti terorizmu je odbor bezpečnostnej politiky Ministerstva vnútra. Spolugestorom tvorby tohto dokumentu je KBT, pôsobiaci v rámci Ministerstva zahraničných vecí.

Vzorom pre vytvorenie materiálu bol dokument "Uznesenie a akčný plán mimoriadneho zasadnutia Európskej rady", uverejnený 21. septembra 2001 v Bruseli. Jeho text nadväzoval na "Spoločné euro-americké ministerské vyhlásenie o boji proti terorizmu", prijaté, takisto v Bruseli, 20. septembra 2001.

Rozpracovaním ich obsahu bola tzv. "Road Map" Rady EU z 17. októbra 2001, obsahujúci niekoľko konkrétnych odporúčaní. Tento text sa stal modelom, podľa ktorého vznikli akčné plány niektorých jednotlivých krajín EU, vrátane kandidátskych štátov (napríklad Maďarska). Po teroristických útokoch v Madride v roku 2004 bola "Road Map" premenená v Akčný plán Rady EU proti terorizmu, respektíve Európsku protiteroristickú stratégiu, teda dokumenty, ktoré sú aktualizované najmenej raz za pol roka, teda počas každého predsedníctva EU.

Okrem písomných materiálov má ČR aj orgány, ktoré sa zameriavajú na boj proti terorizmu. V prvom rade ide o dobre rozvinuté spravodajstvo, prepracovaný systém trestného zákona, správna príprava špeciálnych jednotiek zložiek IZS.

Spravodajstvo- je považované za kľúčový prostriedok v boji proti terorizmu. V ČR má dominantnú úlohu v tejto oblasti Bezpečnostná informačná služba (BIS), ktorá pôsobí na vnútroštátnom území. BIS riadi a kontroluje Vláda ČR a jej fungovanie upravujú príslušné zákony. Jej členovia sú v služobnom pomere, majú vojenské hodnosti a taktiež oprávnenie držať služobnú zbraň. Pri svojej činnosti veľmi úzko spolupracujú aj s inými inštitúciami, ako napríklad Služba pre odhaľovanie korupcie a závažnej trestnej činnosti.

Trestný zákon je ďalšou dôležitou zložkou v boji proti terorizmu ale tak ako sme už v kapitole o pojme terorizmus písali, že neexistuje medzinárodne uznaná definícia terorizmu, tak ani v českom trestnom práve podľa zákona č. 141/1969 Sb. o trestnom riadení súdnom zákone č. 40/2009 Sb., trestný zákonník, tak ani v českom zákone nie je presne vymedzená právna norma pre tento termín. Trestný zákon však umožňuje stíhať trestné činy na základe inej skutkovej podstaty. Ide o skutkové podstaty ako zločinné spolčenie, účasť na zločinnom spolčení, teror, zmocnenie sa rukojemníkov, záškodníctvo, verejné ohrozenie, šírenie poplašnej správy, ohrozenie bezpečnosti vzdušného dopravného prostriedku a civilného plavidla, ohrozenie životného prostredia, poškodzovanie a ohrozovanie prevádzky obecné prospešného zariadenia, nedovolené ozbrojovanie, vývoj, výroba a držanie zakázaných bojových prostriedkov, nedovolená výroba a držanie rádioaktívneho materiálu a vysoko nebezpečnej látky, nedovolená výroba a držanie omamných a psychotropných látok a jedov, vydieranie.

Ďalej ako dôležitý nástroj boja proti terorizmu môžeme spomenúť špeciálne jednotky vo forme útvaru rýchleho nasadenia Polície ČR (PČR), ktoré sú v medzinárodnom merítku porovnateľne veľmi dobre pripravené, tak ako z hľadiska výkonnosti aj technického vybavenia.

V neposlednom rade sú dôležité aj zložky IZS, pretože boj proti terorizmu zahŕňa aktívnu účasť všetkých zložiek bezpečnostného systému pri plánovaní, výcviku a riešení kríz. [11]

2.3 Spolupráca na európskej úrovni v spojitosti s hrozbou použitia CBRN látok

Vo svete už istý čas existuje hrozba použitia chemických, biologických, radiologických a jadrových materiálov (CBRN látky), ktoré by sa dali využiť k teroristickým útokom. Ako následok tejto hrozby a obavy boli vo svete prijaté

určité opatrenia v boji proti prípadnému zneužitiu CBRN látok pre teroristické útoky.

Ako reakcia na túto hrozbu bol v celoeurópskom kontexte pripravený jednotný Akčný plán EU v boji proti CBRN terorizmu, ktorý bol postupom času rozšírený aj na iné oblasti mimo EU. Jedným z hlavných cieľov EU v tejto oblasti je prispieť k zvýšeniu účinnosti boja proti CBRN terorizmu formou budovania kapacít, ktoré zaisťujú dôslednú kontrolu príslušných nebezpečných látok, zahŕňajúc ich produkciu, využitie (priemysel, medicína, energetika, výskum), bezpečnú prepravu a skladovanie, a nakoniec ich potrebnú likvidáciu, prípadne uloženie na bezpečnom mieste. K týmto účelom majú slúžiť tzv. Centrá excelence, ktoré by prispeli v príslušných regiónoch k znižovaniu spomínanej hrozby. Súčasťou centier je kontrola nad exportom a importom týchto látok, s dôrazom na zamedzenie nelegálneho pohybu týchto látok do iných krajín alebo regiónov, vrátane EU. Tvorba týchto centier si vyžadovala úzku spoluprácu medzi EU a príslušnými medzinárodnými organizáciami. Významným spoluorganizátormi sa stali Úrad pre rozvoj spoluprácu a Európska služba pre vonkajšiu činnosť. S budovaním centier sa začalo v roku 2009, a ich činnosť by mala zahŕňať nasledujúce oblasti ako zabezpečenie CBRN materiálu a zariadenia, ochrana obyvateľstva a infraštruktúry, presadzovanie opatrení proti zneužitiu CBRN materiálu, kontrola na hraniciach, management CBRN odpadu, pripravenosť a reakcia na krízové situácie spojené s použitím CBRN, nezákonná preprava CBRN, vyšetrovanie a sankcie u prípadov porušení zásad týkajúcich sa bezpečnosti CBRN.

Ich činnosť zaisťujú Národné tímy, ktoré sú financované EU v rámci programu Národnej stability. Pre zaujímavosť, výška rozpočtu v rokoch 2009 až 2013 dosiahla až 95 mil. eur. V súčasnej dobe sa okrem EU tieto centrá nachádzajú v Maroku(Rabat), Alžírsku(Alžír), Keni(Nairobi), Jordánsku(Amman), Spojených arabských emirátoch(Abu Dhabi),

Uzbekistane(Taškent), Gruzínsku(Tbilisi) a Filipínach (Manila). V EU funkciu tohto centra zabezpečuje Spoločné výskumné stredisko EU (JRC), ktoré tvorí sedem výskumných inštitúcií rozmiestnených v Taliansku, Belgicku, Nemecku, Španielsku Holandsku. Generálne riaditeľstvo sa nachádza v Bruseli v Belgicku. Okrem spomínaných cieľov poskytuje stredisko podporu politikám EU ako poskytovanie know-how, technickú a vedeckú podporu. Taktiež môže zasahovať na mieste krízových a mimoriadnych udalostí. Za ČR sa aktívne v boji proti terorizmu podieľa Štátny úrad pre jadrovú bezpečnosť, ktorý sa v tomto boji opiera o Stratégiu ČR pre boj proti terorizmu, ktoré vydalo Ministerstvo vnútra ČR. [14]

2.4 Druhy formy terorizmu

V predchádzajúcich kapitolách sme sa pokúsili objasniť pojem terorizmu jeho medzinárodné definovanie v rôznych štátoch organizáciách, taktiež vysvetliť vysokú hodnotu tohto definovania pre správne uchopenie riešenie hrozby terorizmu tak ako v ČR tak aj vo svete. V tejto kapitole pristúpime k terorizmu nie hľadiska právneho, ale z hľadiska jeho všeobecného rozdelenia vývoja ako svetového „fenoménu“. Ak sa bližšie pozrieme na formy terorizmu, môžeme hovoriť o základnom rozdelení na národný, medzinárodný, globálny terorizmus ultraterorizmus.

Národný terorizmus je plánovaný a uskutočňovaný vo vnútri hraníc jedného štátu s cieľom vynútiť si zásadné zmeny v jeho vnútornej politike. V mnohých prípadoch išlo o snahu odtrhnúť určité územie od ostatného štátu a jeho premenu v nový zvrchovaný štát. Ako príklad môžeme uviesť IRA v Severnom Írsku či ETA v Španielsku. Ďalšou podobou je vynucovanie zásadných zmien vo vnútornom usporiadaní štátu. Veľmi dobrým príkladom je pravicovo motivovaný terorizmus v Latinskej Amerike v 70. a 80. rokoch 20. storočia.

Vražedné komandá vyhľadávali a zabíjali popredných revolucionárov a komunistov a touto cestou šíрили strach z naplňovania ľavicových myšlienok.

Medzinárodný terorizmus smeruje cez štátne hranice a zasahuje ciele v inom štáte. Tento trend nastúpil v 60. až 70. rokoch 20. storočia. V tomto prípade ide o vynucovanie zmien, nie len vo vnútornej, ale aj zahraničnej politike. Cieľom býva donútiť konkrétny štát, aby v niektorej časti sveta prestal presadzovať svoje záujmy, alebo od základov zmenil svoju politiku. Na tento spôsob terorizmu mohli teroristi využiť niekoľko priaznivých skutočností. A to rozvoj osobnej leteckej dopravy, pri čom sa otvoril priestor pre únosy dopravných lietadiel s veľkým počtom cestujúcich. Druhou závažnou skutočnosťou sa stalo obrovské mediálne a televízne pokrytie únosov a ďalších teroristických činov. Poslednou a najvýznamnejšou skutočnosťou je medzinárodná politika. Veľký zlom nastal po zdrvivúcej porážke troch arabských štátov v tzv. Šesťdennej vojne s Izraelom v roku 1967. Armády arabských štátov vtedy stratili dôveryhodnosť ľudí a na scénu vstúpili teroristi, ktorí sľubovali, že dokážu účinnejšie bojovať za záujmy arabského ľudu. Z ich krutej bilancie môžeme spomenúť napríklad masaker izraelských športovcov na olympijských hrách v Mníchove v roku 1972. Významný zlom nastáva koncom 70. rokov 20. str. kde po šiitskej revolúcii v Iráne a po sovietskej invázii do Afganistanu nastupuje nábožensky motivovaný terorizmus, ktorý vyjadroval odpor proti politickému a vojenskému prenikaniu iných civilizácii do islamského sveta. Najznámejšou formou sú sebevražedné útoky jednotlivcov alebo menších skupín. Nie je snáď ani potrebné pripomínať nedávny útok 3.8.2018, pri ktorom zahynulo viac ako 40 veriacich. K útoku došlo v šiitskej mešite v Afganistane, kde dvaja zahalení militanti vtrhli do mešity spustili strelbu zo strelných zbraní. K útoku sa prihlásil tzv. Islamský štát, ktorý afganských šiítov označuje ako „odpadlíkov“ viery. [15]

Globálny terorizmus a jeho nástup sa všeobecne datuje od 11.9.2001. O globálnom charaktere terorizmu môžeme hovoriť hneď z niekoľkých

dôvodov. Predovšetkým z hľadiska pôvodcu hrozby, pretože teroristické siete sú rozprestreté po celom svete, majú teda globálne rozmery. Významné je aj hľadisko sledovaných javov, napríklad zasadiť tú najťažšiu ranu tým, ktorí sú hybnou silou procesu globalizácie. A je tu aj charakter obetí z dňa 11.9.2001, pretože tými neboli len Američania, ale ľudia z celého sveta. Tým, že tento terorizmus usiluje o veľký počet obetí, jeho psychologické dopady presahujú štátne hranice ovplyvňujú verejnú mienku na celom svete. [16]

Ultraterorizmus, nazývaní aj superterorizmus, je spojovaný s použitím zbraní hromadného ničenia (jadrové, radiačné, chemické a biologické zbrane). Tento druh terorizmu teda súvisí s typom zbrane, ktorý je proti obyvateľstvu použiteľný, územie použitia môže mať národný, medzinárodný ale aj globálny charakter. V presnej definícii tohto druhu terorizmu sa taktiež vyskytujú rozdiely, ako ukazuje nasledujúca definícia: *„Podobne ako u obecného pojmu terorizmus existujú rozdielne názory na vymedzenie pojmu „jadrový, radiologický, chemický a biologický terorizmus.“* [17] V zahraničnej literatúre sa môžeme stretnúť s rôznymi pojmami označujúcimi tento druh terorizmu. Prevláda označenie „WMD terrorism“ (terorizmus s použitím zbraní hromadného ničenia) alebo „ABC terrorism“ (terorizmus s použitím jadrových, chemických alebo biologických zbraní). Na prvý pohľad sú tieto pojmy rovnaké. Obecne sú zbrane hromadného ničenia definované ako zbrane schopné vyvolať hromadné straty na životoch ľudí. Jednotlivé druhy týchto zbraní (jadrové, radiologické, chemické a biologické zbrane) sa ale v značnej miere odlišujú v letálnych vlastnostiach, deštruktívnej sile, realizovateľnosti ochrany a obrany. *„Vedľa chemických, biologických, jadrových a radiologických zbraní, zámerne vyvinutých pre účely ozbrojeného zápasu, avšak existujú aj teroristické metódy a prostriedky, ktoré majú uvedený charakter, aj keď nevyužívajú žiadne zbrane a zbraňové systémy, ale toxické a radiologické materiály produkované priemyslom, bakteriologických materiálov získaných z mierových laboratórií alebo nebezpečných materiálov, ktoré sa šíria cieľenými údermi na mierovú infraštruktúru. Preto považujeme pojem „WMD*

terrorism” používaný vo svetovej literatúre, za zúžený iba na využitie zbraní a zbraňových systémov a vzhľadom k zdrojom a formám ultraterorizmu považujeme za správne je použiť termín „ABC terrorism”. Preto je dôležité zahrnúť pod pojem ultraterorizmus jadrový, radiologický, chemický a biologický terorizmus vo všetkých jeho formách.” [17]

Nemôžeme však tvrdiť, že nástupom jednej éry terorizmu iná forma zaniká. Naopak stále pokračuje nadnárodný aj národný terorizmus, na niektorých miestach sa navzájom podporujú či stretávajú, takisto sa premiešava aj politicky motivovaný terorizmus s náboženským.

2.5 Teroristické techniky metódy

Znalosť aspoň základných techník metód, ktoré teroristi používajú je dôležitá pre odhaľovanie a prevenciu možného vzniku teroristických činností. Aj preto je pozornosť analytikov zapojených do protiteroristických opatrení a do organizovaného boja proti takejto činnosti smerovaná na oblasť organizácie teroristických skupín, financovanie teroristických skupín a ich aktivita, príprava a výcvik jednotlivcov skupín, identifikácia osôb - potenciálnych teroristov, spolupráca medzi teroristami. Tak ako sme si predstavili techniky organizácie terorizmu, uvedieme aj metódy, ktoré teroristi teroristické skupiny najčastejšie využívajú pre uskutočnenie svojho cieľa. Pre lepší prehľad ich môžeme rozdeliť na dve kategórie, to **metódy s priamou účasťou teroristov** (únosy lietadiel a lodí, únosy ľudí a branie rukojemníkov, pumové atentáty, sebevražedné atentáty, vražedné atentáty) a **metódy s nepriamou účasťou teroristov** (používanie zbraní hromadného ničenia, použitie rakiet, mínometov a riadených striel, použitie chemických zbraní, použitie nástrojov kybernetického terorizmu, informačný terorizmus, technologický terorizmus, environmentálny terorizmus). [11]

2.6 IZS

Pre minimalizovanie dôsledkov mimoriadnych udalostí ohrozujúcich bezpečie obyvateľstva, bol roku 2000 v ČR uzákonený systém koordinovanej spolupráce a postupov pri príprave a riešení mimoriadnych udalostí. Nazývame ho IZS.

Pre efektivitu činností poskytovaných zložkami IZS pri spoločnom zásahu boli vytvorené a sú ďalej vytvárané súbory dokumentov, ktoré zjednocujú metodiku postupov pri spoločnom zásahu. Roku 2004 bol zostavený a stále je doplňovaný súbor týchto dokumentov s názvom Katalóg typových činností IZS. Tieto dokumenty sú návodom pre jednotlivé zložky IZS, ako postupovať pri spoločnom zásahu. Bez tejto koordinácie spoločných postupov by samozrejme jednotlivé zložky splnili svoje úlohy, ale efektívnosť by mohla byť oslabená prípadnými chybami. Z tohto dôvodu by mali byť s týmto dokumentom (Katalóg typových činností zložiek IZS), oboznámené všetky zložky IZS a pri mimoriadnych udalostiach ho vhodne aplikovať v praxi. Pri spoločnom zásahu zložiek IZS, by na základe týchto dokumentov mala prebiehať koordinácia jednotlivých zložiek vrátane daných právomocí pri konkrétnych situáciách. [18]

2.6.1 Základné zložky IZS

Zložky IZS sa podľa zákona č. 239/2000 Zb. z 28. júna 2000, sú rozdelené do niekoľkých kategórií podľa svojej pôsobnosti. Poznáme teda zložky:

- Základné
- Ostatné

Za základné zložky IZS považujeme tie, ktoré zabezpečujú svoju činnosť nepretržite, a to za pomoci svojich operačných stredísk s celoštátnou pôsobnosťou. Do základných zložiek IZS patrí Hasičský záchranný zbor ČR

(HZS ČR) a jednotky požiarnej ochrany zahrnuté do plošného pokrytia kraja, poskytovateľa ZZS (ZZS), a PČR. [19]

2.6.1.1 HZS ČR

HZS ČR je hlavným koordinátorom a gestorom celého IZS. V praxi to znamená, že ak zasahuje na (u) udalosti dve a viac zložiek IZS, tak vo veľkej väčšine z nich velí príslušník HZS ČR, ktorý riadi súčinnosť zložiek a koordinuje záchranné a likvidačné práce.

Veliteľ zásahu je tiež zo zákona oprávnený vyzvať právnické a fyzické osoby na poskytnutie osobnej alebo vecnej pomoci. Fyzické osoby a právnické osoby majú zo zákona povinnosť túto žiadosť o pomoc pri riešení MU vypočuť. Výnimku majú iba osoby uvedené v zák. 240/2000 Zb., § 32.

Nadradeným orgánom na strategickej úrovni pre IZS je krízový orgán kraja a Ministerstvo vnútra. Podľa zákona o IZS má veliteľ zásahu pri vykonávaní záchranných a likvidačných prác rozsiahle právomoci. Môže zakázať alebo obmedziť vstup osôb na miesto zásahu, nariadiť evakuáciu osôb alebo stanoviť iné dočasné obmedzenia na ochranu života, zdravia, majetku a životného prostredia. [20]

2.6.1.2 Jednotky požiarnej ochrany zaradené do plošného pokrytia kraja jednotkami požiarnej ochrany

JPO I- Jednotka hasičského záchranného zboru kraja, ktorá je zložená z príslušníkov hasičského záchranného zboru, určených na výkon služby na staniciach hasičského záchranného zboru kraja. Jednotka má územnú pôsobnosť spravidla do 20 minút jazdy s výjazdom do 2 minút.

JPOII- Jednotka zboru dobrovoľných hasičov obce, ktorá je zložená z fyzických osôb, ktoré nevykonávajú činnosť v tejto jednotke požiarnej ochrany ako svoje zamestnanie. K zvýšeniu akcieschopnosti a skvalitnenie činnosti

jednotky zboru dobrovoľných hasičov obce sa môžu do týchto jednotiek zaradiť aj osoby vykonávajúce túto službu ako svoje zamestnanie. Jednotka má územnú pôsobnosť spravidla do 10 minút jazdy s výjazdom do 5 minút.

JPO III- Jednotka zboru dobrovoľných hasičov obce, ktorá je zložená z fyzických osôb, ktoré nevykonávajú činnosť v tejto jednotke požiarnej ochrany ako svoje zamestnanie. Jednotka má územnú pôsobnosť spravidla do 10 minút jazdy s výjazdom do 10 minút.

JPO IV - Jednotka hasičského záchranného zboru podniku, ktorá je zložená zo zamestnancov právnickej osoby alebo podnikajúce fyzické osoby, ktorí vykonávajú činnosť v tejto jednotke ako svoje zamestnanie. Jednotka má miestnu pôsobnosť s výjazdom do 2 minút.

JPO V- Jednotka zboru dobrovoľných hasičov obce, ktorá je zložená z fyzických osôb, ktoré nevykonávajú činnosť v tejto jednotke požiarnej ochrany ako svoje zamestnanie. Jednotka má miestnu pôsobnosť s výjazdom do 10 minút.

JPO VI- Jednotka zboru dobrovoľných hasičov podniku, ktorá je zložená zo zamestnancov právnickej osoby alebo podnikajúce fyzické osoby, ktorí nevykonávajú činnosť v tejto jednotke požiarnej ochrany ako svoje zamestnanie. Jednotka má miestnu pôsobnosť.

Za jednotku požiarnej ochrany je považovaná aj Vojenská hasičská jednotka. Je zriadená pre činnosť vo vojenských útvaroch a objektoch. Právo prednostného velenia je riešené obdobne, ako pri zborov dobrovoľných hasičov.

[21]

Jednotky požiarnej ochrany plní tieto základné úlohy

- Vykonáva záchranné a likvidačné práce pri živelných pohromách a iných mimoriadnych udalostiach.
- Vykonáva požiarne zásah podľa príslušnej dokumentácie požiarnej ochrany alebo pri sústreďení a nasadzovaní síl a prostriedkov.

- Podáva bezodkladne správy o svojom výjazde a zásahu územne príslušnému hasičskému záchrannému zboru kraja. [21]

2.6.1.3 Poskytovatelia ZZS

Poskytovateľom ZZS je príspevková organizácia zriadená krajom, ktorá má oprávnenie na poskytovanie ZZS podľa zákona o zdravotných službách.

ZZS je zdravotnou službou, v rámci ktorej je na základe tiesňovej výzvy, ak nie je ďalej stanovené inak, poskytovaná najmä prednemocničná neodkladná starostlivosť (PNP) osobám s ťažkým postihnutím zdravia alebo v priamom ohrození života. Poskytovateľ ZZS je povinný poskytovať zdravotnícku záchrannú službu nepretržite. Poskytovateľ ZZS je základnou zložkou IZS. PNP je definovaná ako starostlivosť o postihnutých na mieste ich úrazu, alebo náhleho ochorenia, v priebehu ich transportu k ďalšiemu odbornému ošetrovaniu a pri ich odovzdaní do zdravotníckeho zariadenia.

Prednemocničnú neodkladnú starostlivosť zaisťujú výjazdové skupiny:

- rýchla zdravotnícka pomoc (RZP)
- rýchla lekárska pomoc (RLP)
- rýchla lekárska pomoc v systéme Rendez-Vous (RV)
- letecká záchranná služba (LZS)

PNP je poskytovaná pri stavoch, ktoré:

- bezprostredne ohrozujú život postihnutého
- spôsobí bez rýchleho poskytnutia odbornej prvej pomoci trvalé následky
- môžu viesť prehĺbovaním chorobných zmien k náhlej smrti
- pôsobí náhle utrpenie a bolesť
- pôsobí zmeny správania a konania, ohrozujúce postihnutého alebo jeho

okolía [22]

2.6.1.4 PČR

PČR je jednotný ozbrojený bezpečnostný zbor zriadený zákonom Českej národnej rady z 21. júna 1991. Slúži verejnosti. Jej úlohou je chrániť bezpečnosť osôb a majetku, chrániť verejný poriadok a predchádzať trestnej činnosti. Plní tiež úlohy podľa trestného poriadku a ďalšie úlohy na úseku vnútorného poriadku a bezpečnosti zverené jej zákony, predpisy Európskych spoločenstiev a medzinárodnými zmluvami, ktoré sú súčasťou právneho poriadku ČR.

Pomoc zložkám IZS - vyhodnotenie druhu a rozsahu MU; uzatvorenie miesta zásahu a zamedzenie vstupu nepovolaných osôb na miesta, kde nie je ich prítomnosť žiaduce; spolupráca so zložkami IZS pri vykonávaní záchranných a likvidačných prácach; regulácia dopravy; obmedzenia prípadne aj uzavretie civilného premávky na komunikáciách pre voľný prechod zložiek IZS; zadokumentované miesta udalosti na odhaľovanie, objasňovanie alebo vyšetrovanie príčin vzniku MU; identifikáciu osôb postihnutých MU; odovzdanie informácií operačnému stredisku a ďalšie úlohy veliteľa zásahu.

Úlohy v smere k verejnosti - odovzdávanie potrebných informácií o MU a o vykonávaní záchranných a likvidačných prácach médiám a verejnosti; poskytovanie potrebných informácií príbuzných osôb, ktoré sú postihnuté MU; vymedzenie ochranných zón; nasadenie síl a prostriedkov pre záchranu bezprostredne ohrozených osôb, zvierat alebo majetku, prípadne ich evakuácia; zaistenie a podávanie informácií o dopravnom obmedzení [23]

2.6.1.5 Ostatné zložky IZS

Ostatnými zložkami IZS sú vyčlenené sily a prostriedky, ktoré majú podľa zákona 239/2000 Zb. dojednanú plánovanú pomoc na vyžiadanie s:

- a) Generálne riaditeľstvo HZS ČR (GR HZS ČR) na úrovni ČR
- b) HZS kraja na úrovni krajov

Prevažne sa jedná o:

- Vyčlenené sily a prostriedky ozbrojených síl
- Obecná polícia
- orgány ochrany verejného zdravia
- havarijné, pohotovostné, odborné a iné služby
- zariadenie civilnej ochrany
- Neziskové organizácie a združenia občanov, ktoré možno využiť na záchranných a likvidačných prácach

Tieto ostatné zložky IZS poskytujú pri záchranných a likvidačných prácach plánovanú pomoc na vyžiadanie. [19]

2.6.1.6 Plánovaná pomoc na vyžiadanie

Podľa zákona č.239 / 2000 § 21 o poskytovaní plánovanej pomoci na vyžiadanie sa zahŕňa do poplašného plánu IZS. Plánovanú pomocou na vyžiadanie sa na účely tohto zákona rozumie vopred písomne dohodnutý spôsob poskytnutia pomoci ostatnými zložkami IZS obecnému úradu obce s rozšírenou pôsobnosťou, krajskému úradu, Ministerstvu vnútra alebo základným zložkám IZS pri vykonávaní záchranných a likvidačných prác.

Plánovanú pomoc na vyžiadanie sú povinné poskytnúť:

- ministerstva, územné správne úrady, orgány krajov a obcí v medziach svojej pôsobnosti,
- právnické a fyzické osoby, ktoré sú vlastníkom alebo užívateľom stavby civilnej ochrany alebo stavby dotknutej požiadavky civilnej ochrany,
- poskytovatelia akútnej lôžkovej starostlivosti, ktorí majú zriadený urgentný príjem
- ostatné zložky IZS uvedené v § 4 ods. 2,
- vojenské záchranné útvary,
- ostatné osoby, ktoré sa k tomu zmluvne zaviazali.

Plánovanú pomoc na vyžiadanie nie je povinný poskytnúť ten, kto by poskytnutím tejto pomoci vážne ohrozil plnenie vlastných závažnejších úloh stanovených podľa osobitných právnych predpisov.

Ostatné zložky IZS sú povinné pri stanovení rozsahu plánovanej pomoci na vyžiadanie na základe žiadosti Operačného a informačného strediska IZS (OPIS IZS) oznámiť

- osoby poverené pre zabezpečovanie pomoci a spôsob ich vyrozumenie,
- sily a prostriedky určené na poskytnutie pomoci,
- dobu potrebnú pre poskytnutie síl a prostriedkov v prípade vyžiadanie pomoci. [19]

2.7 Typové činnosti

Odporúčacia metodická norma o postupe zložiek IZS pri záchranných a likvidačných prácach s ohľadom na druh a charakter MU, na ktorú nadväzujú záväzné interné predpisy jednotlivých zložiek IZS. Typové činnosti zložiek IZS pri spoločnom zásahu sú spracované podľa § 18 vyhlášky č. 328/2001 Zb. z 5. septembra 2001 o niektorých podrobnostiach zabezpečenia IZS, v znení vyhlášky č. 429/2003 Zb. Typovú činnosť vydáva MV- generálne riaditeľstvo HZS ČR odbor IZS a výkone služby. Prehľad typových činností zložiek IZS pri spoločnom zásahu:

STC 01 / IZS Špinavá bomba

STC 02 / IZS Demonštrovaný úmysel samovraždy

STC 03 / IZS Hrozba použitia NVS alebo nález NVS, podozrivého predmetu, munície, výbušnín a výbušných predmetov

STC 04 / IZS Zásah zložiek IZS u MU Letecká nehoda

STC 05 / IZS Nález predmetu s podozrením na prítomnosť B - agensov alebo toxínov

STC 06 / IZS Opatrenia na zabezpečenie verejného poriadku pri zhromaždeniach a technopárty

STC 07 / IZS Záchrana nezvestných osôb - pátracej akcie v teréne

STC 08 / IZS Dopravná nehoda

STC 09 / IZS STC 09 - Zásah zložiek IZS u MU s veľkým počtom zranených osôb

STC 10 / IZS Pri nebezpečnej poruche plynulosti premávky na diaľnici

STC 11 / IZS Chrípka vtákov

STC 12 / IZS Pri poskytovaní psychosociálnej pomoci

STC 13 / IZS Reakcia na chemický útok v metre

STC 14 / IZS Amok - útok aktívneho strelca

STC 15 / IZS Mimoriadnosti v prevádzke železničnej osobnej dopravy

STC 16/ IZS Mimoriadna udalosť s podozrením na výskyt vysoko nákazlivej choroby v zdravotníckom zariadení alebo v ostatných priestoroch [24]

Zatiaľ neexistuje jedna samostatne vypracovaná typová činnosť pre riešenie teroristického útoku. Dôvodom je veľká variabilita spôsobov cieľov teroristických útokov. V našej práci, prioritne v praktickej časti, ale využijeme niekoľko typových postupov, ktoré sú doteraz spracované na riešenie teroristického útoku môžu byť celé alebo ich jednotlivé časti použité.

2.8 Ostatné orgány v ČR pre boj s terorizmom

Problematika boja proti terorizmu má v rámci EU vysokú prioritu. V posledných rokoch, keď došlo v EÚ hneď k niekoľkým tragickým udalostiam (hlavne vo Francúzsku a Belgicku), je posilňovaná únijská politika

prostredníctvom legislatívnych i iných opatrení. Došlo napríklad ku zriadení Európskeho centra boja proti terorizmu v rámci Europolu, jednotky na potieranie škodlivého obsahu na internete EÚ IRU, prijatie smernice o PNR (PNR), smernice o terorizme, a pod. KBT EÚ vo svojich správach pravidelne informuje o situácii v oblasti terorizmu, a tiež o fenoméne zahraničných bojovníkov. ČR, ako súčasť tohto celku, sa taktiež zapája do tohto boja, reaguje na novinky neustále sa snaží zlepšovať svoju obranyschopnosť pred týmto nebezpečenstvom. Tak ako sme už spomínali, do tohto boja sa zapájajú všetky základné aj ostatné zložky IZS, sú však ich vyčlenené časti, ktoré sú pre tento cieľ priamo určené. Práve tieto orgány ich najaktuálnejšiu činnosť si predstavíme v tejto kapitole.

2.8.1 Ministerstvo vnútra ČR

Ministerstvo vnútra patrí k orgánom, ktorý sa problematike terorizmu venujú najviac. Tak ako rastie hrozba teroristických útokov, tak reaguje aj toto ministerstvo. Jedným najnovších opatrení je práve vyhlásenie dotačného programu, ktorý cieľi na ochranu tzv. Mäkkých cieľov - konkrétne verejných priestranstiev, objektov (akcií) verejnej správy a škôl či školských zariadení - pred závažnými násilnými útokmi vrátane teroristických. Dotačná podpora je určená krajom, ktoré peniaze využijú na projekty neinvestičného charakteru. Vláda týmto uznesením reaguje na aktuálnu bezpečnostnú situáciu vo svete, kde sú mäkké ciele najčastejším terčom útokov. Celkovo tak Ministerstvo vnútra vyčlení do roku 2021 120 miliónov korún, ktoré majú slúžiť na zabezpečenie verejných priestranstiev, škôl a školských zariadení. Dotačný podpora je jednou zo štyroch pilierov ochrany mäkkých cieľov, ktoré stanovuje Koncepcia ochrany mäkkých cieľov pre roky 2017-2020. Ďalšími piliermi sú metodické vedenie a vzdelávanie, komunikácia, spolupráca a zdieľanie praxe a aktívny prístup PČR. Cieľom koncepcie je vytvoriť fungujúci národný systém ochrany mäkkých

cieľov, vďaka ktorému bude možné účinnejšie čeliť hrozbe napríklad aj teroristických útokov. Oblasť dotačnej podpory sa zameriavajú hlavne na vyhodnotenie zraniteľnosti mäkkého cieľa, tvorbu bezpečnostných plánov a bezpečnostných procedúr, vzdelávacie podujatia, výcvikové akcie, cvičenia, nákup neinvestičných hmotných prostriedkov a financovania bezpečnostného a administratívneho pracovníka. [25]

2.8.2 BIS

Vzhľadom k tomu, že v súčasnosti je terorizmus predovšetkým medzinárodným javom, pred ktorým nie je v bezpečí žiadna krajina, je základom činnosti BIS v tejto oblasti najmä medzinárodná spolupráca. Vlastný postup v tejto problematike sa riadi predovšetkým pragmatickým hľadiskom na možné ohrozenie záujmov ČR alebo na možnosť útoku proti objektom, občanom a záujmom iného štátu, ktorý by bol realizovaný na území ČR. V záujme BIS sú tiež aktivity zamerané na nábor alebo získavanie finančnej či inej logistickej podpory terorizmu a aktivity zamerané na šírenie radikálnych interpretácií ideológie či náboženstva podporujúcich teroristické aktivity. Aktuálne je hlavným myšlienkovým zdrojom medzinárodného terorizmu džihádizmus - najradikálnejšia odnož islamistických ideológií.

Vzájomná výmena spravodajských informácií v rámci medzinárodnej spolupráce už zabránila mnohých snahám o vykonanie teroristických útokov či iným aktivitám spojených s terorizmom, napr. propagácii, náboru či budovaní logistických podporných základní. Také aktivity, ktoré predchádzajú teroristickým útokom, sa môžu vyskytnúť aj na území ČR. V prípade propagácie a náboru je spoločným menovateľom proces radikalizácie. Ide o jav, ktorému je venovaná veľká pozornosť, pretože je hnacím motorom terorizmu a z hľadiska pôsobnosti spravodajských služieb je najdôležitejším okamihom pre získanie kritických informácií pre prevenciu terorizmu. V oblasti logistickej

podpory teroristických sietí je kľúčové financovania terorizmu. V posledných rokoch došlo k vyvinutiu premyslenejších spôsobov prevodov peňazí od darcov k príjemcom. Džihádistská propaganda je fenomén, na ktorý sa u teroristov kladie čoraz väčší dôraz, pretože stojí na počiatku vývojových procesov vedúcich k teroristickým útokom. Vzhľadom k tomu, že stále častejšie využíva moderných technológií, nemožno jej vplyv trvale obmedziť alebo dokonca prerušiť. Aktéri terorizmu hľadajú stále nové formy, metódy a ciele útokov, pretože musí prekonať stále účinnejšie prvky alebo systémy zabezpečenia. Aktuálny vývoj v terorizme teda smeruje k útokom na civilné obyvateľstvo na verejných miestach (spomínané tzv. mäkké ciele). Na tento účel sú často využívané jednoduché nástražné improvizované zariadenia, zostrojené za čo najnižšie náklady podľa ľahko dostupných návodov na internete.

Pôsobnosť BIS pri zabezpečení informácií týkajúcich sa terorizmu:

§ 5 ods. 1 písm. e) zákona 153/1994 Zb., o spravodajských službách ČR - BIS zabezpečuje informácie týkajúce sa organizovaného zločinu a terorizmu

§ 5 ods. 4 zákona č. 153/1994 Zb. O spravodajských službách ČR - BIS plní ďalšie úlohy, ak tak ustanovuje osobitný zákon alebo medzinárodná zmluva, ktorou je ČR viazaná

uznesenie vlády č. 1060/2006 - vláda záväzne určila BIS ako ústrednú spravodajskú službu zodpovednú za spracovanie všetkých analytických a operačných informácií týkajúcich sa bezpečnosti ČR, predovšetkým potom v súvislosti s bojom proti terorizmu. [26]

2.8.3 PČR jej útvary

Národní kontaktní bod pre terorizmus

Dôležitým strategickým opatrením, bolo vytvorenie Národného kontaktného bodu pre terorizmus (NKBT), ako špecializovaného centrálného

komunikačného, informačného a analytického pracoviska PČR. Toto pracovisko sa zaoberá zberom, vyhodnocovaním, analýzou a spracovaním informácií, zistených PČR, o teroristoch a osobách dôvodne podozrivých z napojenia na teroristické organizácie. NKBT je prepojené so všetkými útvarmi PČR a spolupracuje s ostatnými bezpečnostnými orgánmi u nás i v zahraničí. Pre potreby odbornej verejnosti vytvára NKBT metodiky predchádzanie, odhaľovanie a vyšetrovanie teroristickej trestnej činnosti a spracováva situačné a pozičné dokumenty za zverenú problematiku. Na podklade takto získaných informácií NKBT monitoruje a vyhodnocuje hrozby plynúce z terorizmu voči záujmom ČR a podieľa sa pri ich predchádzaní a prípadnom odstraňovaní. Jeho hlavným prínosom je efektívne, koordinované a včasné spracovanie dát o terorizme vnútri polície, rovnako ako možnosť občanov ČR obracať sa s prípadnými podnetmi priamo na špecializovaný útvar. Verejnosť má pre PČR nezastupiteľnú úlohu. Polícia nie je vždy schopná vyšetriť nejaký prípad len svojpomocne. Technické vybavenie a taktické skúsenosti sú síce veľmi dôležité, ale kľúčovú úlohu častokrát zohráva práve verejnosť. V súlade s princípom Community Policing by mala byť verejnosť dôveryhodným a rovnocenným partnerom.

Hlavné ciele a úlohy NKBT:

- zhromažďovať a vyhodnocovať informácie so vzťahom k terorizmu;
- predchádzať a prípadne odstraňovať škodlivé následky teroristickej trestnej činnosti;
- pôsobiť pre naše domáce i zahraničných partnerov ako centrálny kontaktný bod v otázkach vzájomnej spolupráce;
- byť dôveryhodným a diskretným kontaktným bodom pre občanov ČR a umožniť im spolupodieľať sa na presadzovaní práva a bezpečnosti;
- monitorovať a vyhodnocovať hrozby plynúce z terorizmu. [27]

Ako ďalší krok v roku 2016 zaviedla ČR systém stupňov ohrozenia terorizmom. Vyhlásenie jednotlivých stupňov ohrozenia vykonáva vláda ČR na návrh Spoločné spravodajské skupiny Výboru pre spravodajskú činnosť Bezpečnostnej rady štátu, teda orgánu zameraného primárne na výmenu a analýzu informácií o terorizme. Návrh spoločnej spravodajské skupiny vychádza zo spoločného vyhodnotenia hrozieb jej členmi. V prípade nebezpečenstva z omeškania prevedie vyhlásenie zvýšeného stupňa ohrozenia minister vnútra na návrh Spoločnej spravodajskej skupiny. Vláda následne na najbližšej schôdzi takto zvýšený stupeň ohrozenia potvrdí alebo zruší. Rovnakým spôsobom je vykonávané znižovanie alebo rušenie vyhlasovaných stupňov ohrozenia. Charakteristikou tohto systému je, že podmienkou vyhlásenia určitého mimoriadneho opatrenia nie je uverejnenie určitého stupňa ohrozenia terorizmom, ale úvaha, či sú pre dané opatrenia splnené potrebné právne podmienky podľa príslušných predpisov a či je prijatie takýchto opatrení vôbec prínosné, vhodné, potrebné a primerané na riešenie bezpečnostnej situácie. Systém umožňuje vláde vyhlasovať citlivo opatrenia "šité na mieru" danej bezpečnostnej situácii. Aj pri zachovaní rovnakého stupňa možno prijímať, rušiť rôzne opatrenia v závislosti na charaktere a intenzite hrozby. Zmena aktuálnej bezpečnostnej situácie smerom pozitívnym či negatívnym nemusí nutne automaticky vyvolať zmenu vyhláseného stupňa, môže viesť tiež iba k zmene opatrenia. [28]

Stupne ohrozenia terorizmom

Systém vyhlasovania ohrozenia terorizmom bol schválený uznesením vlády č. 63 z 25. januára 2016.

Nulový stav je podľa schváleného systému situácia, pri ktorej nie je známa žiadna konkrétna, ani všeobecná hrozba teroristického či podobného útoku na území ČR. Vzhľadom na všeobecnú bezpečnostnú situáciu vo svete, najmä Európe, a príslušnosti ČR k euroatlantickými štruktúram, je tento stav úplne

ideálny, a teda v dohľadnej dobe ťažko dosiahnuteľný, pretože nulové riziko ohrozenia terorizmom v súčasnosti už vo väčšine krajín sveta neexistuje. Pri tomto teoretickom stave by neboli vydávané žiadne osobitné odporúčania alebo varovania vo vzťahu k verejnosti. Tento stav sa samostatne nevyhlasuje.

Prvý stupeň ohrozenia terorizmom upozorňuje na existenciu všeobecného ohrozenia terorizmom, vyplývajúce zo situácie v zahraničí a z príslušnosti ČR k euroatlantickými štruktúram aj z medzinárodných aktivít ČR, zároveň ale nie je známa konkrétna hrozba teroristických aktivít na území ČR. Pri tomto stave je potrebné dbať všeobecne všímavosti. Za tejto situácie platia niektoré už dlhodobo vytipované zvýšené bezpečnostné opatrenia v rozsahu, v akom rozhodne vláda. Z tohto pohľadu je teda o dlhodobo štandardnú stav najnižšieho, nie však nulového, ohrozenia terorizmom.

Druhý stupeň upozorňuje na existenciu zvýšenej pravdepodobnosti ohrozenia terorizmom, pričom bližšie okolnosti hrozby, vrátane presnejšieho načasovania nemožno predpovedať. Vyhlasuje sa v nadväznosti na predchádzajúce udalosti, či v nadväznosti na informácie o hrozbe prejavov terorizmu.

Tretí stupeň ohrozenia terorizmom zavádza vysoký stupeň bdelosti a pohotovosti, kedy je teroristický útok na český cieľ (v na českom území alebo v zahraničí) očakávaný s vysokou pravdepodobnosťou alebo už prebehol a je potrebné prijať opatrenia na zamedzenie pokračovania alebo opakovania útoku a minimalizovať následné škody. [29]

Pyrotechnická služba ČR

Pyrotechnická služba je výkonným útvarom PČR s celorepublikovou pôsobnosťou, ktorý je gesčným pracoviskom pre oblasť pyrotechnických činností vykonávaných policajnými pyrotechnikami. Medzi pyrotechnické činnosti patria najmä odborné úkony spojené s používaním, vyhľadávaním, zhromažďovaním, preverovaním, zneškodňovaním, manipuláciou a prepravou

munície, výbušnín, pyrotechnických výrobkov, podozrivých predmetov a NVS. V rámci svojej činnosti plní Pyrotechnická služba tiež úlohy spojené s metodickým riadením a profesijným vzdelávaním policajných pyrotechnikov a ostatných príslušníkov PČR a pracovníkov vybraných organizácií verejnej správy. Vykonáva taktiež analytickú a legislatívnu prácu, rieši problematiku technických a ochranných prostriedkov.

Pyrotechnická služba vykonáva najmä tieto činnosti:

A. Výkon pyrotechnických prác pri zabezpečovaní nálezov munície a jej likvidáciu:

Zistením a likvidáciou nájdené munície sa zaoberá päť expozitúr Pyrotechnické služby rozmiestnených po celom území štátu. Na území ČR sa stále nachádza vo veľkom rozsahu munícia z druhej svetovej vojny, zo skorších čias, alebo ako pozostatky po pobyte sovietskych vojsk.

B. Výkon pyrotechnických prác pri preverovaní podozrivých predmetov, vyhľadávanie a zneškodňovanie NVS:

Oblasť NVS je v rámci Pyrotechnickej služby zabezpečovaná dvoma oddeleniami pyrotechnických výjazdov v Prahe a v Olomouci. Vzhľadom k celosvetovému vývoju trestnej činnosti páchanej s využitím výbušnín sa táto oblasť stáva čoraz rizikovejšia najmä z pohľadu ohrozenia osôb, majetku i zasahujúcich pyrotechnikov. Pyrotechnické výjazdové skupiny sú preto vybavené technickými a ochrannými prostriedkami na zodpovedajúcej úrovni.

C. Výkon pyrotechnických prác v oblasti kriminalistickej pyrotechniky:

Pyrotechnická služba je zapísaná v zozname znaleckých pracovísk Ministerstva spravodlivosti ČR v odbore strelivo a výbušniny s rozsahom znaleckého oprávnenia pyrotechnika, munície a výbušniny. Zaisťuje výkon kriminalisticko-technickej činnosti. Pri znaleckej činnosti vykonáva skúmanie zákonitostí vzniku stôp vytvorených po výbuchu, skúmanie výbušnín, munície a ďalších podobných objektov, rovnako ako skúmanie častí munície, NVS a ich komponentov.

D. Výkon štátneho dozoru a kontroly na úseku munície, výbušnín a výbušných predmetov v rámci výkonu pyrotechnických činností:

Pyrotechnická služba poskytuje odbornú súčinnosť na zabezpečenie činností pri výkone štátneho dozoru a kontroly v oblasti munície, výbušnín a výbušných predmetov.

E. Výkon ďalších pyrotechnických prác:

Pyrotechnická služba sa podieľa na zabezpečovaní pyrotechnickej ochrany určených štátnych predstaviteľov ČR, objektov osobitného významu a zahraničných delegácií. [30]

Útvar rýchleho nasadenia

Je špecifickým policajným útvarom určeným najmä na boj proti terorizmu. Pôsobí na celom území ČR. Je priamo podriadený policajnému prezidentovi. O vysielaní útvaru rozhoduje policajný prezident so súhlasom ministra vnútra. O nasadení útvaru rozhoduje veliteľ oprávnený nariadiť vykonanie zákroku pod jednotným velením. V súlade s vymedzenou pôsobnosťou vykonáva útvar služobné zákroky proti teroristom, únoscom osôb a dopravných prostriedkov, nebezpečným páchatelom organizovanej trestnej činnosti a páchatelom obzvlášť závažných úmyselných trestných činov, najmä pri ich zadržaní.

Táto jednotka vznikla v roku 1981 v rámci vtedajšieho Zboru národnej bezpečnosti, ako reakcia na vlnu terorizmu a únosov lietadiel vo svete aj u nás. Do roku 1989 bola v rámci niekoľkých reorganizácií administratívne zaradená pod rôznymi súčasťami SNB. Po roku 1989 nastala nová etapa jej rozvoja, kedy sa poňatím výcviku a svojím zameraním postupne zaradila medzi obdobné špeciálnej jednotky v Európe. Vo svojej činnosti je zo zákona zameraná na vykonávanie zákrokov v prípadoch zadržiavania rukojemníkov, zmiznutí a dopravných prostriedkov a proti obzvlášť nebezpečným páchatelom, prevažne v súvislosti s organizovaným zločinom. Jednotka udržiava pravidelné

pracovné kontakty so svojimi európskymi partnermi ako je anglická 22 SAS, francúzska GIGN a RAID, belgická SIE, talianska NOCS a GIS, švédka CTU a príležitostne s ďalšími špeciálnymi jednotkami v Európe a USA. [31]

2.9 NVS

NVS je systém tvorený výbušným predmetom, výbušnou či zápalnou látkou, alebo pyrotechnickým prostriedkom a funkčnými prvkami iniciácie. Tento systém je schopný vyvolať za určitých, užívateľom (výrobcom) vopred stanovených podmienok výbuchu, účinok alebo ložisko požiaru. NVS býva spravidla ukrytý v obale, alebo má takú vonkajšiu formu, ktorá skrýva pravý účel predmetu. [32]

Pre použitie NVS ako metódy teroristického útoku existuje niekoľko pozitív: a to v prvom rade, ide o systém, ktorý možno ľahko vyrobiť, sú postačujúce dostupné materiály, výroba nie je náročná a v podstate ju zvládne aj málo zaučený laik, a taktiež ide o nízke finančné náklady. Dôležitú úlohu hrá aj fakt, že pokiaľ tento systém vybuchne, je veľmi ťažké zistiť z čoho bol systém vyrobený.

2.9.1 Výbušniny a výbuch

Na úvod je dôležité spresniť, čo to vlastne výbuch je. Ide o fyzikálny či fyzikálno- chemický dej, počas ktorého sa uvoľňuje značné množstvo energie a plynov v priebehu pár sekúnd. Je dôležité si uvedomiť, že pokiaľ by sa táto energia uvoľnila v dlhšom časovom úseku ako len sekundy či stotiny, tak by sa pozvoľne rozplynula do atmosféry a tým pádom by nevznikol efekt výbuchu.

Existuje niekoľko druhov výbuchu. Napríklad **výbuch mechanický**, ktorý vzniká roztrhnutím tlakovej nádoby s obsahom látky alebo plynu. Ak tlak týchto látok prekoná mechanickú pevnosť nádoby, vzniká výbuch. Ďalším

druhom je **nukleárny výbuch**, ktorý vzniká štiepením alebo zlučovaním jadier ťažkých kovov. Pri elektrickom výboji vzniká **elektrický výbuch**. Taktiež poznáme aj **výbuch chemický**, ktorý vyvolá extrémne rýchla chemická zmena. Chemický výbuch je sám o sebe najvyužívanejšou formou, či už ide o použitie výbuchového explozívneho horenia alebo detonáciu. Aby sme sa v problematike orientovali, je dôležité spresniť, že výbuchové explozívne horenie prebieha vo výbušnине rýchlosťou menšou ako hranice rýchlosti zvuku v splodinách výbuchu. Tento efekt je známy napríklad u strelného prachu. Detonácia je výbušná vlna, ktorá prebieha naopak rýchlosťou vyššou ako je rýchlosť zvuku v splodinách výbuchu, ide napríklad o trhavinu.

2.9.2 Delenie výbušnín

V tejto kapitole si uvedieme niekoľko rozdelení, podľa ktorého sa dajú jednotlivé NVS charakterizovať. Toto rozdelenie napomáha v lepšej orientácii o akú nebezpečnú bombu ide, aké napácha materiálne alebo iné škody ale napríklad aj to ako by sa dala NVS pri včasnom odhalení zneškodniť.

1. Prvým hľadiskom je spôsob iniciácie

Buď je iniciačný systém nastavený na vopred určený čas, reaguje na vonkajšie podnety, alebo je spúšťaný diaľkovo. Poslednou možnosťou je iniciácie kombinovaná:

a) vopred určený čas - iniciačný systém na princípe hodinového strojčeka, s pomocou elektrického vodiča, elektrickej batérie, rozpúšťanie pevnej látky, napučovanie látky s následným zopnutím elektrického obvodu, využitie klíčenia či rastu rastlín, využitie zmeny fyzikálnych vlastností látok v závislosti na chemickej reakcii (napr. prehorenie, korózia). Všetky tieto spôsoby majú spoločné časové hľadisko, čas, za ktorý sa naplánovaná zmena uskutoční, než dôjde k samotnej iniciácii výbuchu (zahorenie).

b) reakcie na vonkajšie podnety - máme na mysli hlavne manipuláciu, tzn. zmenu polohy, pohybu, rýchlosť pohybu, pohyb tlaku vnútri aj mimo obalu, elektrické vedenie jeho prerušenie či zopnutie. Ďalej sa jedná o zmenu vonkajšieho prostredia, ktorá sa môže týkať napr. barometrického tlaku, zvuku, svetla, žiarenia (najmä RTG), zvlhnutiu či vyschnutie, vytiahnutí z kvapaliny, zmeny teploty. Systém, ktorý reaguje na pohyb, v sebe ukrýva napr. nástražný drôt, nášľap, elektronický priestorový snímač (reagujúci na pohyb v stráženom priestore) či elektronické závory (reagujúce na prerušenie infračerveného alebo optického lúča)

c) diaľkové ovládanie - možné použiť bezdrôtové, elektronické ovládanie (reakcia na rádio, zvuk, svetlo) alebo elektrické vedenie. Toto ovládanie predpokladá subjektívne vyhodnotenie situácia páchatelom, preto je veľmi nebezpečné pri blížiacom sa odhalení NVS, že páchatel nálož odpáli bez ohľadu na prítomnosť ostatných osôb.

d) kombinácia časového a niektorého z vonkajších podnetov - buď sa iniciácie uskutoční časovým posunom alebo na základe niektorého z vonkajších podnetov (napr. manipuláciou)

2. Druhým hľadiskom je cieľ sledovaný páchatelom

Buď sú ciele konkrétne - taktické, alebo sú NVS bezcieľne umiestnené na nejakom mieste - strategické.

a) taktické - umiestnené v konkrétnom objekte, ktorý je cieľom poškodenia alebo deštrukcie, alebo tak, aby sa dostali do tesnej blízkosti osoby, ktorú majú zraniť alebo usmrtiť s tým, že sa predpokladá, že takáto osoba buď uvedie iniciačné zariadenia sama do chodu alebo je útok vedený napr. z diaľkového snímania

b) strategické - umiestnené náhodne väčšinou s cieľom značne poškodiť objekty a zraniť či usmrtiť osoby v bezprostrednej blízkosti výbuchu, vyvolať paniku medzi ostatnými svedkami incidentu. V ojedinelých prípadoch je útok

ohlásený dopredu z dôvodu vyhnutia sa stratám na životoch a možnosti zneškodnenia NVS.

3. Tretím hľadiskom je možnosť signatúry

Známe výbušné systémy sú také, ktorých konštrukcia je všeobecne známa, nie je nijako modifikovaná, vieme čo od nich očakávať. Neznáme sú také, pri ktorých je použitý buď podomácky vyrobený iniciačný systém alebo je nejakým spôsobom upravený všeobecne známy NVS. Maskované výbušné systémy sú také, ktoré sú akýmkoľvek spôsobom utajené - môže to byť miesto, obal, vonkajší tvar, ďalšie konštrukčné usporiadanie niektorých častí. Toto hľadisko je významné najmä vtedy, keď chceme zistiť, kde sa NVS nachádza, ak ho budeme z miesta nálezu odstraňovať alebo likvidovať.

4. Štvrtým hľadiskom je spôsob umiestnenia

NVS môže byť teda z tohto hľadiska voľne priložený, voľne uložený, vnútorné zapustený, vnútorné uzavretý, vnútorné vmontovaný do systému (napr. motorového vozidla, výpočtovej techniky a pod.)

5. Piatym hľadiskom je subjekt umiestnenia

Miesta, kde sa NVS nachádza, môžu byť tieto:

a) objekty alebo priestory - sú to zvyčajne miesta s veľkou koncentráciou ľudí, tzn. nádražie, nemocnice, obchodné domy, reštaurácie, kiná, divadlá, školy, kostoly, mešity, frekventované vonkajšie miesta ako námestie alebo významné kultúrne pamiatky. Buď ju tam umiestni páchateľ sám alebo využije na umiestnenie NVS inú osobu.

b) dopravné prostriedky - tento spôsob vyniká značnou variabilitou - NVS možno nájsť zabudovaný v konštrukčnom prvku vozidla alebo voľne položený vo vnútri, môže byť spustený rôznymi mechanickými podnetmi ako je

zatvorenie dverí, naštartovanie, dosiahnutie určitej zvukovej hladiny alebo istého zrýchlenie pod.

c) poštové zásielky - také NVS sa využívajú predovšetkým za účelom zranenia alebo usmrtenia určitej osoby. Často majú podobu balíka alebo listu.

d) osoba - buď samotný páchatel', jeho komplic prípadne obeť je tým, kto má NVS pripevnený na svojom tele

6. Šiestym hľadiskom je subjekt iniciovania systému

NVS môže byť aktivovaný buď páchatel'om alebo osobou, ktorá je cieľom útoku. Ak dáva signál alebo podnet páchatel', môže sa tak stať za jeho prítomnosti alebo je iniciácia reakciou na rôzne vonkajšie podnety (napr. časové alebo chemické). Ak je cielená osoba tým, kto uvádza NVS do činnosti, potom sa tak deje napr. otvorením, zakopnutím, nášľapom, zdvihnutím predmetu, zapnutím vypínača pod.

7. Siedmym hľadiskom je výrobca

a) NVS vyrobené priemyselne, v továrni, sa vyznačujú nemennými znakmi, ktoré na ich jednotlivých častiach môžeme nájsť, sú funkčné niekoľko desiatok rokov a môžu sa skladovať niekoľko rokov. Ich jednotlivé časti sú opatrené výrobnými i skúšobnými značkami. Výrobca k nim prikladá aj predpis so zobrazením a popisom a návodom.

c) NVS vyrobené podomácky majú naopak značnú variabilitu vo všetkých častiach. Ak chce výrobca doma dosiahnuť rovnakého účinku, ktorý má niektorá z priemyselne vyrábaných výbušnín, musia spravidla použiť veľké množstvo výbušniny. Tým sa v mnohých prípadoch vyznačujú všetky výbušné systémy používané teroristami. Dôležitú úlohu hrá tiež napríklad dostupnosť výbušniny pomocných prostriedkov, vedomosti výrobcu o výbušninách a všetkých ostatných častiach NVS, o účinkoch výbušniny po uvedení do činnosti a pod. [33]

2.9.3 Účinky NVS

Účinky NVS sa odvíjajú podľa toho, čo chce daný útočník docieľiť. Môže ísť iba o vyvolanie paniky, prípadne zastrašenie určitého počtu obyvateľstva alebo spôsobiť materiálnu škodu na nejakom objekte, prípadne naozaj niekoho zasiahnuť a ohroziť ho na jeho zdraví a živote. Všeobecne však môžeme účinky rozdeliť na primárne a sekundárne. Primárne účinky sú charakterizované ako priame pôsobenie výbuchu na predmety a osoby v blízkosti. Jedná o tlakovú vlnu, rázovú vlnu a teplo. Pri výbušnej látke, ktorá bude mať veľkú detonačnú silu musíme počítať aj s otrasom pôdy, ktorý môže narušiť statiku budov až v niekoľko kilometrovom rozsahu. Sekundárne účinky sú charakterizované ako všetko čo nasleduje bezprostredne po výbuchu. Takže významné sú účinky črepín, čo sú drobné časti vzniknuté po výbuchu. Tlaková vlna ich veľkou rýchlosťou rozširuje do okolia. Ich účinok je zraňujúci až zabíjajúci. Následne sú to účinky padajúcich predmetov, kde opäť tlaková vlna pôsobí na voľné predmety ktoré následne padajú, čím môžu spôsobiť mnohopočetné poranenia. Ďalej sú to účinky na vedenie zásobníky, hlavne musíme myslieť na vedenie a zásobníky plynov, elektrického prúdu, vody, nafty, benzínu, riedidiel alebo farieb. Ak sú v okolí výbuchu a sú ním poškodené, neraz sa vznietia a páchajú ďalšie škody. Šírenie z poškodeného zásobníku napríklad nafty alebo benzínu môže vyvolať ekologickú katastrofu. Ako sme už spomínali, na základe výbuchu môžu vzniknúť druhotné reakcie, napríklad požiar, ktorý v konečnom dôsledku môže mať väčšie následky ako účinky samotného výbuchu. A v neposlednom rade sú to účinky paniky, keďže pri každom výbuchu v okolí ktorého sa vyskytuje väčší počet ľudí vzniká stres a psychika každého jedinca prepne do režimu sebazáchovy, a toto jednanie môže viesť až k bezohľadnému chovaniu voči ostatným ľuďom.

2.9.4 Konštrukcia NVS

Vzhľadom na vyvíjajúci sa sortiment zariadenia si musíme uvedomiť, že zloženie NVS môže byť naozaj rôzne jednotlivé použité systémy sa môžu neustále zdokonaľovať. Celé jeho zloženie môže mať teda niekoľkonásobne viac možností konštrukcie, od jednoduchého až po zložitý systém, ktorý spôsobí veľké komplikácie pri možnom včasnom zneškodnení. Predstavíme si aspoň základné zloženie konštrukciu.

1. Spínač- je jeden hlavných veľmi dôležitých komponentov. Ide o časť, ktorá zodpovedá za naštartovanie celého NVS, teda spínač dáva do pohybu samotný iniciačný systém. Spínače môžeme rozdeliť na základné druhy, to časový spínač (mechanický časovač, náramkové hodinky alebo elektrické časovače a stopky), spínač iniciovaný obeťou (iniciuje systém keď plánovaná obeť uskutoční nejakú akciu alebo činnosť- ide v podstate o snímač ktorý reaguje na zmenu v prostredí) alebo spínač iniciovaný povelom (napríklad povelový elektrický vodič, projektilovo ovládaný, rádiový riadený, optický, diaľkové centrálné zamykanie, bezdrôtový zvonček, pager).
2. Iniciačný systém – iniciátor je prostriedok, ktorý sa používa k iniciácii hlavnej nálož, teda celého NVS. Iniciátor je z pravidla nejaká rozbuška alebo palník, ktorý po spustení „zariadi“ samotné horenie alebo detonáciu. Rozbušky sa používajú k iniciácii výbušného systému, ktorý ku spusteniu svojej funkcie vyžaduje detonáciu. Často bývajú iniciované pomocou elektronického impulzu. Palníky častejšie slúžia k iniciácii strelivín alebo pyrotechnických zloží. Iniciuje teda materiál, ktorý je citlivý na teplo potrebuje k svojej iniciácii plameň. Jednoduchým príkladom môže byť rozbitá žiarovka, ktorej horiaci element vnútri bol

obnažený. Tento iniciátor býva umiestnený na obale NVS, ostatné časti iniciačného zariadenia môže byť buď vo vnútri alebo na obale.

3. Výbušná alebo zápalná látka- ide o koncový stupeň, ktorý je spustený iniciačným systémom. Po výbuchu poškodí samotný NVS (sťažuje zistenie a vyhľadanie páchatela), a svojimi primárnymi a sekundárnymi účinkami spôsobuje škody na majetku a životoch. Výbušné latky môžeme rozdeliť na „low explosive“ alebo „high explosive“. Výbušniny nízkej činnosti (low explosive) môžu byť látky používané do hnacích náplní, pyrotechnické zložky alebo streliviny. K ich iniciácii väčšinou postačuje nejaká forma roznetky. Výbušniny vysokej činnosti (high explosive) zahŕňajú trhaviny, traskaviny, ktoré sú iniciované detonáciou, najčastejšie rozbuškou.
4. Obal NVS- má dve funkcie. Slúži ako obalový materiál, takže drží celý NVS pokope. Druhou funkciou je maskovanie, môže mať teda podobu rôznych bežných predmetov okolo nás, ako sú tašky, krabice a pod. [32]
5. Zosilňovacie prvky- ide o voliteľnú, ale zámerne pridanú zložku k vytvoreniu umocneniu sekundárneho efektu. Účinkom môže byť ďalšia forma fyzickej deštrukcie, šírenie nebezpečných látok alebo iné efekty, ktoré majú za úlohu zvýšiť účinok NVS. Zahŕňa to aj pridanie kovového obalu alebo iných kovových zložiek, aby došlo k zvýšeniu účinku pri explózii hlavnej náložky. Ako pridané prvky sa môžu použiť napríklad chemikálie, pohonné hmoty, biologické alebo radiologické látky, biologické agens alebo už spomínané kovové predmety.

2.9.5 Využitie výbušnín pri zostrojovaní NVS

V dnešnej dobe internetu rýchleho prístupu k informáciám, sa bohužiaľ otvorene ukazuje, aké negatívne dôsledky môže mať slobodná a globalizovaná spoločnosť. Nemusíme vyvinúť veľké úsilie k hľadaniu jednoduchých návodov na detské pokusy s malým výbuchom vo fľaške, samozrejme nemusíme vyvinúť veľké úsilie ani na hľadanie podomácky vyrobených nástražných systémov, ktoré môžu spôsobiť veľký výbuch rozsiahle škody. Tak ako existujú priemyselne vyrobené trhavy, na vopred určenú potrebnú prácu. Je pochopiteľné, že v NVS vyrobených továrensky sú takmer neobmedzené možnosti využitia trhavín (či už z pohľadu účinnosti alebo z pohľadu chemickej charakteristiky) než u domácky vyrobených NVS. V týchto prostriedkoch, vzhľadom na vysokú mieru improvizácie nebývajú využívané trhavy vyrobené pre tento či podobný účel. Spravidla samotné trhavy sú vyrábané podomácky alebo získavané z iných výbušných systémov. Podľa tohto kritéria možno deliť NVS podľa pôvodu využitej výbušnej látky na:

- NVS využívajúce podomácky vyrobené výbušniny
- NVS využívajúce priemyselne vyrobené výbušniny pôvodne určené na iný účel (napr. z munície)
- NVS využívajúce celé kusy munície alebo iné predmety obsahujúce explozívny materiál
- NVS využívajúce obidva druhy výbušnín (pre doplnenie a väčší výbušný účinok)

Pri NVS využívajúcich priemyselne vyrobené výbušniny pôvodne určené na iný účel možno očakávať akýkoľvek druh výbušniny, najmä vojenské zmesové trhavy a chemicky čisté trhavy (v týchto prípadoch sa jedná najmä o trinitrotoluén (tritol – TNT), hexogén, oktogén, ich zmesi a zmesi tritolu a amonliadkových trhavín ako napr. amatol).

Pri NVS využívajúcich podomácky vyrobenú výbušninu je možný sortiment determinovaný technologickými možnosťami domácej výroby a veľmi často aj finančnými možnosťami útočníka. Najjednoduchšie riešenie v takomto prípade predstavujú trhavyiny typu DAP, ktoré možno vyrobiť aj z voľne dostupných materiálov. Jedná sa o amonledkové trhavyiny charakterizované ako trhavyiny malej účinnosti. Ich účinnosť sa pohybuje okolo 70% TNT v závislosti od použitých senzibilizátorov. Pre zosilnenie účinku možno použiť jemný kovový (hliníkový, zinkový a pod.) alebo sklenený prášok. Výroba je veľmi jednoduchá – stačí získať materiál obsahujúci liadok (dusičnan) amónny (NH_4NO_3) a pridať k nemu motorovú naftu v správnom hmotnostnom pomere. Liadok amónny možno získať napr. ako bezprímesové umelé hnojivo voľne dostupné na trhu, pred výrobou trhavyiny stačí granule tejto látky sušením zbaviť vody, ktorá je v nej naviazaná (ako opatrenie, ktoré má komplikovať domácku výrobu DAP trhavín), doplniť naftu (možno nahradiť toluénom alebo obdobnou strelivinou), pridať prípadný senzibilizátor a naplniť do vhodného obalu (napr. oceľové trubky). Na iniciáciu takéhoto systému stačí dostatočné množstvo pentritu. Z toho vyplýva, že takýto systém možno iniciovať aj samotnou bleskovicou, pokiaľ v trhavine zostane dostatočne dlhý kus, najlepšie skrútený do kruhu malého polomeru. Napriek tomu, že trhavyiny DAP klasifikujeme ako trhavyiny malej účinnosti, možno nimi vykonať veľmi úspešný útok. Podmienkou je správny výpočet rázovej vlny a s tým spojené dodanie dostatočného množstva zmesi a tiež zabezpečenie dostatočného počinu pomocou počinkovej náložky (ale aj tu sa otvára široký priestor pre improvizáciu, napríklad iniciácia pomocou samotnej bleskovice). NVS môžu byť doplnené (prípadne už pôvodne môžu disponovať) o ďalšie látky, ktoré prinášajú zvýšené druhotné účinky výbuchu ako napr. črepinová náplň, alebo ľahko zápalná horľavina.

Najčastejšie podoby NVS v problematike útokov na vojenské konvoje sú:

- nepoužitá alebo zlyhaná vojenská munícia uložená v blízkosti cesty (napr. za zvodidlami) iniciovaná improvizovaným spôsobom (počinková nálož

a pod.), zväčša iniciované diaľkovo útočníkom, avšak v niektorých prípadoch aj samotným vojenským konvojom (plunger, nástražný drôt a pod.)

- míny (pôvodne nastražené na inom mieste) uložené na ceste zvyčajne spojené bleskovicou, s rovnakými možnosťami iniciácie ako v predchádzajúcom prípade, avšak tentokrát častejšie iniciované samotným konvojom než priamo útočníkom

- trhavinou naplnené motorové vozidlo odstavené na okraji cesty, alebo stojace v dráhe konvoja (na tento účel sa používajú tak vojenská munícia ako aj trhavy domácej výroby); takýto NVS je spravidla iniciovaný útočníkom

- akýmkoľvek NVS, u ktorého sa dosiahne vzhľad iného predmetu (napr. zrolovaný koberec) a miestne podmienky (prašná cesta a pod.) činia tento systém menej nápadným; iniciácia tohto systému je možná konvojom aj samotným útočníkom

Práve spôsob iniciácie je kľúčovým kritériom v modernom prístupe k problematike ochrany vojenských konvojov v súčasnosti. Preto je dôležité uvedomiť si všetky aspekty činnosti spojenej s NVS, ktoré prinášajú jednotlivé spôsoby iniciácie a to tak na strane útočníka ako aj na strane jeho cieľa. [34]

Tabuľka 1 - Príklady NVS

Druh výbušného nástražného systému (možné vzory, príklady NVS)	Množstvo (hmotnosť výbušniny)	Ohrozenie osôb mimo budovy závažným poraneniam (m)	Ohrozenie osôb okenným sklom - dosah črepov (m)
Igelitová taška	5 kg	25	51
Nákupná taška	15 kg	36	73
Malý balík	25 kg	43	87
Osobný automobil	100 kg	68	138
Automobil kombi	250 kg	92	107
Malý nákladný automobil	500 kg	115	235

Druh výbušného nástražného systému (možné vzory, príklady NVS)	Množstvo (hmotnosť výbušniny)	Ohrozenie osôb mimo budovy závažným poraneniam (m)	Ohrozenie osôb okenným sklom - dosah črepov (m)
Stredné nákladné auto	1000 kg	146	296
Veľký nákladné auto	2500 kg	197	402
Cisternový automobil	10 000 kg	212	637

2.10 Najznámejšie teroristické útoky s použitím NVS

Lockerbie 1988

Útok je tiež známy pod názvom Let Pan Am 103. Let spoločnosti Pan American World Airways smerujúceho z londýnskeho letiska Heathrow na newyorské letisko Johna Fitzgeralda Kennedyho bol ukončený odpálením plastickej trhavyiny Semtex československej výroby na palube lietadla nad škótskym mestečkom Lockerbie, v kraji Dumfries a Galloway. Celkom bolo 270 obetí z 21 štátov. Podľa neskoršieho vyšetrovania bolo znalcami z oblasti pyrotechniky a bombových útokov zistené, že nálož plastickej trhavyiny vybuchla v prednej časti batožinového priestoru. Podľa expertíz bolo použité k detonácii niečo medzi 340 až 450 gramov Semtexu. Trosky lietadla boli rozptýlené na území celkom 845 kilometrov štvorcových, k čomu prispel vietor s rýchlosťou 190 km/h. Atentát mal byť odplatou Líbye za bombardovanie jej územia.

Nairobi 1998

Bombový útok, ktorý sa uskutočnil 7. augusta 1998 v ranných hodinách, bol smerovaný na americké veľvyslanectvá, pred ktorými vybuchlo nákladné auto

s náložami. K útoku sa prihlásila Al-Káida. Výbuch v Nairobi zabil 213 osôb. Podľa odhadu bolo ďalších asi 4000 osôb zranených.

Bali 2002

Najhorší teroristický útok prežila Indonézia v roku 2002, keď pri explózii na ostrove Bali zahynulo 202 osôb, z ktorých 164 boli zahraniční turisti. Útok a následné varovanie pred cestami do Indonézie vážne poškodili turistický sektor v krajine a odradili množstvo zahraničných investorov.

Madrid 2004

11. marca 2004 po pol ôsmej ráno explodovalo 10 bômb umiestnených vo vlakoch na stanici Atocha v Madride. Táto séria koordinovaných teroristických bombových útokov proti vlakovému systému v Madride v Španielsku si vyžiadala 191 obetí a 2057 zranených. Než bola skupina odhalená, pokúsila sa ešte uložiť bombu na koľajniciach vysokorýchlostného vlaku AVE. Našťastie boli pri čine vyrušení, nestihli aktivovať uloženú bombu a z miesta ušli. Úspešný útok na vlak s rýchlosťou 300 km/h by mohol viesť k stovkám obetí na životoch. Väčšina členov teroristickej skupiny boli polícii známi drobní priekupníci s drogami arabského pôvodu. Polícia mala informácie o ich náboženskej radikalizácii, bohužiaľ týmto informáciám nevenovala dostatočnú pozornosť. Teroristický útok bol odplatou za účasť Španielska vo vojne v Iraku.

Moskva 2004

Až 41 mŕtvych vrátane atentátnika a 120 zranených si vyžiadala explózia vo vlaku moskovského metra medzi stanicami Paveleckaja Avtozavodskaja. Traja spolupáchatelia boli za útok odsúdení na doživotie.

Londýn 2005

7. júla 2005 sa uskutočnila séria explózií v metre a v jednom autobuse. Britská polícia udáva 50 úmrtí a približne 700 zranených. V čase, keď v hlavnom meste Británie rokovali lídri najvyspelejších krajín sveta a Ruska a deň po získaní letných olympijských hier, prišiel nečakaný samovražedný nečakaný útok, ktorý bol spáchaný štvoricou islamských radikálov narodených vo Veľkej Británii (3 pakistanského pôvodu). Začal sa niekoľko minút pred deviatou a v priebehu necelých polhodiny vybuchli ďalšie tri nálože v troch staniciach metra. Stanice boli po treťom výbuchu uzatvorené. V tej chvíli sa všetci domnievali, že dopravný kolaps súvisí s výpadkom elektriny. Pol hodinu na to vybuchla nálož v poschodovom autobuse na Russellovom námestí. Doprava bola na niekoľko hodín odstavená. Tisíce ľudí bolo na niekoľko hodín zavretých v metre. Ešte v dnešnej dobe sú odstavené niektoré stanice v Londýne a jeho okolí. Dôvodom na spáchanie atentátov bola účasť VB vo vojne v Iraku.

Paríž 2015

Celkom 4 samovražedné bombové útoky a šesť útokov strelnými zbraňami vykonal neznámy počet teroristov napojených na Islamský štát v Paríži 13. novembra 2015. Pri útokoch zahynulo celkom 130 osôb a 352 ich bolo zranených, pričom najviac obetí (85) si vyžiadala strelecký útok v koncertnej sieni Bataclan. Celkom zahynulo 7 teroristov.

Brusel 2016

Dve samovražedné explózie na letisku Zaventem a jednu v Bruselskom metre uskutočnili osoby napojené na Islamský štát len štyri dni po tom, čo bol chytený jeden z hlavných strojcov atentátu z novembra predchádzajúceho roka v Paríži. Štvrtému útočníkovi bomba nevybuchla a z miesta utiekol. Atentáty si vyžiadali 34 mŕtvych a 340 zranených.

Manchester 2017

22. mája 2017 vo foyer hale v anglickom Manchestri sa po koncerte americkej speváčky Ariany Grande odpálil 22 ročný Brit líbyjského pôvodu Salman Abedi. Útok si vyžiadal 22 životov a 116 zranených.

Srí Lanka 2019

V čase písania tejto diplomovej práce sa na Srí Lanke počas konania nedeľných veľkonočných sviatkov, v meste Kolombo a jeho okolí, uskutočnila séria bombových útokov v troch kostoloch a troch luxusných hoteloch s počtom obetí presahujúcich 350 osôb. O pár dní na to, sa konala razia miestnej polície s ďalšími obeťami na životoch. Do dnešného dňa ešte nie je útok vyšetrený, prihlásila sa k nemu však teroristická organizácia IS. Explózie boli zrejme odvetou za útok na moslimov na Novom Zélande. [35]

3 CIELE PRÁCE A HYPOTÉZY

Diplomová práca sa zaoberá popisom zásahu zložiek IZS pri teroristickom útoku NVS, ktorý sme namodelovali na Výstavisku v pražských Holešovicích. K uskutočneniu popisu zásahu sme vymedzili jednotlivé ciele práce, ktoré tvoria jednotný celok. Prácu sme rozdelili na teoretickú praktickú časť.

Cieľom teoretickej časti bolo objasniť krátku históriu terorizmu vo svete a v ČR, spoločensky právne vymedziť pojem „terorizmus“. Nezabudli sme sa venovať aj základnému rozdeleniu zložiek IZS, ktoré sa danou problematikou či už okrajovo alebo priamo zaoberajú sú dôležité pre riešenie tohto problému. Ďalším cieľom teoretickej časti bolo rozobratie problematiky NVS, ich rozdelenia, cieľov útočníkov, a samozrejme ich konštrukcie a spôsobu výroby. Ako uzatvorenie teoretickej časti sme uviedli najznámejšie teroristické útoky, ktoré boli vykonané práve Nástražným výbušným systémom.

Cieľom nadväzujúcej praktickej časti je pomocou SWOT analýzy identifikovať silné slabé stránky oblasti, kde sa teroristický útok odohrá, teda na Výstavisku Praha. Aby sme mohli uskutočniť náš ďalší cieľ, a to popis zásahu zložiek IZS pri teroristickom útoku. Vytvorili sme scenár udalosti s využitím modelácie útoku v programe TerEx. Aj na základe scenára popisu zásahu sme na záver vytvorili doporučené návrhy k zvýšeniu efektivity pri zásahu zložiek IZS, tak aj odporúčenia pre obyvateľstvo, ktoré môže byť teroristickým útokom zasiahnuté.

Hypotézy

V diplomovej práci sme si stanovili nasledujúce hypotézy:

Hypotéza 1: *Počas celého zásahu zložiek IZS pri teroristickom útoku môže byť iba jeden veliteľ zásahu, to príslušník PČR.*

Hypotéza 2: Zložky IZS sú dostatočne personálne vybavené na riešenie teroristického útoku s veľkým počtom zasiahnutých.

Hypotéza 3: Pre efektívnejšie riešenie teroristického útoku je vhodná tvorba nového typového plánu, pretože vytvorené typové plány nepokrývajú všetky druhy teroristických útokov.

4 METODIKA

SWOT analýza

SWOT analýza je nástroj strategického plánovania používaný na hodnotenie silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb, ktoré spočívajú v snahe uskutočniť určitý cieľ. Zahrňuje monitorovanie interného aj externého prostredia či už organizácie, firmy alebo prostredia. Na začiatku je výhodné definovať si koncový želaný cieľ, a prevedenie SWOT analýzy nám môže slúžiť ako podpora pre jeho dosiahnutie. Počas analýzy si stanovujeme silné stránky (*Strengths*) – interné / vnútorné atribúty /, ktoré jej môžu napomôcť k dosiahnutiu cieľa, slabé stránky (*Weaknesses*) - interné / vnútorné atribúty /, ktoré sťažujú dosiahnutie cieľa, príležitosti (*Opportunities*) – externé podmienky, ktoré môžu dopomôcť k dosiahnutiu cieľa a ohrozenia (*Threats*) – externé podmienky, ktoré môžu sťažiť dosiahnutie cieľa. Správne prevedenie SWOT analýzy je základom, pretože ďalší krok k úspešnému plánovaniu závisí práve od SWOT-ky. [36]

Scenár udalosti

Medzi nástroje krízového plánovania patrí okrem iného tzv. Scenár. Pri zostavovaní scenára sa vychádza predovšetkým z predchádzajúcich analýz. Môžu sa tak vytvárať scenáre dopadu MU, scenáre odozvy na výskyt MU alebo scenáre riadenia. Scenár je v podstate predloha, podľa ktorej môže mimoriadna udalosť vzniknúť, rozvíjať sa a zaniknúť. Rovnako tak v ňom možno popísať postupy, ako na danú situáciu reagovať.

Scenár možno zostaviť podľa nasledujúcich krokov:

1. Vypracovať námet vzniku MU.
2. Graficky znázorniť mimoriadnu udalosť, napr. na mapách.
3. Vypracovať časovú os vzniku, priebehu a zániku MU či krízové situácie.
4. Stanoviť sily a prostriedky pre zvládnutie MU alebo krízové situácie.

5. Stanoviť postupy riešenia MU, krízovej situácie.

Softvér TerEx

Softvér TerEx je určený pre rýchly odhad následkov priemyselných havárií, únikov nebezpečných látok, teroristických útokov a následkov útokov chemickými, biologickými a jadrovými zbraňami. TerEx je nástroj prioritne určený pre rýchly odhad následkov havárií a teroristických alebo vojenských útokov. Má rozsiahle využitie pre operatívne jednotky IZS ako priamo na mieste, tak aj v riadiacom stredisku. [37] Program poskytuje výsledky aj pri nedostatku presných vstupných informácií. Predpoveď následkov je založená na konzervatívnej prognóze - výsledky zodpovedajú takým podmienkam, pri ktorých dôjde k maximálnym možným následkom (najhorší variant).

Základom TerEx je deväť základných modelov mimoriadnych udalostí, ktoré pokrývajú rôzne typy havárií a teroristických útokov, a ďalej zoznam nebezpečných látok, ktorý pri týchto udalostiach pripadá do úvahy. Zoznam nebezpečných látok je takisto možné zadať podľa želania užívateľa - buď kompletnú databázu, alebo vybrané látky. Dôležitým pomocníkom používateľa je Sprievodca pre rýchly odhad, ktorý umožňuje rýchlo a bez hlbších znalostí vyhodnotiť dopad MU. Každú udalosť možno zaznamenať do Databázy mimoriadnych udalostí, odkiaľ je možné ju kedykoľvek vyvolať a porovnať s ďalšími udalosťami. TerEx má nadväznosť na geografický informačný systém, takže výsledky je možné priamo zobrazovať v mapách. Integrovanou súčasťou programu je modul pre zobrazovanie výsledkov do mapy. Ako podklad je možné použiť lokálne geografické dáta, prípadne sa pripojiť na služby mapového servera Štátneho mapového centra. Každá inštalácia má tiež možnosť využitia máp z prehliadača Google. [37]

5 VÝSLEDKY

5.1 SWOT analýza

Tabuľka 2 - SWOT analýza Výstavniska Praha, popis silných a slabých stránok, možných hrozieb a príležitostí

Pozitívne	Negatívne
Silné stránky (<i>strengths</i>)	Slabé stránky (<i>weaknesses</i>)
Pravidelné školenie poverených zamestnancov	Stav budovy odpovedá dobe jej výstavky dobe používania
Pravidelné kontrolné mechanizmy (audity, kontroly)	Nedostatočné zabezpečenie areálu pred vstupom nepovoleným osobám
Zamestnávanie oprávnených/školených pracovníkov	Nedostatočná obnova energetických sietí
Existujúci evakuačný plán Výstavniska Praha	Staršie technické vybavenie
Veľký priestor v budovách aj mimo nich vhodný pre evakuáciu	Sťažená dopravná situácia v areálu aj mimo areálu
V prípade prebiehajúcej spoločenskej udalosti stráženie vstupu bezpečnostnou agentúrou	V prípade použitia vonkajších vstupných terminálov zhoršený prístup aj výstup
Pomerne krátky časový dojazd zložiek IZS v prípade potreby zásahu	Nedostatočná monitorácia areálu
Vhodná plocha pre pristátie vrtuľníka	Počas prebiehajúcich akcií nedostatočný počet personálu na zaistenie bezpečnosti
Blízky výskyt nemocníc v prípade potreby, Vysoká dopravná sieť pre obyvateľstvo	Vo večerných hodinách ide o miesto kde sa zdržiavajú problematické skupiny obyvateľstva
Príležitosti (<i>Opportunities</i>)	Hrozby (<i>Threats</i>)
Získanie dotačnej podpory pre rozvoj areálu	Výpadky elektrického prúdu
Vybudovanie evakuačného značenia mimo	Panika v prípade teroristického útoku alebo

budov pre lepšiu orientáciu	inej mu
Pravidelné cvičenia evakuácie areálu	Neochota účastníkov mu spolupracovať
Oprava a modernizácia budovy a areálu	Vysoká koncentrácia cudzích osôb v areálu
Zvýšenie informovanosti návštevníkov v prípade MU	Možné škody na zdraví a majetku
Výcvik na rozpoznanie podozrivého správania návštevníkov	Vysoké riziko možnosti nahlásenia nvs
Prítomnosť zložiek IZS pri konaní každej spoločenskej udalosti	Mestský park Stromovka, ako možný úkryt páchatel'ov MU
	Hokejový štadión a plaváreň v blízkosti, možnosť použitia chemických látok

Výpočet SWOT analýzy

V nasledujúcej tabuľke výpočtu SWOT analýzy je pri každej položke uvedená určitá hodnota. Pri hodnotení silných stránok príležitostí sme použili stupnicu od 1 do 5, pričom číslo 1 znamená najmenej bodov a číslo 5 najviac bodov. Naopak, pri hodnotení slabých stránok hrozieb sme použili záporné číslo na stupnici od -1 ako najnižšiu nespokojnosť, do -5 ako najvyššiu nespokojnosť.

Tabuľka 3 - SWOT analýza Výstaviska Holešovice a jeho areálu - výpočet

Silné stránky	Váha	Hodnotenie	Výpočet
Pravidelné školenie poverených zamestnancov	0,20	3	0,6
Pravidelné kontrolné mechanizmy (audity, kontroly)	0,20	3	0,6
Zamestnávanie oprávnených/školených pracovníkov	0,25	4	1
Existujúci evakuačný plán Výstaviska Praha	0,30	5	1,5
Veľký priestor v budovách aj mimo nich	0,15	4	0,6

vhodný pre evakuáciu			
V prípade prebiehajúcej spoločenskej udalosti stráženie vstupu bezpečnostnou agentúrou	0,15	3	0,45
Pomerne krátky časový dojazd zložiek IZS v prípade potreby zásahu	0,20	4	0,8
Vhodná plocha pre pristátie vrtuľníka	0,15	4	0,6
Blízky výskyt nemocníc v prípade potreby	0,20	4	0,8
Vysoká dopravná sieť pre obyvateľstvo	0,30	4	1,2
Súčet			8,15
Slabé stránky	Váha	Hodnotenie	Výpočet
Stav budovy odpovedá dobe jej výstavky dobe používania	0,20	-3	-0,6
Nedostatočné zabezpečenie areálu pred vstupom nepovoleným osobám	0,30	-4	-1,2
Nedostatočná obnova energetických sietí	0,30	-3	-0,9
Staršie technické vybavenie	0,15	-3	-0,45
Sťažená dopravná situácia v areálu aj mimo areálu	0,20	-4	-0,8
V prípade použitia vonkajších vstupných terminálov zhoršený prístup aj výstup	0,30	-4	-1,2
Nedostatočná monitorácia areálu	0,30	-4	-1,2
Počas prebiehajúcich akcií nedostatočný počet personálu na zaistenie bezpečnosti	0,30	-4	-1,2
Vo večerných hodinách ide o miesto kde sa zdržiavajú problematické skupiny obyvateľstva	0,15	-1	-0,15
Súčet			-7,7
Príležitosti	Váha	Hodnotenie	Výpočet
Získanie dotačnej podpory pre rozvoj areálu	0,20	2	0,4
Vybudovanie evakuačného značenia mimo budov pre lepšiu orientáciu	0,30	5	1,5

Pravidelné cvičenia evakuácie areálu	0,25	4	1
Oprava a modernizácia budovy a areálu	0,25	4	1
Zvýšenie informovanosti návštevníkov v prípade MU	0,30	2	0,6
Výcvik na rozpoznanie podozrivého správania návštevníkov	0,25	2	0,5
Prítomnosť zložiek IZS pri konaní každej spoločenskej udalosti	0,30	4	1,2
Súčet			6,2
Hrozby	Váha	Hodnotenie	Výpočet
Výpadky elektrického prúdu	0,20	-3	-0,6
Panika v prípade teroristického útoku alebo inej MU	0,30	-5	-1,5
Neochota účastníkov MU spolupracovať	0,30	-2	-0,6
Vysoká koncentrácia cudzích osôb v areálu	0,25	-3	-0,75
Možné škody na zdraví a majetku	0,25	-3	-0,75
Vysoké riziko možnosti nahlásenia NVS	0,15	-2	-0,3
Mestský park Stromovka, ako možný úkryt páchatel'ov MU	0,10	-2	-0,2
Hokejový štadión plaváreň v blízkosti, možnosť použitia chemických látok	0,20	-3	-0,6
Súčet			-5,3

Tabuľka 4 - Výpočet koncových hodnôt v SWOT analýze

Interné	0,45
Externé	-2,4
Celkom	-1,95

Na záver našej SWOT analýzy sme vypočítali celkový výsledok, ktorý má záporné hodnotenie. Znamená to teda, že pracovníci by sa pri celkovom vedení Výstaviska Praha mali zamerať na odstraňovanie slabých stránok uvedených v analýze, čím by postupne mohli minimalizovať možné hrozby a tak prispieť k rýchlejšiemu efektívnejšiemu riešeniu možných negatívnych situácií.

5.2 Scenár udalosti

Úvod Scenáru udalostí začíname predstavením MU, ktorá sa odohrala na Výstavisku Praha, mestská časť Holešovice. Jedná sa o mestskú časť, ktorá je počas celého dňa bohato využívaná obyvateľstvom, či už v rámci pracovných, cestovných či voľno časových aktivít. Širšie okolie je tvorené najväčším mestským parkom Stromovka, riekou Vltavou, električkovým uzlom a obytnými štvrťami.

5.2.1 Charakter MU

Teroristický útok, ktorý sme na tomto mieste namodelovali v programe TerEx sa odohral v bežný pracovný deň počas prebiehajúcej verejnej udalosti na vonkajšej prednej ploche Výstaviska Praha, okolo 13:00 hod. Na mieste sa práve nachádzalo cca. 120 ľudí, ktorý boli priamo účastníci verejnej akcie na Výstavisku Praha, samozrejme niekoľko desiatok ľudí sa nachádzalo v bezprostrednej blízkosti pred Výstaviskom Praha v rámci dopravnej situácie, či už v električke alebo v osobných automobiloch. Teroristický útok bol spáchaný samovražedným atentátnikom, ktorý mal vo svojom batohu umiestnený NVS s pridanými kovovými predmetmi (klince, oceľové guľôčky). NVS bol primárne tvorený 2kg výbušniny typu DAP (dusičnan amónny+ palivo, napr. nafta), ktorá bola uložená v tlakovom hrnci skrytá v batohu na chrbte teroristu. Výbuch spôsobil poškodenie niekoľkých okolitých

budov, veľkú panika medzi účastníkmi verejnej udalosti, usmrtil 5 osôb vrátane samovražedného atentátnika vážne zranil viac ako 20 ľudí v blízkosti. Rozsah udalosti si vyžadoval záchranné a likvidačné práce s aktiváciou viac ako 2 zložiek IZS. Tieto zasahujúce zložky sa museli vysporiadať s vyšším počtom ranených, veľkou panikou, neprehľadnou situáciou na mieste zásahu a taktiež so značným záujmom médií. Všetky tieto okolnosti ovplyvňujú priebeh spôsob riešenia MU.

5.2.2 Modelácia v programe TerEx

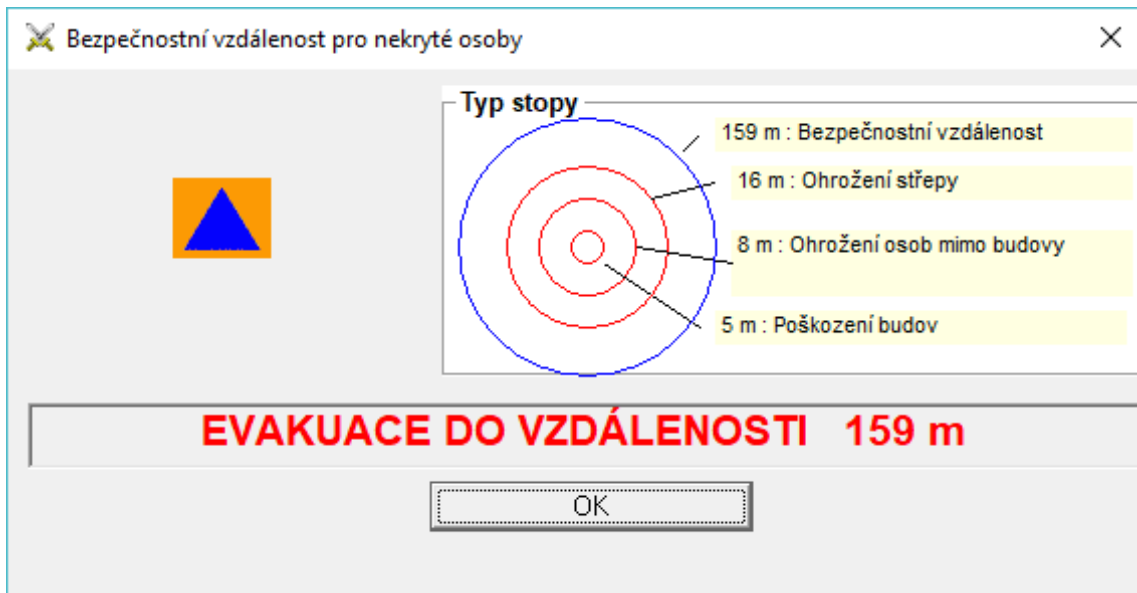
Teroristický útok sme si namodelovali v programe TerEx. Po zadaní vstupných údajov ako je výber NVS (výbušnina typu DAP), jeho váha (2 kg) určenie miesta výbuchu (Výstavisko Praha) nám program dokázal na mapovom podklade presne určiť miesto výbuchu, nebezpečnú vonkajšiu zónu, vzdialenosti bezprostredného ohrozenia, prípadne evakuačné odporúčania.

The screenshot shows the 'TerEx - : EXPLOSIVE - Nástražný výbušný systém' window. The 'Model:' field is set to 'EXPLOSIVE'. Under 'Hmotnosť nálože', the 'Nálož je umiestnená v' section lists various options with radio buttons. 'Igelitová taška' is selected, with a weight of 5 kg (11 lb). The 'Typ výbušniny v náloži' section has 'Výbušnina typu DAP' selected. At the bottom, there are navigation buttons: 'Základní' and 'Výpočet'.

Nálož je umiestnená v	kg	lb
☐ Ruční granát	0,1	(0,22)
☒ Igelitová taška	5	(11)
☐ Nákupní taška	15	(33)
☐ Malý balík	25	(55)
☐ Osobní automobil	100	(220)
☐ Automobil kombi	250	(550)
☐ Malý nákladní vůz	500	(1100)
☐ Střední nákladní vůz	1000	(2200)
☐ Velký nákladní vůz	2500	(5500)
☐ Cisternový automobil	10000	(22000)
☐ Uživatelova volba	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Obrázok 1. Výber typu výbušniny a jej použitej váhy

Pri modelácii NVS sme hneď na začiatku zvolili typ výbušniny DAP, vo váhe 2kg. Program neumožňuje nastavenie presnej váhy, ponúka však približnú váhovú kategóriu odhadovanú veľkosť danej výbušniny. Náš NVS bol umiestnený v tlakom hrnci, ktorý bol skrytý v batohu útočníka.

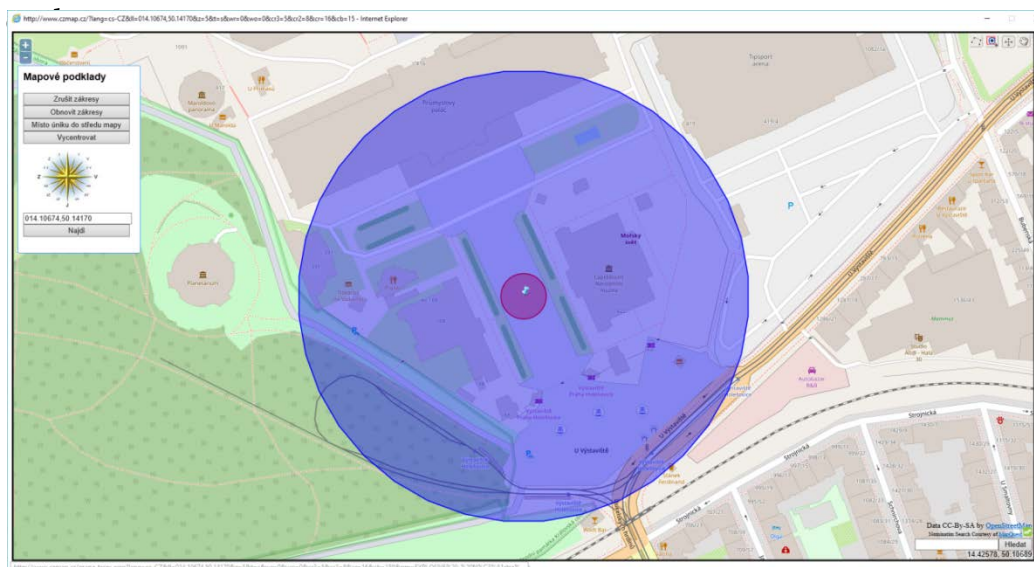
Obrázok 2. Odporúčaná evakuácia do vzdialenosti 159m, ostatné bezpečné vzdialenosti

Hneď po zadaní vstupných údajov, nám systém dokázal presne určiť vzdialenosti, dôležité pre uskutočnenie efektívneho zásahu. Bezprostredné ohrozenie budov sa vzťahuje na vzdialenosť 5m, zatiaľ čo bezprostredné ohrozenie ľudí mimo budovy na vzdialenosť 8m. Ohrozenie pridanými črepinami je 16m, avšak skutočne bezpečná vzdialenosť je až od 159m od miesta výbuchu NVS.

TerEx Verze 3.1.1 10:53:49 04.03.2019 Licence pro : FBMI ČVUT	
Událost: TE190304_1053	
Model: EXPLOSIVE - Nástražný výbušný systém	
Hmotnost nálože: Ruční granát 2 kg	
Typ výbušniny v náloži: Výbušnina typu DAP	
Bezpečnostní vzdálenost pro nekryté osoby DOPORUČENÝ ODSUN NEBO UKRYTÍ OSOB MIMO DOSAH STŘEPIN 159 m (522 ft.)	
Ohrožení osob uvnitř budov okenním sklem DOPORUČENÁ EVAKUACE OSOB Z BUDOV DO VZDÁLENOSTI 16 m (52.5 ft.)	
Ohrožení osob mimo budovy závažným poraněním NUTNÝ ODSUN OSOB 8 m (26.2 ft.)	
Závažné poškození budov NEZBYTNÁ EVAKUACE OSOB 5 m (16.4 ft.)	

Obrázok 3. Výsledné vzdialenosti modelácie výbuchu NVS v programe TerEx

Nasledujúci obrázok nám ukazuje presne rozpísanú potrebnú evakuáciu osôb nachádzajúcich sa v určenej blízkosti výbuchu NVS. Tak ako pri predchádzajúcom obrázku, aj tu môžeme vidieť rovnaké vzdialenosti, a to 5m - čo je nevyhnutná evakuácia osôb tiež závažné poškodenie budov, 8m- vzdialenosť v ktorej sú osoby mimo budovu ohrozené závažným poranením, 16m- vzdialenosť, v ktorej sú ohrozené budovy napríklad rozbitím skla vzdialenosť 159m- ktorá je stanovená ako úplne bezpečná pre všetky nekryté

Obrázok 4. Modelácie výbuchu NVS na mapovom podklade.

Posledný obrázok modelácie nám ukazuje nebezpečnú zónu vonkajšiu zónu na mapovom podklade, priamo v mieste kde vybuchol NVS- predná vonkajšia plocha Výstaviska Praha.

5.2.3 Základná činnosť pri riešení MU

Všeobecne pri vykonávaní záchranných a likvidačných prác je potrebné v prvom rade zabezpečiť bezpečnosť zasahujúcich príslušníkov a zamestnancov zložiek IZS. Vykonávané opatrenia musia smerovať na zaistenie prvých informácií o MU - o aký druh výbuchu sa jednalo, približne koľko ľudí sa na mieste udalosti nachádzalo, ďalej musí prísť rýchle rozhodnutie uzatvoriť miesto zásahu, zaistiť jeho obhliadku prípadne pracovať na zneškodnení zostávajúceho alebo druhého NVS.

Činnosť zložiek IZS pri riešení MU možno rozdeliť do čiastkových etáp:

- a) overiť a vyhodnotiť oznámenia o MU
- b) uzatvoriť miesto zásahu a jeho prieskum, vyhodnotenie hroziaceho ne / bezpečia
- c) prevedenie záchranných a likvidačných prác,
- d) poskytnutie PNS,
- e) opatrenia na ochranu obyvateľstva (varovanie, evakuácia),
- f) psychosociálnu pomoc osobám zasiahnutých MU,
- g) odovzdanie miesta zásahu zodpovedným orgánom.

Po ukončení zásahu môžu byť na mieste zásahu ponechané vybrané sily a prostriedky, napr. PČR môže plniť ďalšie úlohy na zaistenie stôp na odhalenie páchatel'a.

5.2.4 Časové vymedzenie zásahu

Za začiatok zásahu zložiek IZS sa považuje okamih, kedy došlo na základe oznámenia alebo nálezu a jeho vyhodnotenia k aktivácii dvoch viacerých

zložiek IZS. O ukončení zásahu rozhoduje veliteľ zásahu v prípadoch, že sa oznámenie ukázalo byť neplané, na mieste nedošlo k tak rozsiahlemu výbuchu NVS, aby boli aktivované dve a viac zložiek IZS, na mieste prítomný pyrotechnik vyhodnotil situáciu tak, že k ďalším opatreniam postačia sily a prostriedky PČR. Prípadne ak prebehne zásah, tak k ukončeniu dôjde, keď sú z nebezpečnej zóny evakuované všetky osoby, a nie je nutné vykonávať žiadne ďalšie záchranné práce. Priestor stanovnej oblasti môže byť uzavretý PČR i po skončení zásahu pre ďalšiu fázu likvidácie následkov a vyšetrovanie udalosti. Ďalšie opatrenia na ochranu obyvateľstva bude zabezpečovať príslušná obec, resp. kraj podľa rozsahu a charakteru MU v spolupráci s HZS príslušného kraja.

5.2.5 Stupeň poplachu

Potrebu síl a prostriedkov pre záchranné a likvidačné práce nemožno všeobecne vopred určiť, rovnako ako rozsah MU a úroveň koordinácie zložiek pri spoločnom zásahu.

Zodpovedajúci stupeň poplachu vyhlasuje Operačné a informačné stredisko HZS (OPIS HZS) kraja na základe vyhodnotenia závažnosti prijatého oznámenia. Stanovenie závažnosti oznámenia a odhad rozsahu MU na základe vyhodnotenia oznámenia vykonáva Operačné stredisko operačného odboru Policajného Prezídia ČR (OS OO PP ČR) alebo Integrované operačné stredisko miestne príslušného krajského riaditeľstva PČR (IOS KRP). K tomu využíva informácie od oznamovateľa MU. Veliteľ zásahu po nástupe potvrdzuje existujúce sily a prostriedky, alebo mení či povoláva ďalšie v závislosti na konkrétnej situácii na mieste zásahu.

5.2.6 Určenie Veliteľa zásahu

Veliteľom zásahu sa stane:

- a) príslušník PČR - ak prevažujú činnosti súvisiace s oznámením o výbuchu NVS zamerané na preverenie prípadne jeho zneškodnenie.
- b) príslušník Hasičského záchranného zboru ČR - ak prevažujú činnosti zamerané na vyrozumenie, evakuáciu (ochrana obyvateľstva) a záchranu osôb alebo záchranné práce.

V určitých špecifických situáciách môže dôjsť ku zmene veliteľa zásahu podľa potreby riešenia situácie.

Veliteľ zásahu organizuje spojenie a zabezpečuje z miesta zásahu priebežné informovanie územne príslušného OPIS IZS , ktorým je OPIS HZS kraja a organizuje spojenie v mieste zásahu. Pokiaľ je to pre riešenie MU potrebné, veliteľ zásahu si cestou HZS ČR vyžaduje dokumentáciu k výbuchom ohrozenému objektu alebo dokumentáciu zdolávania požiaru, projektovú dokumentáciu, dokumentáciu k plánovaniu evakuácie pod. Pre efektívnejšiu prácu môže veliteľ zásahu použiť tzv. check list, kde si môže zaznamenávať vykonané práce, prípadne dopisovať osobné poznámky.

5.2.7 Štáb veliteľa zásahu

Veliteľ zásahu môže v závislosti na konkrétnej situácii ako svoj výkonný orgán zriadiť štáb veliteľa zásahu do ktorého môže povolať:

- a) veliteľa jednotiek PO,
- b) veliteľa jednotiek PČR,
- c) príslušníkov PČR pre analýzu zásahové situácie a vedenie dokumentácie zásahu,
- d) príslušníkov PČR zo špecializovaných pracovísk PČR, najmä pyrotechnikov,

- e) vedúceho výjazdové skupiny alebo delegovaného zástupcu poskytovateľa Zdravotníckej záchranné služby,
- f) starostu obce alebo mestskej časti,
- g) autorizovaného statika miestne príslušného stavebného úradu,
- h) zamestnanca špecializovaných vedeckých a výskumných pracovísk,
- i) riaditeľa Výstaviska Praha
- j) ďalšie právnické alebo podnikajúce fyzické osoby, ktoré sú vlastníkom, správcom alebo používateľom zariadenia, budov alebo látok v súvislosti s riešením tejto MU, alebo ktoré na výzvu veliteľa zásahu poskytujú osobnú alebo vecnú pomoc.

5.2.8 Spolupráca s orgánmi činnými v trestnom konaní

Pri MU spojenej s výbuchom NVS veliteľ zásahu vo veci spolupráce s orgánmi činnými v trestnom konaní musí vyhovieť dožadovaniu orgánov činných v trestnom konaní vo veci vykonávania potrebných úkonov; tieto činnosti zabezpečuje najmä PČR. Počas celého priebehu musí viesť evidenciu výjazdových skupín služby kriminálnej polície vyšetrovania na mieste zásahu rovnakým spôsobom ako vedie evidenciu síl a prostriedkov zložiek IZS a ďalších subjektov, ktoré vykonávajú záchranné a likvidačné práce.

5.2.9 Organizácia miesta zásahu

Veliteľ zásahu určuje organizáciu miesta zásahu podľa miestnych podmienok a na základe prieskumu približne takto:

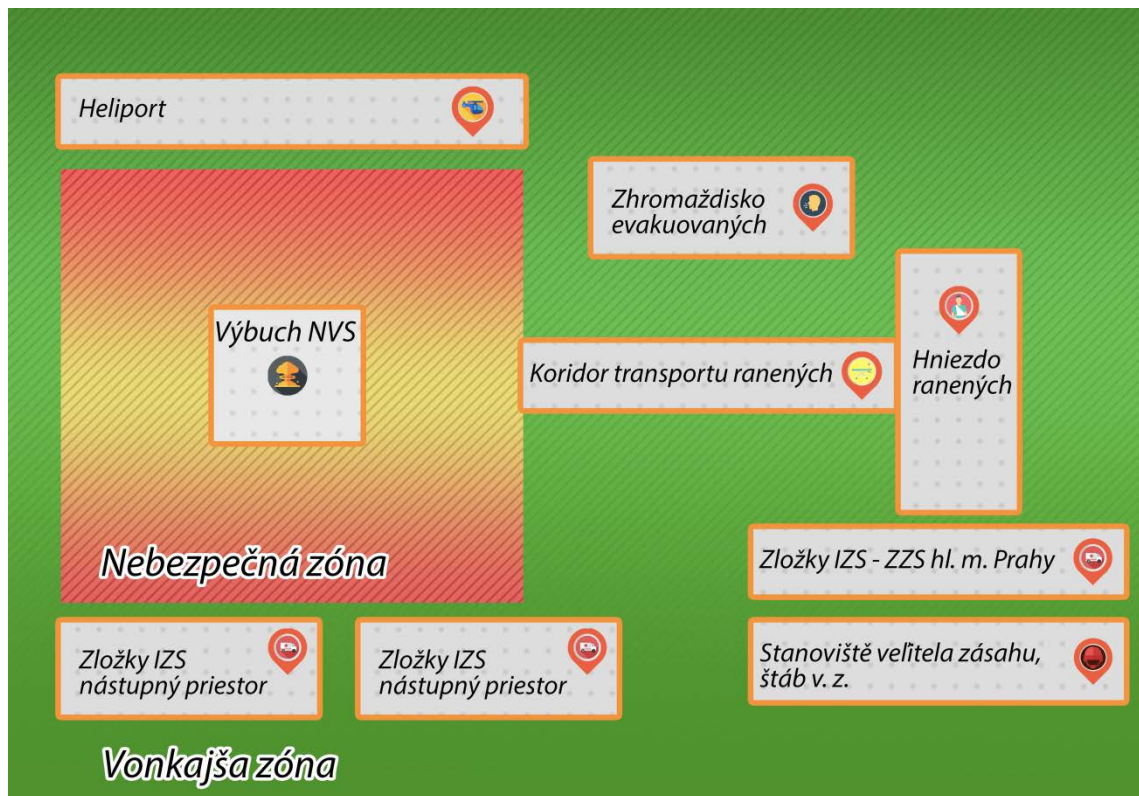
- hranice nebezpečnej zóny (rozhodnúť na základe konzultácie s pyrotechnikom a ďalšími špecialistami, taktiež o veľkosti nebezpečnej zóny a o režime práce v nej)
- hranice vonkajšie zóny (ako priestor mimo nebezpečnej zóny dostatočne veľký pre rozčlenenie na jednotlivé stanoviská priestory, možno ho

uzavrieť disponibilným počtom hliadok;) PČR vykoná úplnú uzáveru hraníc vonkajšej zóny a bude regulovať dopravu mimo miesta zásahu s vytvorením dopravného koridoru pre príchod odchod zásahovej techniky zložiek IZS

- miesto kontrolovaného vstupu do nebezpečnej zóny, koridor pre transport ranených z nebezpečnej zóny k hniezdu ranených
- zabezpečiť evidenciu vstupov a výstupov osôb do nebezpečnej zóny, resp. zaviesť režimové opatrenia pre pohyb v zónach vrátane časovej evidencie pohybu osôb v zónach

Za vonkajšou hranicou nebezpečnej zóny vytvoriť najmä:

- miesto pre sústredenie síl a prostriedkov,
- miesto pre sústredenie evakuovaných osôb, psychosociálnu pomoc napr. na stanovišti evakuovaných osôb,
- miesto pre ošetrovanie ranených, stanovište PNS (po dohode s vedúcim zdravotníckej zložky),
- miesto pre odovzdávanie informácií médiám,
- miesto pre dočasné uloženie zomrelých,
- miesto pre pristátie vrtuľníka,
- stanovište veliteľa zásahu jeho štábu

Obrázok 5. Predbežná organizácia miesta zásahu

5.2.10 Úroveň riadenia zásahu

Taktická úroveň riadenia

Pri riešení MU veliteľ zásahu úzko spolupracuje s veliteľmi a vedúcimi zložiek IZS. S ohľadom na bezpečnosť zasahujúcich odovzdáva veliteľ zásahu zložkám IZS informácie o aktuálnych bezpečnostných rizikách v mieste zásahu. Na ich základe je so zasahujúcimi vykonaný bezpečnostný dohovor.

Operačná úroveň riadenia

Na operačnej úrovni spolupracujú operačné strediská zložiek IZS. Operačné riadenie zabezpečuje pri zásahu zložiek IZS značnú časť úloh, ktoré sú nevyhnutné pre úspešné zvládnutie MU najmä:

a) maximálnu podporu a servis veliteľovi zásahu a zložkám IZS na mieste zásahu,

b) riadenie súčinnosti zložiek IZS na operačnej úrovni a spolupracujúcich orgánov mimo miesto zásahu,

c) zhromaždenie všetkých dostupných informácií potrebných pre činnosť vecne príslušných orgánov a podpora prípadnej strategickej úrovne riadenia zásahu.

Operačného riadenia zásahu sa spravidla zúčastňuje integrované operačné stredisko IOS KRP, OS OO PP ČR, OPIS IZS, ktorým je miestne príslušné Krajské operačné stredisko Hasičského záchranného zboru kraja (KOPIS HZS kraja), operačné a informačné stredisko generálneho riaditeľstva Hasičského záchranného zboru ČR (OPIS MV-GR HZS ČR), miestne príslušné Zdravotnícke operačné stredisko poskytovateľa ZZS (ZOS ZZS) a Operačné stredisko krízového štábu hl. m. Prahy (OS KS HMP3).

KOPIS

Po prijatí informácie od veliteľa zásahu, že ide o zásah po výbuchu NVS bezodkladne informuje: riadiaceho dôstojníka HZS kraja a vedenie HZS kraja, IOS, ZOS ZZS, OPIS MV-GR HZS ČR, operačné stredisko príslušnej mestskej polície, hajtmana kraja, resp. primátora hl. m. Prahy. Vysiela sily a prostriedky na miesto MU, podľa požiadavky veliteľa zásahu vyžaduje cestou OPIS GR ďalšie potrebné sily prostriedky, zvoláva štáb HZS kraja.

OPIS MV-GR HZS ČR

Po prijatí informácie o vzniku MU od KOPIS bezodkladne informuje riadiaceho dôstojníka MV-GR HZS ČR, situačné a informačné centrum MV, prípadne ďalšie dotknuté KOPIS HZS krajov. Povoláva na miesto MU požadované sily a prostriedky z ústredného poplašného plánu IZS, zvoláva štáb MV-GR HZS ČR na pokyn riadiaceho dôstojníka MV-GR HZS ČR.

IOS

Po prijatí informácie o vzniku MU od KOPIS vyšle do štábu veliteľa zásahu policajta krajského riaditeľstva polície, ktorý bude veliteľom síl a prostriedkov PČR. Informuje o aktuálnej situácii (prizve k spolupráci) OS OO PP ČR.

Vzájomná komunikácia prebieha prednostne prostredníctvom systému dispečer - MAJÁK 158 alebo platformy JITKA. Cestou OS OO PP ČR zaistí aktiváciu "otvoreného multiregionálneho kanála RDST" systému PEGAS (napr. kanál 245 - určený pre akcie tohto typu alebo kanál 18) pre komunikáciu a činnosť síl a prostriedkov PČR a zriadi pracovisko krízového štábu krajského riaditeľstva polície. V prvej fáze riadi bezpečnostné opatrenia zasahujúcich hliadok na určenom multiregionálnom kanále RDST systému PEGAS do doby vytvorenia veliteľského stanovišťa PČR v mieste zásahu zložiek IZS.

OS OO PP ČR

Po prijatí informácie o vzniku MU od OPIS MV-GR HZS ČR alebo prizvaním k spolupráci od IOS komunikuje s operačnými strediskami PČR prednostne prostredníctvom systému Dispečer - MAJÁK 158 alebo platformy JITKA. Informuje cestou SMS správ vedenie Policajného prezídia ČR a situačné a informačné centrum Ministerstva vnútra, zvoláva členov krízového štábu policajného prezídia, ak policajný prezident rozhodol o aktivácii krízového štábu policajného prezídia. Informuje (prizve) operačné stredisko Útvaru pre odhaľovanie organizovaného zločinu služby kriminálnej polície a vyšetrovania, ktorému uloží povinnosť vykonať ohlásenie Národnému kontaktnému bodu pre terorizmus. Zabezpečuje, podľa požiadaviek veliteľa zásahu zložiek IZS najmä pyrotechnickú výjazdovú skupinu Pyrotechnické služby a DVI tím kriminalistického ústavu Praha.

ZOS ZZS

Po prijatí informácie o vzniku MU od KOPIS aktivuje traumatologický plán ZZS kraja, upozorní výjazdové skupiny, že ide o zásah po výbuchu NVS a vysielajú sily a prostriedky na miesto MU a určuje vedúceho zdravotníckej zložky. Počas zásahu si vyžiada informácie z miesta zásahu o možnosti pristátia vrtuľníka. Podľa požiadavky vedúceho zdravotníckej zložky vyžaduje pomoc od ostatných ZOS ZZS, s ktorými má uzavretú zmluvu o vzájomnej pomoci. Ak zomrie pacient pri prevoze v sanitnom vozidle, je na rozhodnutí vedúceho

výjazdové skupiny alebo ZOS ZZS, či sa vozidlo vráti so zomrelým späť, alebo či bude prevezený s ohľadom na vzdialenosť do zdravotníckeho zariadenia súdneho lekárstva. ZOS ZZS nahlási túto informáciu vedúcemu zdravotníckej zložky a zabezpečí dodanie náhradných síl prostriedkov pre členov zdravotníckej zložky do miesta riešenia MU (do vyčerpania zásob). Volajúcich občanov informuje o poskytnutí prvej pomoci zasiahnutým osobám. Taktiež poskytuje základné informácie o poskytnutí prvej pomoci zasiahnutým osobám pre potreby krajských úradov, resp. MHMP pre prípadné informovanie obyvateľstva.

OS KŠ HMP3

Po prijatí informácie o vzniku MU od KOPIS informuje primátora, námestka primátora a riaditeľa odboru bezpečnosti krízového riadenia MHMP (tajomníka KS hl. m. Prahy). Podľa rozhodnutia primátora zvoláva Krízový štáb hl. m. Prahy (KS HMP). Informuje vedenie a úrady hl. m. Prahy a dotknutých mestských častí hl. m. Prahy, taktiež nemocnice a polikliniky na území hl. m. Prahy o MU a o možnosti príchodu zasiahnutých osôb do ich zariadenia. Na pokyn KS HMP alebo KOPIS informuje dotknuté dopravné dispečingy, obchodné centrá, dispečingy taxislužieb a pod.

Podľa pokynu primátora zabezpečí odovzdanie požiadavky na odvysielanie správy pre varovanie informovanie obyvateľstva o vzniknutej MU cestou hromadných informačných prostriedkov.

Počas celého zásahu zabezpečuje požiadavky veliteľa zásahu alebo KOPIS, priebežne zhromažďuje informácie o situácii a odovzdáva ich tajomníkovi KS hl. m. Prahy, monitoruje priebeh udalosti a vykonáva chronologický záznam riešenia. Po likvidácii MU spracuje informačnú správu, ktorú odovzdá tajomníkovi KS hl. m. Prahy.

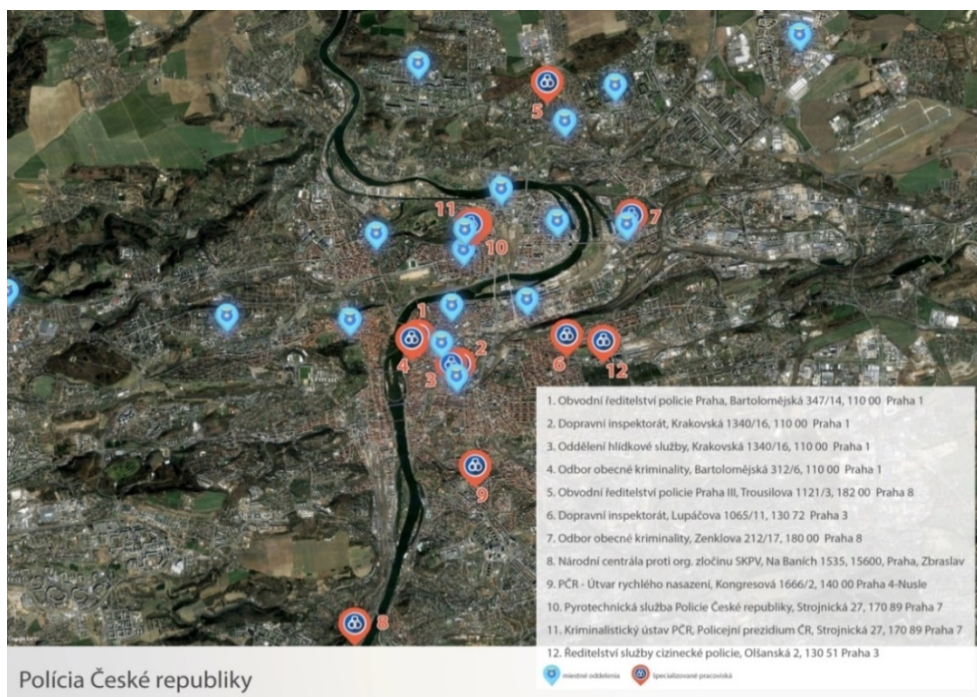
Strategická úroveň riadenia

Na koordináciu záchranných a likvidačných prác sa zriadi štáb HZS kraja, do ktorého vyšle svojich zástupcov PČR a poskytovateľ ZZS. Štáb bude prostredníctvom KOPIS komunikovať s veliteľom zásahu a riadiť zásah na strategickej úrovni.

5.3 Úlohy, sily a prostriedky zložiek IZS

V predchádzajúcich kapitolách sme si popísali modeláciu výbuchu NVS v programe TerEx na Výstavisku Praha. Následne sme uviedli základné činnosti, ktoré zložky pri mimoriadnej situácii vykonávajú. Teraz si priblížime konkrétny postup a jednotlivé kroky, ktoré budú pri tomto zásahu prevádzané a kto bude za ich uskutočnenie zodpovedný. Celý popis bude prevádzaný mapovými podkladmi miesta zásahu s grafickým znázornením polohy alebo postupu.

5.3.1 Úlohy PČR

Obrázok 6- Stanoviská Polície ČR na území Prahy

PČR má pri vykonávaní zásahu akou je výbuch NVS nezastupiteľnú úlohu. Samozrejme zásah a činnosť príslušníkov PČR je organizovaný a vykonávaný v súlade s relevantnými právnymi predpismi, pričom úlohy PČR na mieste MU sú podľa cieľov dvojakého druhu, to v úlohy v rámci spoločného zásahu zložiek IZS úlohy, ktoré prebiehajú samostatne v rámci konania o trestných činnostiach vykonávané orgánmi činnými v trestnom konaní. V nasledujúcich podkapitolách sa budeme chronologicky venovať úlohám PČR, ktoré by mali byť na mieste zásahu vykonané.

Sily a prostriedky PČR

Pri zásahu na Výstavisku Praha budú nasadené vybrané sily a prostriedky PČR. Tieto sily budú na miesto zásahu privolané hneď po oznámení útoku na príslušné operačné stredisko, ale v rámci ďalšej potreby veliteľom zásahu počas riešenia MU.

Privolaní budú príslušníci a technika vonkajšej služby územne príslušného krajského riaditeľstva PČR, príslušníci a technika organizačných článkov KRP, napr. príslušníci zásahovej jednotky KRP, SKPV na požiare a výbuchy, pyrotechnická výjazdová skupina Pyrotechnické služby, príslušníci a technika útvarov PČR s celoštátnou pôsobnosťou alebo organizačných článkov Policajného prezídia ČR, špecialisti z kriminalistického ústavu Praha, služby poriadkovej polície (najmä obvodné a miestne oddelenia v mieste výbuchu, zásahovej jednotky KRP, pohotovostné motorové jednotky), služby dopravnej polície, služby kriminálnej polície a vyšetrovania (výjazdové skupiny). Dodatočne je vyžiadaný tím posttraumatickej intervenčnej starostlivosti spolu so psychológom. Na základe požiadavky veliteľa zásahu môžu byť povolané ďalšie sily a prostriedky ďalších zložiek alebo využitá osobná alebo vecná pomoc v rámci IZS.

Veliteľ zásahu

V prípade výbuchu NVS na verejných priestranstvách, čo Výstavisko Praha určite je, sa na začiatok zásahu zložiek IZS stáva veliteľom celého zásahu príslušník PČR. V tomto prípade to môže byť veliteľ služobného zákroku PČR, ktorý rozhodne o spolupráci s ďalšími zložkami IZS; alebo to môže byť vedúci pracovník územného odboru krajského riaditeľstva polície, ktorý je určený na príslušný deň - do jeho príchodu a prevzatie velenia je veliteľom zásahu príslušník PČR, zvyčajne veliteľ hliadky, ktorá sa na miesto zásahu dostavila ako prvá; V prípade veľkého rozsahu to môže byť nadriadený služobný funkcionár - z vyššieho stupňa riadenia, ktorý sa dostaví na miesto zásahu od okamihu, keď prevezme riadenie zásahu, čiže keď začne udeľovať pokyny na riadenie zásahu.

Z vyššie uvedených variant je teda jasné, že počas zásahu sa môže veliteľ zásahu meniť aj v rámci jednej zložky IZS podľa hlavnej aktivity uskutočňovanej na mieste zásahu.

Prieskum ako súčasť zásahu zložiek IZS

Prieskumom je myslené súhrnné označenie pre všetky činnosti, ktorými sa zisťujú poznatky o situácii potrebné pre rozhodovanie o spôsobe vedenia zásahu, najmä o zdroji rizík o charakteristických ohrozeniach. Vykonáva sa po celú dobu zásahu, avšak pri výbuchu NVS platí, že prioritne je súčasťou prieskumu pyrotechnická prehliadka podľa stupňa ohrozenia od 1. až do 3. stupňa. Keďže pri tomto konkrétnom výbuchu sa jedná o 1. najzávažnejší stupeň ohrozenia, používa sa termín "bezpečnostná pyrotechnická prehliadka " Tá sa začína prieskumom v nebezpečnej zóne vykonáva ju na miesto privolaná Pyrotechnická služba. Pyrotechnickú službu je príchod na miesto zásahu vyžiada veliteľ zásahu cestou IOS, prípadne cez KOPIS.

V tomto prípade povolanie privolať Pyrotechnickú službu vyžaduje KOPIS cestou OS OO PP ČR na základe Dohody o spolupráci pri výkone

pyrotechnických činností a vykonávanie trhacích prác uzavretej medzi PČR a HZS ČR v roku 2013.

Cieľom prieskumu Pyrotechnickej služby je zistiť informácie o druhu a množstve výbušniny alebo munície, event. o ďalších komponentoch NVS, o mieste uloženia zdroja výbuchu, počet osôb nachádzajúcich sa v ohrozenom priestore a mieste, kde sa nachádzajú, prípadne prítomnosť ďalšej nebezpečnej látky v mieste zásahu. O skutočnostiach zistených v priebehu prieskumu Pyrotechnickej služby a o ukončení prieskumu je informovaný veliteľ zásahu. Na základe informácií získaných prieskumom sú navrhnuté a vykonané opatrenia s cieľom efektívne riadiť a koordinovať činnosť zložiek IZS.

Prevedenie uzávery vonkajšej zóny a regulácie pohybu osôb do a zo zóny

Uzáveru vonkajšej zóny, taktiež nebezpečnej zóny nariaďuje veliteľ zásahu. Vykonáva ju spravidla niekoľko hliadok zložených výhradne z policajtov. Spolupôsobenie strážnikov mestskej polície pri uzávere vonkajšej zóny pri zásahu zložiek IZS nie je optimálne z dôvodu nutnosti poučenia a zaistenia evidencie hliadok; výnimočne je možné ju do tejto činnosti zapojiť ale len pod velením príslušníka PČR.

Hliadky PČR musia po dohode s veliteľom zásahu zaujať určené stanovišťa za hranicou vonkajšej zóny. Zabezpečovať režimové opatrenia na vstupoch a výstupoch do vonkajšej zóny. Umožniť vstup vozidlám a osobám idúcim v služobných vozidlách základných a ostatných zložiek IZS a iným vozidlám s povolením. Znemožniť vstup a vjazd do uzavretého priestoru nepovolaným osobám cez riadené uzávery, poskytovať potrebné informácie o MU zložkám IZS vchádzajúcim do uzavretého priestoru. V prípade potreby informovať obyvateľstvo o prijatých opatreniach a postupe riešenia MU;

Obrázok 7. Grafické znázornenie organizácie zložiek IZS na mieste zásahu

Dopravné uzávery mimo vonkajšej zóny, vrátane komunikácii, ktoré spájajú miesto zásahu s okolím, regulácia dopravy

Reguláciu dopravy mimo vonkajšej zóny vykonáva zvyčajne niekoľko hliadok PČR spolu s privolanou mestskou políciou. Pohybujú sa vo vymedzených priestoroch za vonkajšou zónou zásahu plnia príkazy veliteľa zásahu. Medzi vykonávané úlohy patrí zabezpečenie regulácie pohybu vozidiel mimo vonkajšiu zónu, odklonenie dopravy na vhodných križovatkách, oznamovanie týchto zmien v riadení dopravy Centru dopravných informácií. V rámci zásahu musí byť zabezpečená priechodnosť dôležitých dopravných trás pre zložky IZS, s dôrazom na dopravu ZZS odvozu pacientov do určených zdravotníckych zariadení.

Obrázok 8. Grafické znázornenie uzatvorených a strážených dopravných komunikácií pre vozidlá zložiek IZS

Úlohy PČR na mieste zásahu smerujúce k zaisteniu bezpečnosti osôb

Popri všetkých vyššie uvedených povinnostiach PČR musí vykonávať všetky svoje činnosti tak, aby zabezpečila bezpečnosť osôb. Takže k jej činnosti sa pridávajú ešte nasledujúce opatrenia:

- a) poskytnutie bezpečnostnej a technickej podpory ostatným zložkám IZS,
- b) vykonávanie prieskumu mimo nebezpečnú zónu s cieľom nájsť možné ďalšie zdroje rizík,
- c) záchrana osôb,
- d) asistenciu pri evakuácii z nebezpečnej zóny,
- e) vykonávanie opatrení s cieľom informovať ohrozené osoby o možných rizikách a postupu pri evakuácii,
- f) bezpečnostné zaistenie inžinierskych sietí,
- g) obmedzenie účinkov šírenia tlakovej vlny, fragmentov, seizmické vlny, prípadne iných účinkov výbuchu,

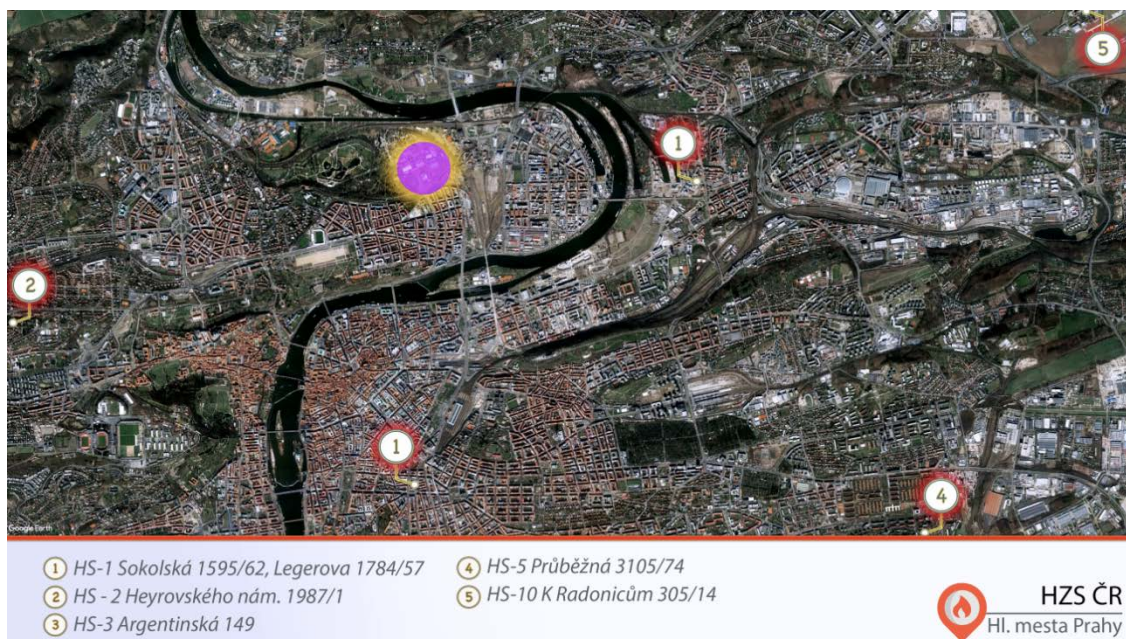
h) zabezpečenie verejného poriadku a bezpečnosti na zhromaždisku evakuovaných osôb,

i) evidenciu osôb, ktoré nemohli byť evakuované alebo ktoré evakuáciu odmietli,

j) ak je to z hľadiska taktiky zásahu vhodné, PČR vykonáva bezpečnostné prehliadky osôb, ktoré opúšťajú nebezpečnú zónu - takým spôsobom, aby znemožnila prípadný prenos NVS niektorú z evakuovaných osôb, pretože prípadný ďalší NVS môže byť nesený niektorou z týchto osôb priamo na tele a môže byť iniciovaný na inom mieste - napr. na zhromaždisku evakuovaných osôb.

k) po vykonanej evakuácii zisťujú totožnosť obyvateľov, ktorí ju odmietnu uviesť v priebehu ochranných opatrení.

5.3.2 Úlohy HZS ČR a jednotiek PO

Obrázok 9. Umiestnenie stanovísk HZS ČR na území hl. m. Prahy

Pri MU s výbuchom NVS má HZS ČR svoje vopred stanovené úlohy, ku ktorým môže veliteľ zásahu pridať v rámci potreby ďalšie príslušníci tejto zložky IZS sú povinní jeho príkazom vyhovieť. Hlavnou úlohou HZS ČR je

určite ochrana obyvateľstva, v rámci ktorej prebieha prípadná evakuácia ľudí zo zasiahnutej oblasti. Ďalej vykonávajú pomoc pri obhliadkach potenciálne zasiahnutých budov miest, vyhľadávajú potenciálne dotknuté obyvateľstvo. Všeobecne musí HZS ČR technicky odborne podporovať činnosť PČR, najmä poskytnúť potrebné technické vybavenie vykonávať opatrenia brániace šíreniu účinkov MU.

Sily a prostriedky HZS ČR a jednotiek PO

Základnými silami a prostriedkami sú jednotky vybavené cisternovou automobilovou striekačkou, doplnené o ďalšie prostriedky ako je výšková technika, technické prostriedky lezeckej techniky, vyslobodzovacie zariadenia, prostriedky na osvetlenie miesta udalosti, prípadne technika určená na prevoz munície, výbušnín alebo výbušných predmetov, príslušníci zaradenia na výkon služby v chemickej a technickej službe a v chemických laboratóriách HZS ČR.

Veliteľ zásahu

V prípade výbuchu NVS na verejných priestranstvách, čo Výstavisko Praha určite je, sa na začiatok zásahu zložiek IZS stáva veliteľom celého zásahu príslušník PČR. Po vykonaní všetkých bezprostredne potrebných povinností PČR, do ktorej určite spadá vyhodnotenie miesta zásahu ako bezpečné pre vstup ostatných zložiek IZS, môže byť velenie zásahu predané do rúk príslušníkovi HZS ČR. Ten si od príslušníka PČR prevezme riadenie zásahu spolu so všetkými potrebnými informáciami a podkladmi pre ďalšie riadenie a koordináciu miesta zásahu. Od príslušníka polície, ktorý bol veliteľ zásahu môže prevziať check list, kde je zaznamenané aké výkony už boli zahájené a aké už boli splnené. Prípadne môže mať pripravený svoj check list, kde si zaznamenáva postup činnosti, ktoré riadi (Príloha 1) .

Príslušník HZS ČR prioritne však v tejto fáze zodpovedá za riadenie zásahu s dôrazom na záchranu osôb, ktorých životy a zdravie sú ohrozené a nariadenie

evakuácie osôb, ktoré na mieste výbuchu zostali. V rámci efektivity musí naďalej spolupracovať s veliteľmi jednotlivých zložiek IZS, s ktorými sa spoločne dohadujú na prípadných ďalších opatreniach. Samozrejme PČR aj naďalej ostáva na mieste zásahu spolupracuje pri riešení MU.

Činnosť HZS ČR a jednotiek PO

Činnosť tejto zložky sa zameriava technickú a odbornú pomoc zložkám IZS, poskytnutie technických prostriedkov a požiarnej techniky vrátane obsluhy na vyžiadanie pyrotechnika, zabezpečenie dokumentácie k výbuchom ohrozenému objektu, napr. projektová dokumentácie, evakuačná dokumentácia. V rámci bezpečnosti obyvateľstva sa zameriava na záchranu osôb, vyrozumenie a evakuáciu osôb. Vykonáva súčinnosť pri zabezpečení inžinierskych sietí, vykonáva opatrenia na obmedzenie šírenia tlakovej vlny a ďalších účinkov výbuchu, zriadenie a zabezpečenie zhromaždiska evakuovaných osôb.

Ostatné úlohy Jednotky PO môžu byť ďalej nasadené k činnostiam na zabezpečenie režimových opatrení na vstupných a výstupných miestach do vonkajšej zóny a prevedenie uzávery vonkajšej zóny, v prípade potreby príprava a riadenie evakuácie v objektoch vo vonkajšej zóne zásahu, vykonávanie opatrení s cieľom informovať osoby o možných rizikách a postupoch evakuácia, evidenciu osôb, ktoré nemohli byť evakuované alebo ktoré evakuáciu odmietli.

Riadená evakuácia v mieste zásahu sa týka iba osôb, ktoré sú v bezprostrednom ohrození a nachádzajú sa v objekte, kde došlo k výbuchu. Títo ľudia sú pred evakuáciou vyzvaní, aby rešpektovali všetky nariadenia primerane spolupracovali.

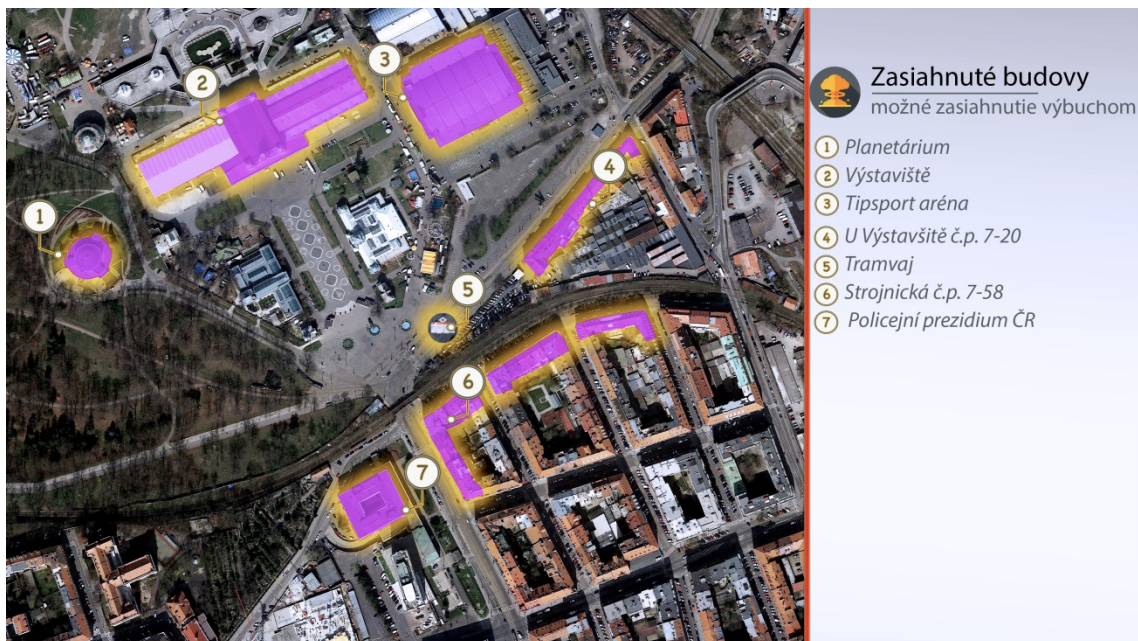
Osoby, ktoré sa evakovali spontánne samy, nie sú zranené a zostávajú mimo vonkajšiu zónu, počkajú na ďalšie pokyny veliteľa zásahu.

Osoby v budovách, ktoré neboli výbuchom poškodené, a ktoré sú dostatočne

chránené múrmi budov a zatesnenými oknami, sa neevakujú. V prípade, že sa pri obhliadke týchto budov zistia iné skutočnosti, ktoré vedú k rozhodnutiu o ich evakuácii sú obyvatelia vyzvaní aby uzavreli a utesnili okná v bytoch, pripravili si osobné veci a doklady a vyčkali výzvu k evakuácii.

Obrázok 10. Grafické znázornenie budov, ktoré budú priamo zasiahnuté po výbuchu NVS

Obrázok 11. Grafické znázornenie budov, u ktorých predpokladať možné zasiahnutie po výbuchu NVS

Činnosť HZS ČR a jednotiek PO na zriadených stanoviskách

Prieskumné skupiny

Prieskumné skupiny budú tvorené dvoma príslušníkmi HZS ČR ich hlavnou úlohou bude spolupráca s príslušníkmi PČR pri obhliadke širšieho okolia miesta zásahu. Bude sa jednať o prímestský park Stromovka, prípadne potenciálne poškodené obytné budovy v dohľadnej vzdialenosti od miesta výbuchu. Táto prehliadka je dôležitá pre odhalenie prípadných obetí alebo zasiahnutých, ktorý sa môžu nachádzať mimo zrakového dosahu zložiek IZS. Taktiež pre zhodnotenie stavu okolia potenciálne zasiahnutých budov, na základe ktorej môže byť nariadená evakuácia aj týchto miest.

Triediace skupiny

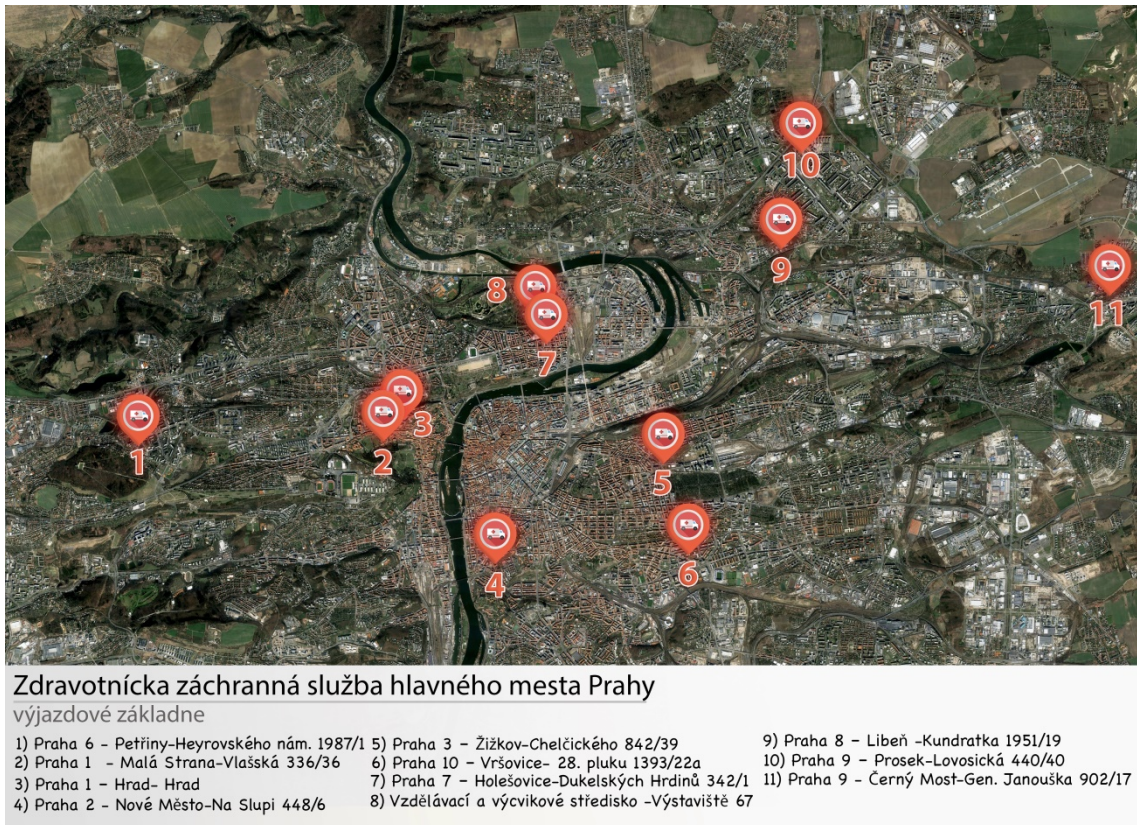
Tieto triediace skupiny budú tvorené dvoma príslušníkmi HZS ČR ich úlohou bude vyhľadávať postihnuté osoby, triediť ich podľa metódy START takto označené ich zverovať transportným skupinám. Osoby neprejavujúce známky života ponechajú na mieste.

Transportné skupiny

Preberajú ranené osoby od triediacich skupín a prenášajú ich k stanovištu PNS; následne sa vracajú pre ďalšie ranené osoby.

V prípade chodiacich osôb, ktoré sú MU fyzicky nezasiahnuté, sú vyčlenené transportné skupiny, ktoré ich odprevádzajú na zhromaždisko evakuovaných osôb z nebezpečnej zóny, kde im bude poskytnutá psychosociálna pomoc.

5.3.3 Úlohy ZZS

Obrázok 12. Stanoviská ZZS hl. m. Prahy

Záchranná zdravotná služba je jediná zložka IZS, ktorá je priamo určená k poskytnutiu PNS všetkým zasiahnutým osobám pri MU. Ako jediná komunikuje prostredníctvom svojho operačného strediska s poskytovateľmi nemocničnej zdravotnej starostlivosti, čo je koncové miesto pre ranených. Jej úloha záchrany preživších osôb pri zásahu je teda jasne stanovená. Pre splnenie tohto cieľa má však aj táto zložka jasne rozložené povinnosti.

Sily a prostriedky ZZS

Počas zásahu po výbuchu NVS na Výstavisku Praha ZZS musí pre pomoc transport všetkých ranených nasadiť skoro všetky druhy svojej techniky značnú časť personálneho obsadenia. Samozrejme všetky posily sa vyžadujú cez ZOS ZZS v Prahe. Medzi výjazdové skupiny, ktoré budú na mieste zásahu priamo pôsobiť patria vozidlá rýchlej lekárskej pomoci, vozidlá rýchlej

zdravotníckej pomoci pripravený na vzlet bude vrtuľník leteckej výjazdovej skupiny. V prípade potreby bude na miesto zásahu poslaná zdravotnícka dopravná služba, vozidlá pre prevoz zosnulých, zmluvné dopravné prostriedky pre hromadný odsun postihnutých nevyžadujúcich v čase prepravy poskytovanie prednemocničnej zdravotníckej starostlivosti - autobusy MHD a pod.

Úlohy a činnosť vedúceho zdravotníckej zložky

Každá zložka IZS podlieha príkazom veliteľa celého zásahu, avšak každá zložka IZS môže mať aj svojho veliteľa. Práve tento veliteľ jednej zložky komunikuje s veliteľom zásahu zároveň koordinuje svoju zložku. ZZS na mieste zásahu zodpovedá za triedenie ranených, ich transport do hniezda ranených odtiaľ za ich odsun do zdravotníckeho zariadenia. Základom každej činnosti je jeden vedúci pracovník ZZS, ktorý zodpovedá za správny chod a zároveň prípadný vývoj situácie konzultuje veliteľovi ZZS.

Veliteľ ZZS ihneď po príchode kontaktuje veliteľa zásahu, ktorému ohlasuje dostupné sily a prostriedky ZZS. Spoločne s vedúcim odsunu ranených do zdravotníckeho zariadenia ako jediný komunikuje so ZOS ZZS, ktorému miesta zásahu upresňuje informácie z pohľadu rozsahu, typu a závažnosti zdravotníckych následkov. V spolupráci s veliteľom zásahu rozhoduje o mieste pre poskytnutie prednemocničnej zdravotníckej starostlivosti - hniezde ranených. Zároveň bude organizovať triediace skupiny, skupiny pre poskytovanie PNS v hniezde ranených a skupiny určené pre odsun. Po tomto rozdelení určí vedúceho odsunu a vedúceho lekára, ktorý je súčasne vedúcim triediacich skupín pre poskytnutie prednemocničnej zdravotnej starostlivosti v hniezde ranených.

Rozhoduje spoločne s veliteľom zásahu o podmienkach pre zaistenie bezpečnosti postihnutých osôb a zasahujúcich členov ZZS. Pokiaľ je pre zaistenie činnosti členov zdravotníckej zložky potrebné doplniť jej vybavenie

zdravotníckym materiálom, vedúci zdravotníckej zložky si vyžiada potrebný zdravotnícky materiál a jeho dopravu do miesta MU prostredníctvom zdravotníckeho operačného strediska ZZS.

Úlohy a činnosti ZZS

Činnosť ZZS je zameraná na vyhľadanie a záchranu života postihnutých osôb. Pre dosiahnutie najväčšej efektivity pri práci, ZZS zriaďuje triediace skupiny, hniezdo ranených a miesto odsunu.

Triediace skupiny

Triediace skupiny majú za úlohu roztriediť a stanoviť prioritu ošetrovania jednotlivých postihnutých osôb v nebezpečnej zóne. Keďže členovia výjazdových skupín poskytovateľov ZZS zvyčajne nevstupujú do nebezpečnej zóny, kde sa nachádzajú postihnuté osoby, môžu toto triedenie vykonávať zasahujúci príslušníci jednotky PO. V prípade veľkého rozsahu MU môžu byť triediace skupiny zmiešané, teda tvorená jednotkami PO a skupinami ZZS.

K triedeniu vysokého počtu postihnutých osôb sa používa metóda START (Príloha 2). Prioritou v týchto prípadoch je, aby bola PNS poskytnutá prednostne osobám s najzávažnejším zdravotným stavom. O tom, ktoré osoby to sú, rozhodujú preškolení príslušníci HZS ČR alebo skupiny ZZS na základe princípov laického triedenia spomínanou metódou START - rozhodujú o poradí pacientov transportovaných do hniezda ranených pomocou označenia farebnými štítkami či páskami (červená, žltá, zelená, čierna) (Príloha 3).

Prednostne sú prinášaní pacienti s prvou prioritou tj. červený náramok (zlyhávajúce životné funkcie), následne sú prinášaní pacienti s druhou prioritou tj. žltý náramok (neschopní samostatného pohybu) a nakoniec sú prinášaní pacienti, ktorí majú tretiu prioritu tj. zelený náramok (sebestační, ošetrovanie odložiteľné). Na mieste nálezů sú ponechaní pacienti označení čiernym náramkom (bez známok životných funkcií).

Členovia triediacich skupín tiež vykonávajú zaškrtenie masívneho krvácania osoby v bezvedomí uložia do stabilizovanej polohy.

Stanovište PNS – hniezdo ranených

Do hniezda ranených sa prioritne dostávajú osoby označené červeným a žltým náramkom, po vyriešení týchto pacientov sú vyšetrené aj osoby označené zeleným náramkom. Tieto osoby sa zatiaľ zdržiavajú v zóne určenej pre evakuáciu, kde im je poskytovaná psychosociálna podpora.

Veliteľ hniezda ranených - vždy lekár - preberá roztriedených pacientov od transportných skupín tvorených príslušníkmi HZS ČR. Pred ich vstupom do hniezda ranených prichádza ku kontrole zdravotného stavu možnému prehodnoteniu priority liečby. Podľa tejto priority je pacientom predelená identifikačná triediaca karta, kde sú napísané základné informácie o pacientovi.

V hniezde ranených následne dochádza k stabilizovaniu stavu pacienta, ktorý môže byť transportovaný do zdravotníckeho zariadenia.

Stanovište odsunu ranených

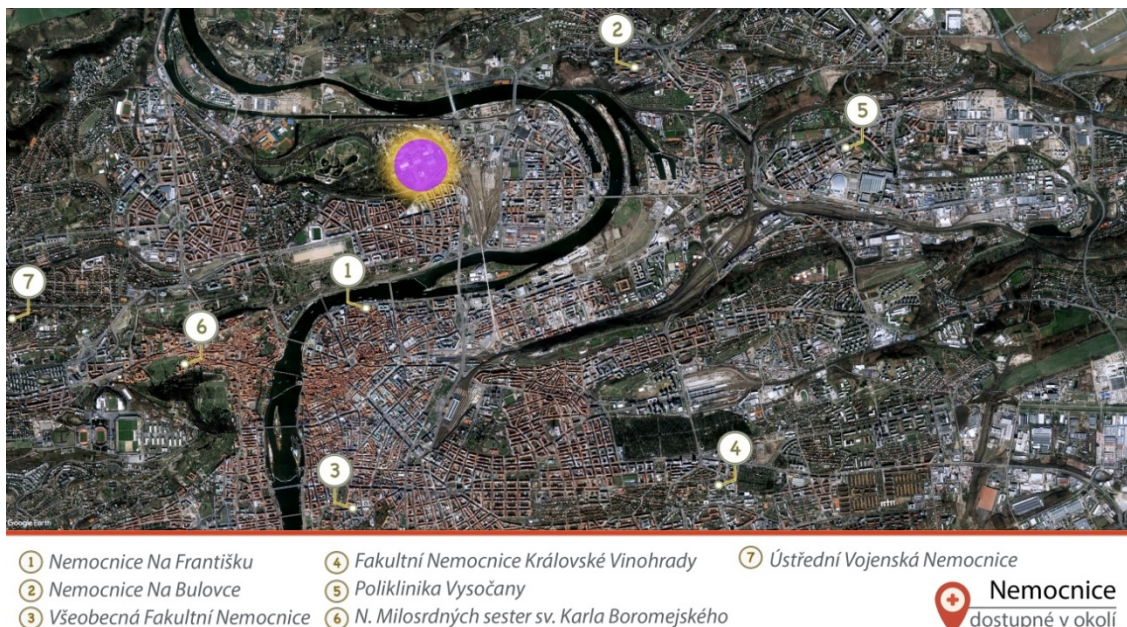
Toto stanovište sa nachádza na konci stanovišťa hniezda ranených zároveň v blízkosti plochy, kde sa zhromažďujú vozidlá ZZS. Veliteľ stanovišťa odsunu udržiava po celý čas svojej práce komunikáciu s veliteľom zložky IZS operačným strediskom ZZS. Jeho úlohou je zaznamenávanie počtu odsunutých pacientov, presné miesto odsunu aj s určením presnej posádky ZZS, ktorá pacienta transportuje. Na základe potreby si vyžiada ďalšie sily prostriedky.

Miesto pre dočasné uloženie mŕtvych

V prípade potvrdeného úmrtia osôb a až na základe pokynu veliteľa zásahu, sú telá premiestnené do priestoru pre dočasné uloženie mŕtvych. Pred vydaním tela pohrebnej službe sa stanovujú podmienky pre identifikáciu a následné prevezenie.

Pre realizáciu identifikácie zvlášť veľkého počtu obetí sa vytvára tím identifikácie obetí MU tzv. DVI tímy (*Disaster Victim Identification*) zostavené z pracovníkov znaleckých pracovísk PČR, pracovníkov Služby kriminálnej polície a vyšetovanie PČR a súdnych lekárov, ktorí sa riadia overenými postupmi odporúčaniami vydanými Interpolom. Dodržanie medzinárodne stanovených postupov je dôležité najmä v prípade nutnosti medzinárodnej spolupráce pri identifikácii obetí.

5.3.4 Úlohy poskytovateľov akútnej lôžkovej starostlivosti

Obrázok 13. Grafické znázornenie polohy nemocníc na území hl. m. Prahy

Poskytovatelia akútnej lôžkovej starostlivosti, teda nemocničné zariadenia, nepatria medzi zložky IZS. Ani sa priamo nezúčastňujú zásahu jeho prevedenia. Avšak pri záchrane života zasiahnutých osôb majú nezastupiteľnú úlohu. Sú konečným miestom pre odsun pacientov svojím personálnym materiálnym vybavením musia byť vybavené tak, aby nápor väčšieho počtu pacientov zvládli. V týchto situáciách spúšťajú nemocnice svoj traumatologický plán, kde je zhrnutý postup povinnosti jednotlivých oddelení pracovníkov.

Spolupráca ZOS ZZS s poskytovateľom akútnej lôžkovej starostlivosti (kontaktné miesto)

Na zabezpečenie plynulej nadväznosti zdravotných služieb pri poskytovaní PNS je poskytovateľ akútnej lôžkovej starostlivosti povinný zriadiť kontaktné miesto pre spoluprácu s poskytovateľom ZZS za účelom zaistenia príjmu pacienta a neodkladného pokračovania v poskytovaní zdravotníckych služieb. Ak má poskytovateľ akútnej lôžkovej starostlivosti urgentný príjem, je kontaktné miesto jeho súčasťou. Ďalej je povinný zabezpečiť nepretržité odovzdávanie informácií o počte voľných akútnych lôžok svojmu kontaktnému miestu, ktoré tieto informácie poskytuje ZOS ZZS.

Postup poskytovateľa akútnej lôžkovej starostlivosti

Na základe informácií poskytnutých ZOS ZZS kontaktnému miestu a v súlade s traumatologickým plánom postupuje poskytovateľ akútnej lôžkovej starostlivosti tak, aby mohol zabezpečiť príjem postihnutých osôb.

Nezdravotnícky zamestnanci nemocnice musia zaistiť voľný a bezpečný vjazd pre dopravné prostriedky privádzajúce postihnuté osoby. Najlepší spôsobom je vyznačenie trás farebnými pruhmi pre pohyb dopravných prostriedkov ZZS a dopravných prostriedkov iných poskytovateľov ZZS, vozidiel zložiek IZS a ďalších vozidiel a osôb, ktorým bude povolený vstup/vjazd do priestorov daného poskytovateľa akútnej lôžkovej starostlivosti.

Súčasne zdravotnícky personál bezodkladne začne prípravu jednotlivých pracovísk na poskytnutie zdravotnej starostlivosti, najmä zaistiť pripravenosť operačných sál, lôžok akútnej intenzívnej starostlivosti (Oddelenie ARO, JIS) a ďalších lôžkových oddelení na základe informácií získaných od ZOS ZZS. Zabezpečí pripravenosť diagnostického komplementu od zobrazovacích metód, laboratórií až po transfúzne odd. V prípade potreby zabezpečí uvoľnenie lôžok odložením plánovaných operácií a neakútnych príjmov.

Ak personálne kapacity neodpovedajú potrebe, zvolá personál mimo služby a pripraví predurčené tímy na príjem postihnutých osôb (triedenie a registráciu pacientov, vykonávanie neodkladných výkonov). Tieto pripravené tímy pracujú na prevzatí pacientov do starostlivosti, reklasifikácií zdravotného stavu pri vstupe do zdravotníckeho zariadenia (Urgentnom prijme) následnom ošetrovaní pacientov.

Dôležitú úlohu zohráva aj príprava nemocničnej lekárne, ktorá musí zabezpečiť výdaj liekov, zdravotníckeho ďalšieho materiálu na vyžiadanie.

6 DISKUSIA

Naša diplomová práca je rozdelená na dve časti. Samozrejme začali sme zhodnotením súčasného stavu danej problematiky, ktorá nám objasnila základné teoretické východiská pre praktickú časť, teda výskum. Na úvod sme sa venovali vysvetleniu pojmu terorizmus, objasnili sme úlohy ČR a jej orgánov v boji proti terorizmu, taktiež sme si predstavili základné zložky IZS, ktoré pri prípadnom teroristickom útoku na území ČR budú zasahovať. Keďže náš výskum sa týkal práve modelácie teroristického útoku pri výbuchu NVS, v teoretickej časti sme si objasnili základné pojmy tejto problematiky, popísali najznámejšie teroristické útoky spáchané NVS. Bohužiaľ aj udalosti posledných dní, po niekoľko násobnom útoku NVS na Srí Lanke, nám ukazujú, že touto problematikou sa musíme zaoberať a prípadne sa aj v rámci ČR pripravovať na podobný útok. Aj z tohto dôvodu, sme v praktickej časti v programe TerEx modelovali útok NVS, konkrétnym typom výbušniny DAP, v ktorom nám program priamo ukázal aké následky na okolie môže mať tento konkrétny výbuch. Podľa tejto modelácie sme následne popísali zásah zložiek IZS na mieste udalosti, ich jednotlivé úlohy, povinnosti a postupy. Práve v diskusii si tento zásah zhodnotíme, popíšeme SWOT analýzu daného územia, ktorú sme vypracovali a rozoberieme hypotézy, ktoré sme si v cieľoch práce stanovili.

Podobne ako v okolitom svete, tak sa ani ČR nevyhne teroristickej hrozbe. To si uvedomuje vláda aj poslanecká snemovňa. Na tento dlhodobý „boj“ sa teda treba zodpovedne pripraviť. Dôkazom stále existujúcej hrozby je správa, ktorú vydáva Bezpečnostná rada štátu. Tá už od marca roku 2016, kedy došlo k útokom v bruselskom metre, stále potvrdzuje, že na území ČR platí 1. stupeň ohrozenia terorizmom. Táto správa každoročne zhrňa informácie o stave a vývoji kriminality na území ČR a o opatreniach smerujúcich k jej zníženiu. Podľa dostupných informácií môže povedať, že situácia v oblasti vnútornej bezpečnosti a verejného poriadku zostala z pohľadu polície v roku

2018 stabilizovaná. Rovnako ako v predchádzajúcich rokoch nedošlo ani v roku 2018 k závažnému narušeniu verejného poriadku. V ČR zatiaľ nedošlo k otvorenému prejavu medzinárodného terorizmu. Polícia napriek tomu situáciu monitoruje v spolupráci s ďalšími bezpečnostnými zložkami a prijíma opatrenia zaisťujúce bezpečnosť.

Z pohľadu vývoja kriminality celkovo je pre rok 2018 charakteristický pokles registrovaných trestných činov. Ide o najnižší počet registrovaných trestných činov za posledných minimálne pätnásť rokov. Medziročne došlo k poklesu trestnej činnosti o 7,3%, priama objasnenosť mierne stúpla na 46,9%. Aj napriek celkovému poklesu trestnej činnosti ale existujú oblasti, kde je vývoj opačný. Nárast trestnej činnosti je v posledných rokoch zaznamenaný predovšetkým v oblasti kybernetickej kriminality – v roku 2018 nárast 5,5% - o 5,4% vzrástla tiež mravnostná kriminalita, a to v súvislosti práve s počítačovou kriminalitou v prostredí sociálnych sietí. V roku 2017 sa podarilo stabilizovať bezpečnostnú situáciu v priemyselných zónach v Královohradeckom a Plzenskom kraji, v súvislosti s vysokou koncentráciou zamestnaných cudzincov. MV ČR a PČR situáciu ďalej starostlivo monitorujú, lebo pri stále rastúcom počte zahraničných pracovníkov sa problémy nielen v oblasti verejného poriadku a bezpečnosti môžu objaviť aj v nových lokalitách. Mohlo by sa zdať, že téma celkovej kriminality priamo neovplyvňuje možnosť budúcich teroristických útokov ale opak je pravdou. Je priamo dokázané, že za väčšinou teroristických útokov zo sociologického hľadiska stojí negatívna atmosféra v spoločnosti, ktorá provokuje k protiprávnej činnosti, nefungujúci systém štátnej moci a nedostatočné preventívne opatrenia. Aj to je dôvod, prečo sme si na diplomovú prácu zvolili túto tému a riešenie tejto problematiky nemôžeme obchádzať. [38]

Po objasnení prečo je dôležité sa touto témou stále zaoberať, rozvíjať jej riešenia, rozoberieme naše najdôležitejšie ciele v diplomovej práci. Na začiatku

výskumu sme vypracovali SWOT analýzu budov a okolitého areálu Výstaviska Praha. Uviedli sme silné, slabé stránky, potenciálne príležitosti a hrozby.

Medzi silné stránky patrí hlavne zamestnávanie oprávnených/školených zamestnancov, existujúci evakuačný plán Výstaviska Praha, veľký priestor v budovách aj mimo nich, vhodný pre evakuáciu osôb, pomerne krátky časový dojazd zložiek IZS v prípade potreby zásahu. Taktiež blízkosť nemocníc v prípade potreby prevozu, čo je pre zasiahnutých ľudí a poskytovateľa ZZS jeden z kľúčových pozitívnych faktorov. K tomu sa pridáva taktiež vhodná plocha pre pristátie vrtuľníka, ktorá je v zadných priestoroch výstaviska Praha.

Medzi významne slabé stránky nám v našej SWOT analýze vyšlo nedostatočné zabezpečenie areálu pred vstupom nepovoleným osobám, či už sa to týka návštevníkom a ich slabá kontrola alebo celkovo, mimo akcii, ktoré sa tu konajú, keď je vstup výstaviska nekontrolovaný. Ako sa ukazuje vo svete, práve slabá kontrola a ostražitosť je vstupnou bránou pre teroristov a následné spáchanie teroristických útokov. Pri potenciálnom zásahu je veľkým negatívom dopravná situácia v areály Výstaviska Praha aj mimo neho. Jedná sa o zlú parkovaciu plochu v areály aj okolí, mimo areál jazdia po dobu celého dňa električky, každý deň mnoho osobných áut. Aj keď sme pri silných stránkach spomínali, že Výstavisko Praha má výhodnú pozíciu pre krátky dojazdový čas zložiek IZS a v okolí sú husté dopravné komunikácie, v prípad zásahu neprehľadná dopravná situácia zhoršuje uzatvorenie miesta zásahu a prípadný vjazd alebo odjazd zložiek IZS. Medzi ďalšie slabé stránky patrí fakt, že počas pripravovaných akcii je na mieste malý počet personálu na zaistenie bezpečnosti. Takže nebezpečný materiál, s ktorým sme v našej diplomovej práci manipulovali, sa môže do areálu výstaviska dostať predným zle zabezpečeným vstupom alebo aj bočnou časťou cez nepokryté územia. S týmto priamo súvisia aj nedostatočné kontroly obsahu batohov. Na druhej strane v prípade konania akcii na území Výstaviska Praha môže byť negatívne aj existujúce vstupné a výstupné terminály, ktoré budú brániť pri vstupe a výstupe zložiek IZS ale aj

prítomných osôb. Pri podobnom zásahu ako je ten náš, by teda vznikala ďalšia dôležitá povinnosť pre veliteľa zásahu a to potreba rýchleho odstránenia týchto terminálov.

Samozrejme súčasťou SWOT analýzy bolo aj uvedenie prípadných hrozieb a príležitostí. Medzi najzávažnejšie hrozby na tomto území nám vyšlo, že rizikovou je vysoká koncentrácia počtu cudzích osôb areály, s tým súvisí ich už spomínaná nedostatočná monitorácia v prípade vzniku teroristického útoku aj hrozba obrovskej paniky, ktorá má negatívny dopad na celé riešenie MU. So vznikom paniky však musia všetky zasahujúce zložky IZS vždy počítať. Samozrejme, významnou hrozbou je aj plavecký a hokejový štadión v areály ako potenciálny zdroj chemických látok využiteľných na vykonanie teroristického útoku či inej MU.

Na záver hodnotenia SWOT analýzy by sme určite spomenuli aj príležitosti, ktoré sme uviedli. Určite existuje potenciál vo vybudovaní prehľadnejšieho evakuačného značenia pre lepšiu orientáciu, celková modernizácia budovy a areálu by tiež prispela k zníženiu rizika teroristického útoku. V prípade vzniku takýchto alebo podobných MU by situáciu mohla vylepšiť aj prítomnosť zložiek IZS na podujatiach v areály. To všetko môže pomôcť zabrániť vzniku podobnej MU, odlákať prípadných vykonávateľov trestnej činnosti alebo dopomôcť k rýchlejšej reakcii zložiek IZS.

Na úplný záver sme vypočítali celkovú hodnotu SWOT analýzy, ktorá mohla vyjsť v záporných alebo kladných číslach. Bohužiaľ, celý výpočet nám vyšiel v záporných číslach a to hodnotou -1,95. Môžeme teda zhodnotiť, že výsledok nám nasvedčuje tomu, že toto územie je svojou polohou, technickým a personálnym obsadením, ako miesto verejného diania potenciálne ohrozené podobnou MU. Zodpovedné orgány by sa mali zamerať na zlepšenie situácie, teda na odstránení hlavne negatívnych stránok, ktoré sme uviedli.

Medzi ďalší cieľ našej diplomovej práce patrila tvorba hypotéz a ich následné zhodnotenie, ku ktorému nám dopomohla modelácia výbuchu NVS a popis zásahu zložiek IZS pri tomto teroristickom útoku.

Začneme hypotézou 1: *Počas celého zásahu zložiek IZS pri teroristickom útoku môže byť iba jeden veliteľ zásahu, a to príslušník PČR.* Táto hypotéza sa nám jednoznačne nepotvrdila, keďže hneď na úvod zásah viedol príslušník PČR a následné príslušník HZS ČR. Dôvodom je to, že teroristický útok je kriminálny čin, kde aj po jeho vykonaní stále pretrváva potenciálne ohrozenie osôb a príslušníkov zložiek IZS na danom mieste. Všeobecne teda platí, že PČR najskôr musí tohto páchatel'a zneškodniť, prípadne po obhliadke miesta potvrdiť, že už nehrozí spáchanie ďalšieho útoku. V našom konkrétnom prípade si miesto zásahu vyžadovalo obhliadku Pyrotechnickou službou. Po celú túto dobu bol veliteľ zásahu príslušník PČR. Až po odstránení rizika vzniku ďalšieho útoku po pyrotechnickej prehliadke, je miesto zásahu základne rozdelené na jednotlivé stanoviská a už nie je potrebné riadenie PČR. Dochádza k prevedeniu úloh na príslušníka HZS ČR súvisiacich z ochranou obyvateľstva ako je organizácia miesta obhliadok, odsun zranených do hniezda ranených či evakuácia obyvateľstva. Prevzatie zásahu musí byť spojené s odovzdaním potrebnej dokumentácie potrebnými informáciami. Všetky ostatné zložky sú o tejto zmene informované.

Hypotéza 2: *Zložky IZS sú dostatočne personálne vybavené na riešenie teroristického útoku s veľkým počtom zasiahnutých.* Pri našom konkrétnom teroristickom útoku, ktorý sme namodelovali, sa nám táto hypotéza potvrdila. Môžeme povedať, že zásah takéhoto rozsahu by dostupné zložky IZS zvládli, taktiež kapacity okolitých nemocníc pri spustení traumatologických plánov sú dostatočné. Je otázne, či pri väčšom zásahu by zložky na území hl. m. Prahy dokázali tento zásah zvládnuť v takom personálnom obsadení ako sú práve v pracovnej dobe, prípadne či by nebolo potrebné zapojiť väčšie množstvo

personálu, buď z iných krajov, vzdialenejších základní alebo by bolo potrebné privolanie personálu, ktorý je mimo pracovnej doby.

Hypotéza 3: *Pre efektívnejšie riešenie teroristického útoku je vhodná tvorba nového typového plánu, pretože vytvorené typové plány nepokrývajú všetky druhy teroristických útokov.* Posledná hypotéza a jej potvrdenie alebo vyvrátenie je trochu komplikovanejšie, pretože je síce výhodné vytvorenie typových plánov na všetky možné hroziace MU ale na druhej strane si musíme uvedomiť, že spektrum udalostí, ktoré môžu narušiť bezpečnosť obyvateľstva je naozaj široké a vytvorenie typových plánov na všetky takéto možnosti je časovo a personálne až nereálne. Aj v prípade, že by sa to podarilo, mohli by tieto typové činnosti stať pre prax neprehľadné. Už s existujúcimi typovými plánmi by sme mohli túto MU riešiť a poskladať jednotlivé úlohy a povinnosti pri zásahu pre zložky IZS. Avšak tak ako sme už spomínali v úvode diskusie, riziko teroristického útoku je v dnešnom svete tak vysoké, a podomácky vyrobené NVS a ich použitie je čoraz jednoduchšie. Tvorba typového plánu k takémuto zásahu je preto priam vhodná, a z narastajúcou možnosťou bude jej potreba viac a viac potrebná.

Medzi naše posledné ciele sme si stanovili návrh opatrení, tak ako pre zložky IZS, tak aj pre osoby, ktoré sú svedkami teroristického útoku. Tieto stanovené odporúčania môžeme rozdeliť do 3 častí. Sú to všeobecné odporúčania do budúcnosti pre všetky štáty sveta, ako spolupráca pri výmene informácií, v právnej oblasti či pri policajnom vyšetovaní. Ale aj zameranie sa na odstraňovanie koreňov tejto vážnej hrozby, ktorými sú v prvom rade materiálna a politická bieda v krajinách islamského sveta, zahŕňajúca pocity poníženia a nenávisti ako znaky minulých konfliktov.

Potom sú to odporúčania pre ČR a zložky IZS na jej území. A to hlavne mať organizáciu, ktorá bude kompletne efektívne zabezpečovať činnosť pri teroristickému útoku pomocou zbraní hromadného ničenia (zahŕňa aj NVS). Túto funkciu v súčasnej dobe plní stále budovaný IZS, ktorý však v mnohých

prípadoch ešte nemá dostatočné prostriedky na zabezpečenie svojej činnosti. Táto organizácia musí mať zodpovedajúce vybavenie, výstroj a prostriedky na poskytnutie prvej pomoci a transportu na ďalšie opatrenie. Taktiež dostatočnú kvalifikáciu a informačné zdroje, s ktorými bude adekvátne vedieť pracovať.

Záchranný systém musí byť schopný reagovať rýchlo bez zaváhania. Vyžaduje sa tu precvičovanie krízovej činnosti, pružný efektívny systém velenia a riadenia, ktorý bude zabezpečovať aj informačnú stratégiu a komunikáciu s ostatnými subjektmi. Síce sa jedná len o malý krok k zlepšeniu zásahu, ale napríklad v našej diplomovej práci sme navrhli a vypracovali tzv. check list pre veliteľa zásahu, s jednotlivými krokmi, na ktoré by určite nemal v priebehu riešenia zabudnúť. Je to rýchla a jednoduchá pomôcka, môže však slúžiť ako oporný bod s podstatnými poznámkami.

Štátna moc musí mať dostatočnú oporu v zákonoch, aby sa predchádzalo a zabránilo zbytočným obetiam (prípadne vážnym zdravotným následkom) a aby páchatelia a spolupáchatelia boli spravodlivo a adekvátne trestaní.

Navrhujeme aj odporúčania pre ľudí, ktorí sú svedkami teroristického útoku. Ak napríklad existuje hrozba výbuchu, určite je potrebné zachovať pokoj, konať rýchlo a rozhodne. Ak ide o výhražný telefonát, pokúsiť sa opísať číslo volajúceho displeja telefónu, získať maximum informácií, keď volajúci sám neoznami čas výbuchu alebo umiestnenie výbušniny. Upozorniť volajúceho, že v objekte alebo na mieste plánovaného útoku sú nevinní ľudia a hrozia im zranenia, venovať pozornosť zvukom v pozadí telefonátu, a ihneď informovať políciu.

Pri náleze nebezpečného predmetu, ktorý môže pripomínať muníciu, výbušninu alebo akýkoľvek výbušný predmet, sa tohto predmetu vôbec nedotýkať, ihneď informovať políciu a podľa možností a okolností do príchodu polície zabezpečiť, aby sa k predmetu nepriblížila žiadna iná osoba.

Ak už však k výbuchom došlo, odporúčame ihneď informovať políciu, na mieste výbuchu môže dôjsť ďalším explóziám doposiaľ nevybuchnutých častí alebo ďalšieho NVS. Poskytnúť pomoc zraneným osobám, uvedomiť si možnosť vzniku následných škôd, snažiť sa im zabrániť, pretože situácia na mieste výbuchu môže byť značne neprehľadná. Preto je koordinácia činností na mieste udalosti z ohľadom na minimalizáciu rizík zvlášť dôležitá.

7 ZÁVER

Cieľom tejto diplomovej práce bola modelácia teroristického útoku NVS v programe TerEx a následný zásah zložiek IZS pri tejto MU.

Teoretická časť sa snažila priblížiť súčasný stav danej problematiky, či už terorizmu a jeho vývoja, až po opis konštrukcie NVS, cez zložky IZS, ktoré sa pri takomto type zásahu zúčastnia.

Praktická časť začínala stanovením cieľov a hypotéz, ktoré sme následne rozobrali v diskusii. Pokračovali sme SWOT analýzou daného územia a budov v areáli Výstaviska Praha, kde sa náš teroristický útok odohral. Následne sme daný výbuch NVS namodelovali a na základe modelácie navrhli a popísali zásah zložiek IZS na mieste MU. Pre lepšiu orientáciu a načrtnutie zásahu sme vytvorili mapky, ktoré nám jednotlivé kroky prehľadne ukazujú. Po vytvorení tohto zásahu sme porovnali výsledky SWOT analýzy, možné riziká a hrozby. Na základe tejto analýzy a modelácie v sme diskusii zhodnotili jednotlivé hypotézy. Z troch stanovených sa nám potvrdili dve hypotézy, avšak prvá, ktorá tvrdila, že zásah môže mať len jedného veliteľa zásahu sa nám vyvrátila. Aj na základe výsledkov sme navrhli všeobecné odporúčania pre zlepšenie bezpečnosti vo svete, tak aj konkrétne opatrenia pre ČR, IZS, aj pre ľudí zasiahnutých teroristickým útokom.

Zaujímavým zistením bolo, že hoci bolo odhalené pomerne veľké množstvo slabých miest a rizík na území Výstaviska Praha, zásah v tomto rozsahu by prebehol úspešne, a zasahujúce zložky by situáciu zvládli.

8 ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

BIS	Bezpečnostná informačná služba
CBRN	Chemické, biologické, radiologické a jadrové materiály
ČR	Česká republika
EU	Európska únia
GR HZS ČR	Generálne riaditeľstvo HZS ČR
HZS ČR	Hasičský záchranný zbor ČR
IOS KRP	Integrované operačné stredisko miestne príslušného krajského riaditeľstva PČR
IZS	Integrovaný záchranný systém
KOPIS HZS	Krajské operačné stredisko Hasičského záchranného zboru kraja
KS HMP	Krízový štáb hl. m. Prahy
MV ČR	Ministerstvo vnútra ČR
MU	Mimoriadna udalosť
NKBT	Národní kontaktný bod pre terorizmus

NVS	Nástražné výbušné systémy
OAS	Organizácia amerických štátov
OSN	Organizácia spojených národov
OS KS HMP3	Operačné stredisko krízového štábu hl. m. Prahy
OPIS HZS	Operačné a informačné stredisko HZS
OS OO PP ČR	Operačné stredisko operačného odboru Policajného Prezídia ČR
OPIS IZS	Operačné a informačné stredisko IZS
OPIS MV-GR HZS ČR	Operačné a informačné stredisko generálneho riaditeľstva HZS ČR
PČR	Polícia ČR
PNS	Prednemocničná neodkladná starostlivosť
ZOS ZZS	Zdravotnícke operačné stredisko poskytovateľa ZZS
ZZS	Zdravotnícka záchranná služba

9 ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

- [1] MAREŠ, Miroslav, Jaroslav REKTOŘÍK a Jan ŠELEŠOVSKÝ. *Krizový management: případové bezpečnostní studie*. Praha: Ekopress, 2013. ISBN 978-80-86929-92-7 , str. 237
- [2] Sorel, J.-M. *Some Questions About the Definition of Terrorism and the Fight Against Its Financing*. *European Journal of International Law - EUR J INT LAW*. 2003, s.368. 10.1093/ejil/14.2.365.
- [3] OLŠA, J. *Islámský terorismus v Pákistánu , Ústav mezinárodních vztahů: in Mezinárodní politika, číslo 12., ročník 2003, ISSN 0543-7962*
- [4] Guillaume, G. *Terrorism and International Law*. Cambridge university press: *The International and Comparative Law, Quarterly, Volume 53*. 2004, str. 537. ISSN 0020-5893
- [5] BÍLKOVÁ, Veronika. *Boj proti terorismu z pohledu ochrany lidských práv*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 9788073805135
- [6] EICHLER, Jan. *Bezpečnostní a strategická kultura USA, EU a ČR*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2011. 216 s. ISBN 9788024619569
- [7] *Mezinárodní úmluva o potlačování činů jaderného terorismu z roku 2005*
- [8] *Arabská úmluva o potlačování terorismu, čl.1 odstav.2*

[9] ŠTURMA, Pavel, Veronika BÍLKOVÁ a Jana NOVÁKOVÁ. *Mezinárodní a evropské instrumenty proti terorismu a organizovaném zločinu*. Praha: C.H. Beck, 2003. Právní instituty. ISBN 80-7179-305-1

[10] PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY: Poslanecká sněmovna. *Usnesení výboru pro evropské záležitosti z 37. schůze konané dne 22. listopadu 2012*.

[11] JANOŠEC, Josef. *O terorismu: pro pracovníky bezpečnostního systému*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2010, s.58. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-097-5.

[12] KONEČNÁ, Radka. *Novelizácia Anti-Money Laundering zákona*. [online]. Bratislava: © 2019 Konečná & Zacha. Partner of eLaw. [cit. 12.12.2018]. Dostupné z: <https://www.konecna-zacha.com/slovensko-novelizace-anti-money-laundering-zakona/>

[13] Ministerstvo vnitra České republiky. *Akční plán pro boj proti terorismu pro leta 2016 až 2018*. [online]. Praha: © 2019 Ministerstvo vnitra České republiky. [cit. 13.1.2019]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/akcni-plan-pro-boj-proti-terorismu-pro-leta-2016-az-2018.aspx>

[14] KAVAN, Štěpán. *Bezpečnost společnosti v podmínkách Evropské unie*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2014, s. 68-70. ISBN 978-80-87472-72-9

[15] EICHLER, Jan. *Terorismus a války v době globalizace*. 2., dopl. vyd. Praha: Karolinum, 2010, s.153-155. ISBN isbn978-80-246-1790-9.

[16] REKTORŮŤK, Jaroslav. *KrizovŮy management ve veřejnŮe sprŮvŮe: teorie a praxe*. Praha: Ekopress, 2004, s.16. ISBN 80-86119-83-1

[17] MATOUŠŤEK, JiřŮ, Otakar J. MIKA a Duřan VIŤŤAR. *NovŮe hrozby terorismu: chemickŮy, biologickŮy, radiologickŮy a jadernŮy terorismus : skripta*. Brno: Univerzita obrany, 2005, s.121. ISBN 80-7231-037-2

[18] ŤENOVSKŮY, Michail, VilŮm ADAMEC a ZdenŮek HANUŠKA. *IZS. 2. vyd.* V OstravŮe: SdruřenŮı pořŮrnŮıho a bezpeĉnostnŮıho inřenŮrstvŮı, 2007. Spektrum (SdruřenŮı pořŮrnŮıho a bezpeĉnostnŮıho inřenŮrstvŮı). ISBN 9788073850074

[19] *ZŮkon Ů. 239/2000 Sb. ZŮkon o integrovanŮm zŮchrannŮm systŮmu a o zmŮnŮe nŮkterŮyĉ zŮkonŮ*

[20] *ZŮkon Ů. 240/2000 Sb. ZŮkon o krizovŮm řŮzenŮı a o zmŮnŮe nŮkterŮyĉ zŮkonŮ (krizovŮy zŮkon)*

[21] *ZŮkon Ů. 133/1985 Sb. ZŮkon ŤeskŮ nŮrodnŮı rady o pořŮrnŮı ochranŮ*

[22] *ZŮkon Ů. 374/2011 Sb. ZŮkon o zdravotnickŮ zŮchrannŮ sluzbŮ*

[23] *ZŮkon Ů. 273/2008 Sb. ZŮkon o Policii ŤeskŮ republiky*

[24] HasiĉskŮy zŮchrannŮ sbor ŤeskŮ republiky. *Dokumentace IZS: TypovŮ ĉinnosti*. [online]. Praha: © 2019 GenerŮlnŮ ředitelstvŮı HasiĉskŮho zŮchrannŮho sboru ŤR. [cit. 1.1.2019]. DostupnŮ z: <http://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>

[25] Ministerstvo vnitra České republiky. *Dotační program pro ochranu mekkých cilu*. [online]. Praha: © 2019 Ministerstvo vnitra České republiky. [cit. 13.1.2019]. Dostupné z:

<https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/dotacni-program-pro-ochranu-mekkyh-cilu.aspx>

[26] Bezpečnostní informační služba České republiky. *Terorismus*. [online]. Praha: © 2019 Bezpečnostní informační služba. [cit. 14.1.2019]. Dostupné z:

<https://www.bis.cz/terorismus/>

[27] Policie České republiky. *Kopie terorismu*. [online]. Praha: © 2019 Policie ČR. [cit. 14.1.2019]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/kopie-terorismus.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

[28] Ministerstvo vnitra České republiky. *EU mezinárodní problematika terorismu*. [online]. Praha: © 2017 Ministerstvo vnitra České republiky, [cit. 12.01.2019]. Dostupné z:

<https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/eu-a-mezinarodni-problematika-terorismu.aspx>

[29] Ministerstvo vnitra České republiky. *Stupne ohrožení terorismem*. [online]. Praha: © 2017 Ministerstvo vnitra České republiky, [cit. 12.01.2019]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/stupne-ohrozeni-terorismem.aspx>

[30] Policie České republiky. *Pyrotechnická služby České republiky*. [online]. Praha: © 2019 Policie ČR. [cit. 28.1.2019]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/pyrotechnicka-sluzba-policie-ceske-republiky-906180.aspx>

- [31] Útvar rychlého nasazení Policie ČR. *Vznik jednotky*. [online]. Praha: © urna. [cit. 21.1.2019]. Dostupné z: <http://www.urna.tode.cz/historie/>
- [32] HRAZDÍRA, Ivo a Milan KOLLÁR. *Policejní pyrotechnika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, s. 83. ISBN 80-86898-87-3
- [33] *Zákon č. 61/1988 Sb. Zákon České národní rady o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě*
- [34] TICHÝ, Lukáš a kol. *Terorismus a energetika na Blízkém východě a v severní Africe, dopady pro EU a ČR*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2017. 303 s. ISBN 978-80-87558-29-4
- [35] ta3. *Terorismus v Európe: Najväčšie útoky od roku 2000*. [online]. Bratislava: © 2006 - 2019 TA3. [cit. 21.1.2019]. Dostupné z: <https://www.ta3.com/clanok/1072783/terorizmus-v-europe-najvacsie-utoky-od-roku-2000.html>
- [36] Hes, Václav, Staňek, Martin. *Metody analýzy a řízení rizik, studijná opora* ČVUT FBMI, Kladno, 2017, 80 s.
- [37] Horák, Jaroslav. *Hardware*. Praha: Computer Press, 2007. 360 s., ISBN 80-251-1741-3
- [38] Poslanecká sněmovna Parlamentu České Republiky. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2018*. [online]. Praha: © Poslanecká sněmovna 2019. [cit. 29.4.2019]. Dostupné z: (<http://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/026schuz/s026109.htm>)

10 ZOZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKOV

Obrázok 1. Výber typu výbušniny a jej použitej váhy	67
Obrázok 2. Odporúčaná evakuácia do vzdialenosti 159m, ostatné bezpečné vzdialenosti	68
Obrázok 3. Výsledné vzdialenosti modelácie výbuchu NVS v programe TerEx.....	69
Obrázok 4. Modelácie výbuchu NVS na mapovom podklade.....	69
Obrázok 5. Predbežná organizácia miesta zásahu	75
Obrázok 6- Stanoviská Polície ČR na území Prahy	79
Obrázok 7. Grafické znázornenie organizácie zložiek IZS na mieste zásahu	83
Obrázok 8. Grafické znázornenie uzatvorených a strážených dopravných komunikácii pre vozidlá zložiek IZS.....	84
Obrázok 9. Umiestnenie stanovísk HZS ČR na území hl. m. Prahy.....	85
Obrázok 10. Grafické znázornenie budov, ktoré budú priamo zasiahnuté po výbuchu NVS.....	88
Obrázok 11. Grafické znázornenie budov, u ktorých predpokladať možné zasiahnutie po výbuchu NVS.....	88
Obrázok 12. Stanoviská ZZS hl. m. Prahy	90
Obrázok 13. Grafické znázornenie polohy nemocníc na území hl. m. Prahy	94

11 ZOZNAM POUŽITÝCH TABULIEK

Tabuľka 1 - Príklady NVS	53
Tabuľka 2 - SWOT analýza Výstaviska Praha, popis silných a slabých stránok, možných hrozieb a príležitostí.....	62
Tabuľka 3 - SWOT analýza Výstaviska Holešovice a jeho areálu - výpočet...	63
Tabuľka 4 - Výpočet koncových hodnôt v SWOT analýze.....	65

12 ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1

Check list veliteľa zásahu

1. Prieskum a vyhodnotenie situácie:

- informovať príslušné operačné strediská (IOS PČR, OPIS HZS kraja, ZOS ZZS) o vzniku MU,

ZAHÁJENÉ SPLNENÉ

- uviesť prvý odhad približného rozsahu MU, prípadne počty ohrozených osôb a podľa rozsahu požiadať o vyšší stupeň koordinácie

ZAHÁJENÉ SPLNENÉ

-povolať potrebné sily a prostriedky zložiek IZS

ZAHÁJENÉ SPLNENÉ

2. Prevzatie velenia zásahu zložiek IZS:

- určenie veliteľa zásahu

ZAHÁJENÉ SPLNENÉ

zvolanie vedúcich zložiek IZS, zabezpečiť odovzdanie velenia a organizáciu zásahu

ZAHÁJENÉ SPLNENÉ

- informovať prítomné zložky IZS o predpokladanom type výbuch NVS, prípadne o náleze NVS

ZAHÁJENÉ SPLNENÉ

-zriadenie veliteľského stanovišťa (vytvoriť štáb veliteľa zásahu a prizvať zástupcov jednotlivých zložiek IZS, odborníkov, majiteľov zasiahnutých objektov)

ZAHÁJENÉ

SPLNENÉ

3. Postup na mieste zásahu:

- uzavrieť miesto zásahu, obmedziť vstup osôb

ZAHÁJENÉ

SPLNENÉ

- zabezpečiť organizáciu pyrotechnickej prehliadky miesta zásahu a okolitých priestorov

ZAHÁJENÉ

SPLNENÉ

Previesť alebo vyžiadať technicko-organizačné opatrenia (uzatvorenie alebo vypnutie energetických sietí)

ZAHÁJENÉ

SPLNENÉ

4. Vytýčenie zón:

- vytýčiť nebezpečnú zónu

- vytýčiť vonkajšiu zónu

- zabezpečiť bezpečnú uzáveru vonkajšej zóny

- odklonu dopravy a vyžiadanie si súčinnosti pri regulácii dopravy mimo miesta zásahu

- vytýčiť nástupný priestor zasahujúcich jednotiek

- vytýčiť koridor pre transport ranených

- vytýčiť miesto pre sústredenie evakuovaných osôb

- miesto pre ošetrovanie ranených, stanovište PNS - hniezdo ranených (po dohode s vedúcim zdravotníckej zložky)

- miesto pre dočasné uloženie mŕtvych

- miesto pre odovzdávanie informácií médiám

- miesto pre pristátie vrtuľníka

ZAHÁJENÉ

SPLNENÉ

5. Evakuácia a záchrana osôb:

- stanoviť rozsah evakuácie a záchrany osôb

ZAHÁJENÉ SPLNENÉ

- podľa rozsahu udalosti zabezpečiť prostredníctvom členov prieskumu (alebo megafónom) prenos výzvy osobám, ktoré sa nachádzajú v uzavretých priestoroch (bytoch, kanceláriách, zasiahnutých priestoroch) v mieste zásahu v nebezpečnej zóne, aby sa pripravili na evakuáciu

tak, že: - pripraví si osobné veci (doklady, lieky a pod.) a počkajú na výzvu na evakuáciu

ZAHÁJENÉ SPLNENÉ

-nariadiť postupne evakuáciu obyvateľstva vyvedením z objektov v nebezpečnej zóne (prednostne vchodmi stojacim tak od výbuchu)

ZAHÁJENÉ SPLNENÉ

-overiť prieskumom, že sa v evakuovaných objektoch a priestoroch nezdržiavajú žiadne osoby.

ZAHÁJENÉ SPLNENÉ

-v spolupráci s PČR a mestskou políciou zabezpečiť obstaranie zoznamu parkujúcich vozidiel v nebezpečnej a vonkajšej zóne.

ZAHÁJENÉ SPLNENÉ

Na základe dohody s vedúcimi zložiek IZS vytvoriť triediace skupiny a skupiny na odsun ranených

ZAHÁJENÉ SPLNENÉ

Zahájiť triedenie ranených podľa metódy START

ZAHÁJENÉ SPLNENÉ

Zahájiť transport ranených do hniezda ranených, kde im bude poskytnutá PNP

ZAHÁJENÉ SPLNENÉ

6. Spolupráca s orgánmi činnými v trestnom konaní:

- spolupracovať s orgánmi činnými v trestnom konaní pri riešení mimoriadnej situácie, taktiež pri vyšetrowaní príčin, ktoré viedli k vzniku MU

ZAHÁJENÉ

SPLNENÉ

Zahájiť informovanie verejnosti a médií, prípadne určiť osobu oprávnenú na podávanie informácii médiám priamo na mieste zásahu

ZAHÁJENÉ

SPLNENÉ

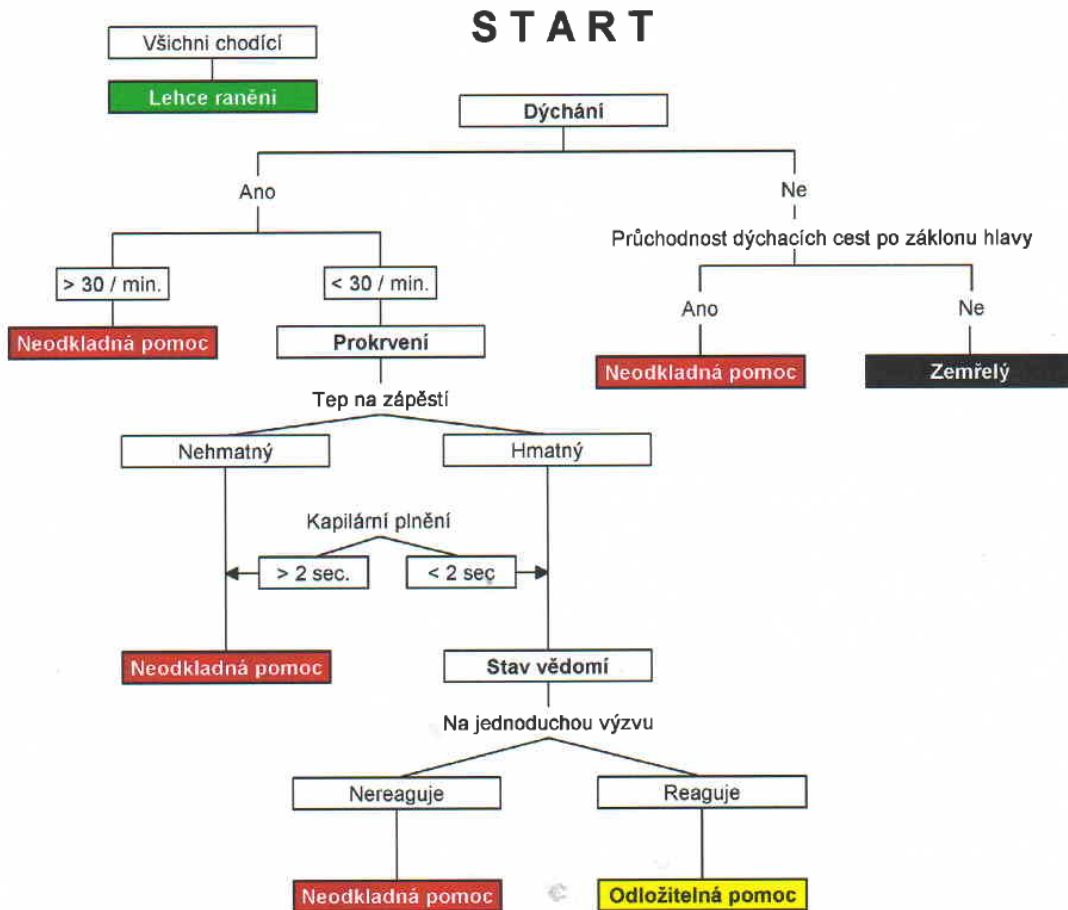
Odovzdanie miesta zásahu: - odovzdať majiteľovi, prevádzkovateľovi alebo správcovi, príp. zodpovedným orgánom na ďalšie opatrenie.

ZAHÁJENÉ

SPLNENÉ

Príloha 2

Metoda START – triedenie pacientov

Príloha 3

Farebné štítky pre vytriedených pacientov podľa metódy START

Vzory štítků metody třídění START

červený štítek –
neodkladná prvá
pomoc a prednostná
transport

neodkladná prvá
pomoc a transport
až po červené

samosťatný odchod
ze zóny alebo so
vzájemnou pomocí

mŕtvi, poranění
neslučiteľné so životom